Prèkè

MAN lijkt definitief weggeMEPt

Amigoe

VANDAAG

- Pinochet laat protestvoerders vervolgen p.1
- Drie MEP-ministers in nieuwe kabinet p.3
- 24 Miljoen minder uit Lago p.5
- Eenvoudig karwei Ajax en Twente p.9
- Politieke patronage UPB en PDB p.13

AUGUSTO PINOCHET
...vervolging...

101STE JAARGANG — NO.: 207

VRIJDAG 7 SEPTEMBER 1984

Nieuws in vogelvlucht

NEW YORK — Amerika heeft in de Veiligheidsraad zijn veto uitgesproken over een motie met kritiek op het Israelische optreden in zuid-Libanon. De 14 andere leden stemden voor. Libanon had het ontwerp gemaakt. Volgens Beiroet schendt Israel de rechten van de burgers in bezet zuid-Libanon. Ondanks het afzwakken van de tekst waarmee Engeland en Nederkand wel over de streep werden gehaald van de voorstemmers kon hij geen genade vinden bij de VS.

*****

JERUZALEM — Peres en Shamir zijn klaar gekomen met hun nationaal kabinet. De regerings-crisis van 7 weken in Israel is ten einde. Het kabinet wordt woensdag aan het parlement voorgesteld en bestaat uit 20 man, tien van beide blokken met een kern-kabinet van 10 ministers. De winnaar wordt oud-Defensie- Sharon genoemd, die Handel en Industrie krijgt en ook lid van het kernkabinet wordt.

*****

AMSTERDAM — In Amsterdam bereikte de dollar gisteren het hoogste peil sinds 13 jaar met 3,3340 gulden. De omzet was klein. Ook elders zette de dollar-opmars zich voort. Experts vinden dat West Europa gezamenlijk iets moet ondernemen ertegen.

*****

WASHINGTON — President Reagan heeft het advies van de VS-koperproducenten en de Int. trade commission naast zich neergelegd en zal de koper-invoer niet beperken, zelfs wil hij bij de koper-exporterende landen niet aandringen om vrijwillig hun uitvoer naar de VS te verlagen. Dit is voor landen als Chili van groot belang. Vandaag worden wel beperk[illegible] de [illegible]gels voor de textiel-import van kracnt, waartegen fel is geprotesteerd.

*****

MOSKOU — SU-chef-staf maarschalk Ogarkov (67) is in verband met nieuwe benoeming van zijn functie ontheven en vervangen door maarschalk Akhromeyev (61). Deze werd ook 1e vice-Defensie- minister. Waarschijnlijk wordt Ogarkov Defensie-minister als opvolger van maarschalk Oestinov (75).

*****

SHARPEVILLE — Zuidafrikaanse ministers van Openbare orde, Defensie, Binnenlandse zaken en Onderwijs zijn onder politie drang uit de weg gegaan voor een menigte van 2000 zwarten die de hoofdweg bij Sharpeville blokkeerden. Zij inspecteerden het gebied waar bij de rellen in de laatste dagen 32 doden vielen, voor een deel door het politie-optreden. De ZA-raad van kerken heeft het regeringsoptreden bij de rellen veroordeeld en toont zich daardoor geschokt.

*****

NAIROBI — Voor de 5e maal sinds de onafhankelijkheid gaat Botswana morgen naar de stembus, waarbij men kan kiezen uit 6 partijen, een ongekende rijkdom in Afrika. Niemand twijfelt er echter aan dat de regeringspartij der Democraten van president Masire weer zeer ruime meerderheid krijgt in het 34 zetels tellende parlement.

*****

TEHERAN — Irans president Chamene'i is met hoge militairen onverwacht naar Syrië gereisd op uitnodiging van president Al Assad. Er werd geen reden gegeven. Het is de eerste buitenlandse reis van een Iraanse president sinds Chomeini's revolutie in '79. Chomeini heeft donderdag een toespraak gehouden op het Offerfeest en zag er toen goed en gezond uit. Hij gebruikte ook pittige taal.

*****

LONDEN — Voor het eerst sinds 2 maanden zijn de stakende mijnwerkers en de Britse kolenraad het eens geworden om zondag met elkaar te gaan praten om te zien of er een eind kan komen aan het een 1/2 jaar durende conflict. Er is echter weinig kans dat men succes heeft.

*****

WASHINGTON — VS-Defensie heeft vliegtuigfabriek Northrup toestemming gegeven een miljoenencontract met de Saoedi Arabische luchtmacht af te sluiten. Het gaat om technisceh en personele steun.

*****

SANTIAGO — Bij het Chileense protest van de week zijn 9 doden gevallen. Sinds mei 83 zijn tijdens protestdagen 70 mensen in Chili omgekomen. Men wil een einde aan het militaire bewind.

*****

TOKIO — Keizer Hirohito zegt de Japanse kolonisering van Korea te betreuren, zijn premier Nakasone heeft het tegenover de Zuidkoreaanse president Whan sterker gezegd en verontschuldigingen aangeboden voor het grote leed dat Japan Korea heeft aangedaan. De premier probeerde zo ontevredenheid over de keizerlijke vaagheid te voorkomen.

*****

JOHANNESBURG — Op de verkiezings- dag voor een Indier-Kamer in het Zuidafrikaanse parlement was er sprake van incidenten in vrijwel alle 40 kieskringen. In Lenasia waren die het ergst. Daar vuurde de oproer- politie rubber- kogels en traangas-granaten op demonstranten. Deze eerste hulp- medewerkster wordt door haar collega's weggedragen, nadat de politie traangas- granaten afvuurde op een provisorisch ingericht ziekenhuis

Fraude met import-vergunningen

Tweede man Suriname maakt deel uit van groene corruptie

PARAMARIBO — Tegen de stafchef van het Surinaamse leger, kapitein Iwan Graanoogst, zijn ernstige verdenkingen gerezen, dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan fraude bij de verlening van importvergunningen. Dat heeft het ANP uit zeer goed ingelichte kringen in Paramaribo vernomen. Graanoogst, de tweede man achter legerleider Bouterse, is naast stafchef ook voorzitter van de commissie die importvergunningen verleent.

De zaak rond Graanoogst kwam enkele weken geleden aan het rollen, toen een restauranthouder uit Paramaribo, Iwan Lieuw, op het vliegveld van Zanderij werd aangehouden met een koffer met ruim 110.000 duizend dollar. De man verklaarde, blijkens het proces verbaal, dat het geld voor Graanoogst illegaal (reizigers mogen slechts een zeer beperkt bedrag aan deviezen uitvoeren) buiten Suriname moest worden gebracht. Graanoogst zou de gelden hebben gekregen van door hem bevoordeelde importeurs. Deze hebben veel geld over voor een importvergunning, omdat de importen vanwege het deviezentekort door de autoriteiten praktisch zijn stilgelegd.

Graanoogst verblijft volgens goed ingelichte kringen in Paramaribo momenteel buiten Suriname. Met de Surinaamse ex-ambassadeur in Nederland, H. Herrenberg, bezoekt hij een aantal landen in verband met de deze maand in Paramaribo te organiseren wereldkampioenschappen basketball voor militaire teams. In Paramaribo wordt er ernstig rekening mee gehouden, dat de stafchef niet meer naar Suriname zal terugkeren. De echtgenote van Graanoogst vertrok eerder deze week inderhaast met haar twee kinderen naar Nederland.

In Paramaribo worden nog meer militairen genoemd die bij deviezensmokkel en corruptiepraktijken zouden zijn betrokken. Volgens zegslieden in de Surinaamse hoofdstad spreekt men daar inmiddels van „groene corruptie". Geruchten over arrestaties konden overigens nergens worden bevestigd. Vorige week werd in Paramaribo bekend dat de directeur van het Centraal importbedrijf Suriname (een staatsbedrijf), C. Guman, van zijn functie is ontheven. Guman zou zich aan corruptie hebben schuldig gemaakt.

VREDE GETEKEND BINNEN ARDE TUSSEN PASTORA EN ROBELO

Contadora vergadert met Midden Amerika over vredes- impasse

Veiligheidsraad bijeen over Nicaragua

MANAGUA – NEW YORK — De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties komt vandaag in New York bijeen over de Nicaraguaanse klacht tegen de Verenigde Staten wegens agressie. Managua heeft verder voor de tweede keer voor ditzelfde feit bij de VS geprotesteerd. Het gaat hier om de aanval op een militair opleidingskamp, waarbij een helicopter werd neergehaald met daarin onder meer twee Amerikaanse staatsburgers. In Panama komt deze agressie ook aan de orde tijdens de bijeenkomst van de Contadoragroep met de ministers van Buitenlandse zaken van Midden Amerika welke vergadering het Contadora-vredesplan voor Midden Amerika uit het slop moet halen. Een breuk tussen twee anti-Sandinistische guerrilla- leiders binnen ARDE is ondertussen geheeld.

In de Nicaraguaanse klacht bij de Veiligheidsraad wordt gesproken over „een nieuwe escalatie van agressie". In het officiele verzoek wordt dit niet nader uitgewerkt, maar het gaat over de door de Sandinisten neergehaalde helicopter welke een luchtaanval op een militaire school begeleidde en welke werd neergehaald. Toen bleken er onder de acht slachtoffers twee Amerikanen te zijn. Volgens de VS waren die niet in dienst van de CIA. Later maakte een commandogroep in Louisiana bekend dat de twee mannen daartoe behoorden. Men verleent daadwerkelijke steun aan de anti-Sandinistische guerrilla. Nadat Nicaragua eerst had geprotesteerd omdat dit CIA-agenten zouden zijn heeft men in een tweede protestnota laten weten dat de VS moeten optreden tegen dit soort groepen op zijn grondgebied die kennelijk militaire of semi-militaire steun kunnen verlenen aan buitenlandse verzetsbewegingen. Overigens is in Washington opdracht gegeven te bekijken of er inderdaad ingegrepen kan en moet worden in dit soort zaken.

De ministers van Buitenlandse zaken van Colombia, Mexico, Panama en Venezuela, welke landen de Contadoragroep vormen, zijn gisteren in Panama bijeen geweest. Vandaag wordt vergaderd met de vijf collega's van Midden Amerika. Doel daarvan is het vredesplan van de Conadoragroep weer vlot te krijgen. De Contadora is namelijk in een impasse geraakt met dit plan. Volgens El Salvador en Costa Rica komt dit door de houding van Nicaragua, welk land bepaalde onderdelen ervan zoals de democratisering op de langere baan wil schuiven. Bij de Contadora-landen gelooft men wel dat men uit de impasse kan komen. Overigens is de taak van de Contadoragroep niet beperkt tot Nicaragua. Ook de vrede in El Salvador, waar nog steeds een burgeroorlog woedt hoort tot zijn zorgen. Op de bijeenkomst vandaag zal Nicaragua zeker ook de kwestie van de neergehaalde helicopter ter sprake brengen. Managua toonde zich teleurgesteld dat de Contadoragroep daarover geen mening had laten horen.

Vier leden van het Amerikaanse congres keerden optimistisch in de VS terug. Volgens hen had Nicaragua zich bereid verklaard zijn hulpverlening aan de guerrilla in El Salvador te staken en de Cubaanse en Sovjet bases op zijn grondgebied te verbieden als de VS stoppen met hun steun aan het anti-Sandinistische verzet. Deze congresleden vinden ook dat verdere steun aan de contra's Nicaragua alleen maar meer in handen van Cuba en de Sovjet Unie kan jagen. Overigens houdt het Contadora-vredesplan ook in dat het buitenland, dus met name de VS en de SU, zich onthouden van militaire steun aan Midden Amerika terwijl de Middenamerikaanse landen zich ook van militaire steun aan verzetsbewegingen over en weer moeten onthouden.

Binnen de anti-Sandinistische guerrillabeweging ARDE is de vrede weer hersteld tussen de politieke leider Alfonso Robelo en de strateeg Eden Pastora. Deze waren in juli formeel weer uiteen gegaan, omdat Robelo bereid bleek te gaan samenwerken met de andere grote guerrillabeweging welke door Somozisten wordt geleid, FDN. Op deze samenwerking zou van Amerikaanse zijde zijn aangedrongen. Toen Eden Pastora indertijd de breuk bekend zou maken werd een aanslag op hem gepleegd, waarbij hij gewond raakte en verschillende doden vielen. In het akkoord staat dat zij afzonderlijk hun strijd tegen de Sandinisten voort zullen zetten. Zij gaan hun acties wel coordineren.

In Mexico is het tweedaagse overleg tussen de Amerikaanse en Nicaraguaanse delegaties weer achter de rug. De bedoeling daarvan is om te komen tot normalisering van de onderlinge verhoudingen. De vijf gespreksronden hebben nog weinig concreets opgeleverd. Wat opviel was dat de onder-minister voor Interamerikaanse zaken Langhorne A. Morley plotseling het overleg verliet voor een bliksembezoek aan Honduras, waar hij met president Roberto Suazo Cordova en de legerleider generaal Walter Lopez Reyes sprak. Delegatieleider voor de VS was Harry Shlaudemann, de speciale gezant voor Midden Amerika van president Ronald Reagan.

Pinochet: vervolging organisatoren van protest

SANTIAGO — President generaal Augusto Pinochet heeft de vervolging geeist van de organisatoren van de deze week gehouden protestdagen tegen zijn militair bewind. Hij stelt hen verantwoordelijk voor de dood van de negen slachtoffers. Bij volgende protestdagen zal nog harder worden opgetreden.

Pinochet uitte deze waarschuwing aan de vooravond van de elfde verjaardag van de militaire staatsgreep welke hem aan de macht bracht. Ondanks de massale deelname aan de protestdagen is het duidelijk dat hij stevig in het zadel zit en dat het te betwijfelen is of hij in 1989 terugtreedt als president zoals hij steeds heeft aangekondigd.

Het Chileense episcopaat heeft het geweld waarmee de betogingen tegemoet is getreden veroordeeld. De bisschoppen verklaren zich tegenstander van elk geweld.

Regering: leger niet bij poging betrokken

Extreem rechtse coup in Bolivia verijdeld

LA PAZ — De Boliviaanse regering heeft donderdagavond bekendgemaakt een samenzwering van rechtse extremisten te hebben ontdekt. Een aantal legergarnizoenen is in staat van paraatheid gebracht, zo is uit militaire bronnen in La Paz vernomen.

De Boliviaanse minister van Binnenlandse zaken, Alvarez Plata, zei in een persverklaring dat inlichtingendiensten de voorbereiding hadden ontdekt voor een coup door „groepen met een erkende fascistische identiteit". Daarbij zou een aantal hoge politieke, militaire en vakbondsfunctionarissen vermoord worden. De acties waren voor het komende weekeinde gepland in de Boliviaanse hoofdstad en enkele steden in de provincie.

De politie noch het leger zijn bij het complot betrokken, aldus de verklaring. De minister zei dat een politieke partij, waarvan hij de naam niet noemde maar die de reputatie heeft bij eerdere couppogingen betrokken te zijn geweest, het brein is achter de samenzwering. „Dit weekeinde zou een muiterij plaatsvinden waaraan zou worden deelgenomen door groepen en individu's en met bekende fascistische tendenzen", aldus de minister.

De leider van de machtige Boliviaanse arbeiderscentrale COB, Juan Lechin Oquendo, verklaarde tegenover journalisten in Cochabamba, 450 km ten zuidoosten van La Paz, dat hij zich ook bewust was van het komplot. Hij zei dat de vakbonden te weten waren gekomen dat paramilitaire groepen „met duistere plannen" in Cochabamba waren aangekomen.

De waarschuwing van de regering komt 10 weken na een mislukte couppoging tegen de linksgeorienteerde president, Hernan Siles Suazo. Deze kwam in oktober 1982 aan de macht nadat het land 20 jaar vrijwel onafgebroken door militairen was geregeerd.

Sinds Bolivia in 1825 onafhankelijk werd van Spanje heeft het land 180 militaire staatsgrepen doorgemaakt.

Gekozen president Panama bij New-Yorkse ondernemers

NEW YORK — Gekozen president Nicolas Ardito Barletta van Panama is in New York begonnen aan zijn besprekingen met vertegenwoordigers van het bankwezen en andere ondernemers. Hij bracht eerder een bezoek aan Venezuela. Onder meer wordt hij ook ontvangen door de Panamerikaanse gemeenschap.

Oud-vice president Indonesië begraven

JAKARTA — Bij de begrafenis van oud-vice-president Adam Malik van Indonesie waren meer dan tienduizend mensen op de been. Hij werd begraven op de Heldenbegraafplaats in het noorden van Jakarta. Verschillende landen hadden een afvaardiging naar de plechtigheid gestuurd.

ROME — Kard. Slipyj (92) is in Vaticaanstad overleden. Hij was primaat van de met Rome verbonden Oekraiense katholieke kerk. Hij werd indertijd in het geheim tot bisschop gewijd en werd door Moskou met zijn medebisschoppen gevangen gezet omdat zij met de Duitsers zouden hebben gecollaboreerd. In 63 mocht hij naar Rome afreizen.

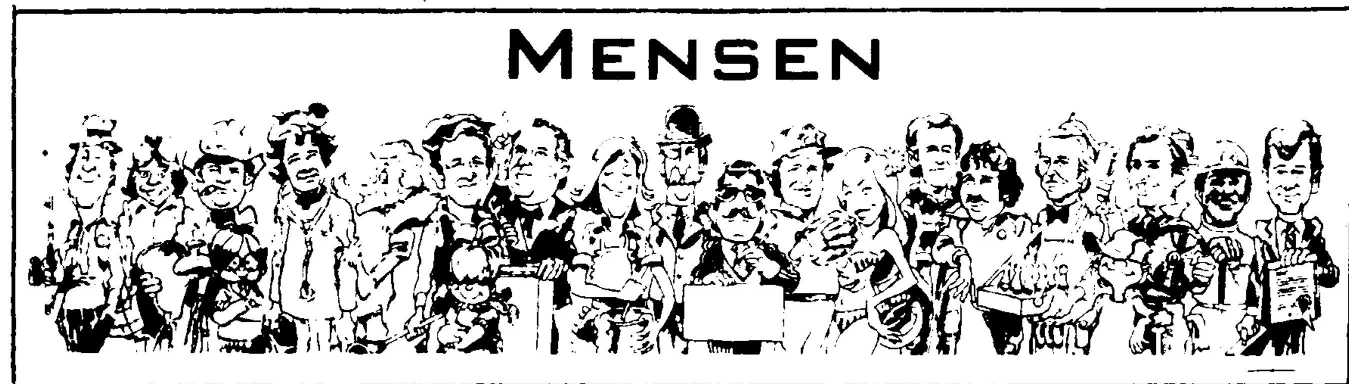
Volgens bevelhebber strijdkrachten:

Panamese verkiezingen niet zonder gebreken

PANAMASTAD — De onlangs in Panama gehouden presidentsverkiezingen hebben aan stembusziekten geleden. Zo erkende de commandant van de Panamese strijdkrachten generaal Manuel Antonio Noriega. Hij voegde er meteen aan toe dat dit soort gebreken onoverkomelijk is in het politieke leven bij de keerkring. Het resultaat van de stembus werd er niet door aangetast.

Een stembusgebrek is één ding en een valstrik is iets anders, zo legde de Panamase generaal uit. Een valstrik moet aangeklaagd worden en er kan schandaal over gemaakt worden. Maar stembusgebreken, dat zijn zaken welke overal voorkomen in alle keerkring-democratieen. Dit soort gebreken zijn inherent aan het type maatschappij waarin je leeft. De kiesreglementen en de kieswet zijn nu eenmaal niet perfect. Zo kunnen er fouten binnensluipen. Dit soort gebreken worden dan gebruikt door politieke strategen. De verkiezingen waren zo eerlijk als het toegestaan is dat een systeem imperfect is, aldus de generaal.

Vanaf de verkiezingsavond doen er sterke geruchten de ronde over grote stembusfraude. Volgens de oppositie is het onmogelijk dat Nicolas Ardito Barletta kon winnen. Op een gegeven ogenblik werd het tellen der stemmen stopgezet. Dat gebeurde op het ogenblik dat de 83-jarige dr Arnulfo Arias voor lag. Even onverwachts als het tellen stopte werd de uitslag bekend. Toen werd bekend gemaakt dat Ardito Barletta gewonnen had met een verschil van 1.713 stemmen op een totaal van een half miljoen uitgebrachte stemmen. Van de winnaar is bekend dat hij op goede voet staat met het leger, zodat men in oppositiekringen ervan overtuigd is dat er zo geteld is dat de kandidaat van het leger de overwinning wel moest behalen. Volgens de strijdkrachten is Barletta dus de winnaar. Ik zie geen enkele kans dan dat hij de presidentiele taak op zich neemt, want zo zegt de wet het. Er kan hem niets in de weg gelegd worden om president te worden op 1 1oktober, aldus de commandant van het uit tienduizend man bestaande Panamese leger. Barletta wordt gezien als de erfgenaam van de bij een ongeluk omgekomen sterke man Omar Torrijos. Hij kan rekenen op de steun van het leger. Dat hebben de verkiezingen wel geleerd, zo merkt men wat schamper bij de oppositie op.

CERILIO SAMBO herdacht vorige week zijn 25- jarig jubileum in dienst van de overheid. Hij vierde dit zaterdag samen met de staf en het overige personeel van de Semako, waar hij momenteel werkzaam is. Uit handen van Semako- diensthoofd Lucacius ontving hij de traditionele enveloppe met inhoud.

* * * * *

Volgens een nieuw leerboek op bepaalde scholen in Zwitserland, heeft de nationale held van dit land, WILHELM TELL, waarschijnlijk nooit bestaan. Volgens het boek zijn er namelijk geen feiten die deze legende staven. Het in het frans geschreven boek wordt gedistribueerd op scholen in het franssprekende westen van Zwitserland. Men vreest moeilijkheden met traditionalisten in het grotere duitssprekende deel van het land. De legende wil dat Wilhelm Tell in de veertiende eeuw leider was van een "guerrilla" in het oosten van Zwitserland voor onafhankelijkheid van het kanton Uri, dat door de Oostenrijkers was bezet. Hij werd door de Oostenrijkse gouverneur Gessler bedreigd met executie, tenzij hij met zijn pijl-en-boog van op tachtig stappen een appel kon splitsen die op het hoofd van zijn zoon was gelegd. Tell speelde dat klaar en rekende later met Gessler af. In de documenten en kronieken der gebeurtenissen in de twee eeuwen die volgden op de tijd van Wilhelm Tell en diens veronderstelde avonturen, is echter geen spoor te vinden van Tell of Gessler, vermeldt het lesboek. Er op wijzende dat Tell is voorgesteld als een vrijheidsheld maar ook als een verstoorder van de openbare orde, verklaart het boek dat "om kort te gaan, men zich de legende heeft toegeëigend om zeer tegenstrijdige handelingen te rechtvaardigen".

* * * * *

De GOUDEN LEEUW van het 41-ste filmfestival van Venetië is vandaag toegekend aan de Poolse cineast Krzysztof Zanussi voor zijn film "Rok Spokojnego Slonca" (het jaar van de stille zon). De 45- jarige Zanussi behoort tot de belangrijkste hedendaagse Poolse regisseurs en heeft deze film in Polen opgenomen. De film gaat over de tragische geschiedenis van een Poolse vrouw en een Amerikaanse officier aan het einde van de Tweede Wereldoorlog. De Zilveren Leeuw voor het beste debuut was voor Micheline Lanctot voor de Canadese inzending "Sonatine". De speciale prijs van de jury ging naar de film "De Lievelingen van de Maan" van de Sovjet-cineast Otar Iosselani. De Franse actrice Pascale Ogier, die speelt in "Les nuits de la pleine lune" van Eric Rohmer, kreeg de prijs voor de beste vrouwelijke rol. De prijs voor de beste mannelijke rol ging naar Naeeruddin Shah, voor zijn prestaties in "Paar" van Goutam Ghosh uit India. Gisteravond zorgde de film "Claretta" van de Italiaan Pasquale Squiteri voor de nodige opschudding. In deze film speelt Claudia Cardinale de rol van Mussolini's geliefde Claretta Petacci. De juryleden Gunther Grass uit de Bonds- republiek, Rafael Alberti uit Spanje en Evghenij Evtusjenko uit de Sovjet Unie, noemden de film "fascistisch" en overwogen uit de jury te stappen als het werk niet zou worden teruggetrokken.

* * * * *

De dertig- jarige ENID JACKSON, van tafel en bed gescheiden echtgenote van Jackie Jackson, een broer van popster Michael Jackson, eist van haar man 53.000 dollar alimentatie per maand, voor het onderhoud van haarzelf en haar twee kinderen van twee en zeven jaar, aldus het Amerikaanse show- business- blad "Variety". Jackie en Enid Jackson maakten eind juli, na een huwelijk van tien jaar, een echtscheidings- procedure aanhangig. Enid Jackson eist ook een deel van de royalties die de gebroeders Jackson hebben verdiend tijdens haar huwelijk met Jackie, een deel van de opbrengst van de jongste tournee van de groep, de "Victory Tour" en een van de zeven limousines van het echtpaar. Volgens Enid Jackson heeft haar man een maand- inkomen van een kwart miljoen dollar.

* * * * *

Het Openbaar Ministerie in Amsterdam mag geen foto's maken van de rug van de 35- jarige Jan B. Deze man is één van de verdachten in de ONTVOERINGS- ZAAK HEINEKEN. De rechtbank in de Nederlandse hoofdstad bepaalde dit in een besloten zitting. De verdachte had enige tijd geleden bezwaar gemaakt tegen de foto's. Het OM wilde op die manier vaststellen of B. in zijn rug het litteken heeft van een schotwond. De verdachte was in 1977 namelijk betrokken bij een achtervolging door de politie. Hij zou op de hem achtervolgende agenten hebben geschoten. De politie schoot terug en zou B. in diens rug hebben geraakt. De advocaat van de man is echter van mening dat zijn client niet voor twee zaken tegelijk terecht kan staan. Jan B. was eigenaar van de timmerfabriek waar Heineken en zijn chauffeur Doderer gevangen werden gehouden. De zaak Heineken komt eind september voor de rechtbank, die er voorlopig twee dagen voor heeft uitgetrokken. Naast B. staan nog twee andere verdachten terecht. De laatste twee verdachten van het vijftal dat beschuldigd wordt van de ontvoering van de bier- magnaat, zitten in Parijs gevangen en maken bezwaar tegen hun uitlevering aan Nederland. De Franse Hoge Raad heeft nog niet beslist over het Nederlandse uitleverings- verzoek.

* * * * *

Aangemoedigd door zijn vrouw, prinses Diana, heeft PRINS CHARLES van Engeland het jagen op fazanten en patrijzen eraan gegeven en is hij vegetariër geworden, aldus meldde deze week het Londonse dagblad Daily Mirror. Volgens de krant heeft de prins van Wales zich sinds zijn huwelijk steeds meer van de jacht afgewend en heeft zijn twee jachtgeweren aan zijn broer Andrew gegeven. De Daily Mirror schreef dat de dieren- bescherming in Engeland erg blij was over het besluit van de prins.

* * * * *

De 80- jarige surrealistische schilder SALVADOR DALI zal nog deze week in Barcelona een zware operatie moeten ondergaan. Het gaat om een langdurige, delicate en moeilijke ingreep waarbij de artsen nieuwe huid zullen inplanten. De operatie is noodzakelijk om een infectie te voorkomen, die vermoedelijk fataal zou zijn. Dali werd vorige week met tweede- en derdegraads brandwonden in het ziekenhuis opgenomen, na een brand die als gevolg van kortsluiting uitbrak in zijn kamer in het kasteel van Pubol in de provincie Genaro. Als de schilder niet snel geopereerd zou worden, waren zijn overlevingskansen "practisch nihil", zeiden de behandelende artsen. De risico's die aan de operatie verbonden zijn, zijn daarentegen aanzienlijk kleiner dan de kans dat de schilder aan een infectie bezwijkt. De Spaanse radio zond gisteren de registratie uit van de goedkeuring die Dali ten overstaan van een notaris uitsprak voor het uitvoeren van de operatie. Tijdens de ingreep zal een notaris aanwezig zijn.

* * * * *

In Brimfield, in de Amerikaanse staat Illinois, werd een «international Chicken Flying Contest» gehouden. Dáar wordt bekeken wiens kip het verste weg kan vliegen. De tien- jarige DOUG JOHNSON was ervan overtuigd dat zijn kip «Flying Machine» zou winnen van de overige 35. Hij liet zijn kip van een podium los en het dier legde een afstand af van 83 voet en 7 inch. Vandaar uit zette het dier het op een lopen, dwars door een bord heen, en het duurde even voordat het gevangen kon worden. Doug eiste de hoofdprijs van 75 dollar op. Zijn elf- jarige broer David zei dat als die kip dit jaar niet wint, het volgend aar nog een laatste kans heeft. Wint hij dan weer niet, dan gaat hij regelrecht de pan in.

* * * * *

Een wat oudere INVALIDE MAN die onder zijn echtgenote bekneld raakte toen hij haar wilde helpen, is zo ook aan zijn einde gekomen. Het voorval heeft zich voorgedaan in de Amerikaanse stad San Antonio in Texas. De politie vond de lijken van het echtpaar boven op elkaar. Aangenomen wordt dat de vrouw een aanval kreeg, waarna de invalide man geprobeerd heeft haar te hulp te komen. Daarbij viel zij over hem heen en had hij niet de kracht om overeind te komen. Omdat hij niet goed kon ademen, is hij na twee dagen overleden.

* * * * *

SHOK

Mano, ombu, ayera sí
m'a topa ku mi desgrasia.
M'a mira un muhé ta kana
poko straño... bo sa kon?
Anto su kabes ta zoya
segun su mannan ta move
manera ta ku un hende
e ta kana ta kombersá.
Na su brasa un kartera
pisá pisá ta kologá.

Di su tras... bo sa kon no?,
m'a gatia, ranka, dirti bai
drenta mondi pa mira kiko
e chansa aki a resultá.
Mano, m'a haña un paki bazuka,
un potmoni diki papel korá.
Karchi identidat.. horibel...
nomber i potret di mi mes mamá.

OPI (33-84)
(Organisashon Planifikashon Independensha)

WILLEMSTAD— De Venezolaanse ambassadeur van goede diensten, Musiu La Cavalerie bracht vorige week een officieel bezoek aan de Curaçaose overheid. Hij heeft hier gesproken over economische en toeristische aangelegenheden, zowel met CURINDE als het Toeristen Bureau.
Op de foto v.l.n.r. gedeputeerde Maria Liberia- Peters in haar functie als Waarnemend Gezaghebber, Hugo Libier, hoofd van het Curaçaose Toeristen Bureau in Venezuela, Musiu La Cavalerie, Tico Vos van het Toeristen Bureau op Curaçao, Dito Vlieg, secretaris van het Eilandgebied en Roberto Uribe.

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n
Curacao N.A.
Giro 440.000
Bankrek.: nr. 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek.: nr. 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank n.v.
CURACAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie: F.H. Oduber
Namens Antillean News Holding n.v.:
R.F. Snow

Hoofdredacteur:
Frans Heiligers
Overige leden Redaktie:
Toon van Dongen, Caroline Thodé, Laureen Ravelli-Schenk, Hanneke van Kouwen, Max Suart (sportverslaggever), Sheila Rhodes (secretaresse), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 7.30-16.00 uur;
Zaterdag 7.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren voor 3 uur binnen zijn.
Advertentie-afdeling (acquisitie):
Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

ZOEKERTJES: verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 7.30-16.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag voor 12 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE
(ARUBA) N.V.
Nassaustraat 110,
tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redaktie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE:
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN:
Abonnement en Advertenties:
Vance James, kantoor: tel.: 2283 - 3040; huis, tel.: 3072.

SABA:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Ruth Hassell, Hell's Gate, tel.: 2265, 2266 (werk) en 2299 (thuis).

ST EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG
CORRESPONDENT
Frans Kok (tel.: 070-614911)

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT
Frans Croes (fotograaf).

WASHINGTON
Medewerker: Paul Comenencia (tel.: 202-4623933).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, de Haagsche Courant, de Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint n.v.
DISTRIBUTIE (abonnementen)
Curacao: Districo n.v., tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr. 208.000, Maduro's Bank rek. nr. 286.330.08 en ABN rek. nr 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (Abonnementen en Incasso): mv. A. Wong - Loi - Sing, Noord Salinja.

Losse nummers 50 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAfl. 80,15 per maand (luchtpost) of NAfl. 24,00 per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de Vergelder
Door Marten Toonder

01557— De journalist Argus was de eerste, die overeind krabbelde nadat de portier hem de uitgang van het gebouw had gewezen.
"De professor was nogal uit zijn humeur," stelde hij vast. "Hij wilde niet over zijn uitvinding praten, maar intussen heeft hij een interessante demonstratie gegeven. Die zal de lezers te denken geven. Aandelen, die 5 keer zo veel waard zijn als iedereen denkt! Een mooi stuk met grote koppen, je weet wel. Kom, stap in; ik moet gauw naar de krant."
"Hm," zei Tom Poes. "Leuk voor jou hoor. Maar heer Bommel is nog steeds zoek, en de Vergelder is nog steeds kapot. Het enige is, dat ik nu weet hoe het allemaal in elkaar zit. En het kan best zijn, dat heer Ollie lelijk in de knoei zit."
Gelukkig was dat niet het geval, want heer Bommels ontvoeringsmoeilijkheden waren alweer geweken. Ze hadden hem echter wel veel te denken gegeven, vooral nadat hij het contract nog eens had overgelezen.
"Zaak in laten schrijven," mompelde hij, terwijl hij zich naar het stadhuis haastte. "Financiering regelen. Patent aanvragen.
Het hoofd loopt me om, terwijl ik nog haast niets verdiend heb, zodat ik nu wel begrijp waarom eerlijke zakenlieden zo vaak gaan staken. Maar gelukkig kunnen ze me op het gemeentehuis wel helpen."
Dat viel echter tegen. Toen hij na veel gevraag bij loket 28 kwam en zijn zorgen uiteenzette, schudde de dienstdoende ambtenaar het hoofd.
"Zaak inschrijven?" vroeg deze. "Mitsgaders patent- aanvrage? Dat is een geschuffeld geval met een breed complicatiepatroon. U moet hiernaast zijn, bij loket 29."

HENRY ® By Dick Hodgins

TELL ME, HENRY... WHAT MAKES THE GRASS GREEN?
WHY DOES THE SUN SHINE? WHAT MAKES THE MOON RISE?
INFORMATION

Jim Henson's™ MUPPETS

SO, FRITZ CHOSE SOMEONE ELSE TO BE HIS VICE-PRESIDENTIAL RUNNING MATE, HUH?
MR. BIG SHOT THINKS HE CAN WALK ALL OVER MOI! WELL, I'VE GOT NEWS FOR HIM!
I KNOW A THING OR TWO ABOUT POLITICS! I DON'T NEED HIM! I DON'T NEED ANYBODY!
I'LL RUN FOR VICE-PRESIDENT ALL BY MYSELF!

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

HOW WAS IT CADDYING FOR SARGE?
EVER HEAR OF AN ANGRY GOLFER BENDING ONE OF HIS CLUBS OVER HIS KNEE?
YES

QUINCY ® By Ted Shearer

THE GOVERNMENT JUST SPENT THREE MILLION DOLLARS TO CHECK ON THE UNEMPLOYMENT RATE.
THAT'S A REAL WASTE. ALL I HAVE TO DO IS CALL UP ALL MY FRIENDS...
...AND SEE HOW MANY RECORDED MESSAGES SAY THE PHONES BEEN DISCONNECTED.

BETICO CROES PREMIER PER 1986

Van Financien wordt afgezien

Drie MEP-ministers in nieuwe kabinet

— door Frans Kok —

WILLEMSTAD — De MEP neemt genoegen met drie ministers- zetels in het nieuwe kabinet dat, zoals formateur Claude Wathey en MEP- leider Betico Croes meedeelden, vrijwel zeker onder leiding komt te staan van PNP- voorzitter Gilbert de Paula. De MEP ziet af van de bezetting van de portefeuille van Financien in het te vormen kabinet en zou nu Justitie, Staatkundige Structuur en Verkeer en Vervoer krijgen.

Dit viel gisteren in Den Haag te beluisteren uit de mond van Arubaanse vertegenwoordigers die momenteel in Nederland zijn voor overleg met de minister voor Antilliaanse Zaken Jan de Koning.

Betico Croes neemt zelf geen zitting in het kabinet. Eerder deze week zij hij zich liever voor te bereiden op het premierschap van Aruba per 1 januari 1986. Als namen voor de nieuwe MEP-ministers werden genoemd John van der Kuyp voor Verkeer en Vervoer en mr Hendrik Croes voor Staatkundige Structuur. Beiden hadden in het laatste kabinet waarvan sprake was van MEP- deelname het beheer over dezelfde portefeuilles. Een derde kandidaat voor Justitie is nog niet bekend.

ARUBAHUIS

UPB- leider Rudy (Ruman) Ellis zou van Verkeer en Vervoer, de portefeuille die hij tot nog toe beheerde, uit moeten wijken naar Arbeid en Sociale Zaken, terwijl DP- leider Agustin Diaz ook een ministerspost krijgt. Niet zeker is nog of DP- Statenlid Rufus McWilliam eveneens bewindsman wordt. Verder viel te vernemen dat er op het Arubahuis in Den Haag tot 1 januari 1986 een plaatsvervangend Gevolmachtigde minister komt te zetelen die speciaal de Arubaanse belangen in Den Haag gaat behartigen. Betico Croes liet tenslotte in Den Haag weten zeer optimistisch te zijn over de kans van slagen van de kabinets- formatie.

Enkele leden van de delegatie, waarin naast de formateur en Betico Croes, Onofre Bikker (DP), Rufus McWilliam (PNP) en Papa Statia (UPB) deelnemen, hebben gisteren in het hotel Babylon waar zij verblijven, een informeel gesprek gehad met drie leden van de Vaste Kamercommissie voor Antilliaanse Zaken. Veel concreets is daar niet uit naar voren gekomen. Het was vooral Betico Croes die een uiteenzetting gaf van de jongste ontwikkelingen in de kabinets- formatie. Formateur Wathey nam niet aan het gesprek deel. Naar verluidt zou hij geirriteerd zijn geweest over de weigering van de Kamercommissie om de Antilliaanse delegatie in het Kamergebouw te ontvangen.

OPHELDERING

PvdA- lid Wijnie Jabaay heeft bij Betico Croes om opheldering gevraagd over de geruchten dat er al een definitief besluit is genomen over het stopzetten van de renovatie van de Village- Esso Heights. Croes ontkende dit, maar liet wel uitkomen dat het project in de ogen van Aruba minder prioriteit heeft gekregen en dat Aruba het geld liever aan de ontwikkeling van hotel- projecten, met name het Sazaki-plan, wil besteden.

Een meerderheid van de Nederlandse Tweede Kamer, bestaande uit PvdA en CDA, heeft zich echter vorige week sterk verzet tegen een temporisering, laat staan een stopzetting, van het Village- project. De woordvoerder van beide partijen, Aarts (CDA) en Jabaay herhaalden toen dat een basis- principe van de Nederlandse ontwikkelings- hulp is dat het geld ten goede moet komen van de armste bevolkings- groepen. Weliswaar heeft Aruba het recht zelf prioriteiten te stellen, maar Nederland dient toch vast te houden aan zijn eigen criteria, zo zeiden beide partijen. Minister Jan de Koning zei daarop dat er nog geen definitieve beslissing is genomen, maar dat het duidelijk is dat Nederland wel degelijk hecht aan de voortzetting van het project. Eerder deze week heeft het PPA- lid Benny Nisbeth bij minister De Koning aan de bel getrokken over een mogelijke stopzetting van het project. In een telex- boodschap met een afschrift aan de Tweede Kamer, vraagt hij De Koning het project op de geplande wijze uit te voeren.

Minister de Koning wees deze week ook de kritiek van demissionair premier Don Martina over ontvangst van de formateur en diens gezelschap van de hand. Hij reageerde daarmee op een brief van de Gevolmachtigde minister in Den Haag drs Marco de Castro, die namens de Antilliaanse premier een protest indiende hierover. De Castro noemde in opdracht van Martina het te woord staan van Wathey "een regelrechte aanslag" op het beginsel van de politieke zelfstandigheid van de Nederlandse Antillen. Hij sprak tevens zijn verbazing uit over de ontvangst, aangezien de gespreks- partners van De Koning "niet met regerings- verantwoordelijkheid" bekleed zijn en daarom geen politiek overleg kunnen voeren over de "follow up" van de Ronde Tafel Conferentie.

GEWICHTIGE TAAK

In zijn antwoord verklaarde de Nederlandse bewindsman dat de formateur op de Antillen "een gewichtige taak" vervult. Zonder dat het staatsrecht dit geregeld heeft, aldus de minister, draagt de formateur voor de uitvoering van die taak een eigen verantwoordelijkheid. In Nederland is het bovendien de gewoonte dat op uitnodigingen of verzoeken van de (in)formateur positief gereageerd wordt, liet De Koning weten. Hij willigde het verzoek van Wathey dan ook als vanzelfsprekend in, verklaarde hij in de brief aan De Castro.

Minister De Koning herinnerde er in zijn antwoord aan dat Nederland partij is bij de RTC. Op verzoek van de formateur, aldus De Koning, is van Nederlandse kant een uiteenzetting gegeven "over de Nederlandse gedachten met betrekking tot de follow up". Wathey kan volgens de bewindsman als formateur zelf bepalen wie hem vergezellen bij een gesprek. Hij onderstreepte in zijn brief dat het een "informatief gesprek" betrof en in dergelijke gesprekken "uiteraard geen zaken worden gedaan". De Koning wees de Gevolmachtigde minister er tenslotte nog op dat ook Nederlandse (in)formateurs gesprekken plegen te voeren met de Gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen.

WILLEMSTAD — De Sectie Kultuur van het eilandgebied in samenwerking met de Asosashon di Músico, het Departement van Cultuur en Humberto Nivelac organiseert zondag 9 september een Festival di Bos i Kansion. Dit festival wordt rechtstreeks uitgezonden via TeleCuraçao. Het was aanvankelijk de bedoeling het festival in Centro Pro Arte te houden. Men wil echter zoveel mogelijk mensen bereiken en het bleek niet mogelijk het festival vanuit Centro Pro Arte uit te zenden. De studio in Tele- Curaçao is tijdens het festival evenwel toegankelijk voor publiek.

De kandidaten krijgen in verschillende categorieën punten van de jury. Bovendien zijn er drie prijzen voor de best gecomponeerde deelname. De drie winnaars krijgen een trofee van de Sectie Kultuur, verder krijgen de eerste en de tweede winnende kandidaten het inschrijf- bedrag voor het festival Bos i Kansion dat in november in Puerto Rico georganiseerd wordt. Alle kandidaten worden tijdens het festival begeleid door het orkest van FIM (Fundashon Instituto pa Músika) onder leiding van Toro Colina.

Het festival is van vijf uur zondagmiddag tot half acht 's avonds. Op de foto: enkele van de deelnemende kandidaten.

Gemis aan cijfers belemmert aanpak van ziekte-verzuim

WILLEMSTAD— Om de problematiek van onnodig ziekteverzuim gericht aan te kunnen pakken, zijn er cijfers nodig. Het onderzoek op dit terrein is een groot gemis in **de lokale samenleving, omdat geen informatie beschikbaar is over bijvoorbeeld aard en de omvang van dit verzuim. Dit is één van de conclusiepunten die naar voren kwam tijdens een gisteren door het adviesbureau Interamo gehouden seminar over ziekteverzuim.**

Van mevrouw drs Leue werd desgevraagd vernomen dat de belangstelling voor het seminar groot is. Omdat het bureau zich er echter niet op toelegt met grote groepen aan dergelijke onderwerpen te werken, werd het aantal deelnemers op dit seminar beperkt tot achttien. Wel zijn er plannen voor herhaling van het seminar, verklaarde ze.

Het centrale thema "Het terugdringen van vermijdbaar verzuim" werd ingeleid door de sprekers S. Wytema, hoofd van de Medische dienst van Shell Curaçao nv, huisarts Roy Heerenveen, hoofd personeelszaken van de Kodela, R. Pichardo, computer- specialist H. Luidens, een arts van de Sociale Verzekerings bank en Interamo- medewerkers.

Gebleken is dat de problematiek van het ziekteverzuim maar al te vaak te eenzijdig aangepakt wordt, dat de zaak teveel alleen op de arts afgeschoven wordt. En dat terwijl de medische kant slechts één facet van het probleem is. Ook de eventuele bedrijfsarts, de bedrijfschef en de chef van personeelszaken (als er één is) moeten hierbij (meer) betrokken worden. Uiteraard speelt ook de werknemer een rol, **voor wat betreft zijn / haar betrokkenheid bij het werk.**

Terugdringen van het verzuim heeft de meeste kans van slagen als het op de eerste plaats intern aangepakt wordt en de zaak niet direkt naar buiten toe verwezen wordt, kwam op het seminar naar voren. Gekeken moet worden naar de werkomstandigheden, de wijze van leidinggeven door de "leiders" en dergelijke. Dit zijn allemaal interne faktoren die onder de loep genomen moeten worden, als een bedrijf mocht merken dat het ziekteverzuim een stijgende lijn vertoont.

Een "werkbaar alternatief" dat naar voren gebracht werd voor bedrijven die niet over een eigen bedrijfsarts kunnen beschikken is inschakelen van een medisch adviseur. Dat kan een medewerker op part-time basis worden, die nauw samenwerkt met de functionarissen die belast zijn met personeelszaken, en met andere instanties, zoals onder andere de SVB.

Het is de bedoeling van Interamo om van de resultaten, conclusies en aanbevelingen die op dit seminar bereikt zijn een resumé te maken. De kans moet niet uitgesloten worden, zo verklaarde mevrouw drs Leue, dat een dergelijke samenvatting aan bijvoorbeeld de regering en particuliere instanties aangeboden wordt.

Ter vermindering onnodig ziekte-verzuim

Meer aandacht voor gunstig werk-milieu

WILLEMSTAD— "De wetgeving in dit land voorziet in de regelingen omtrent het ziek zijn van de werknemers. De vraag is nu in hoeverre zij moet gaan voorzien in het gezond zijn", verklaarde demissionair minister van Arbeid en Sociale zaken, Harold Anastatia op een gisteren geopend seminar over ziekteverzuim. Hij meent dat onnodig verzuim door arbeids- ongeschiktheid in sommige gevallen opgevangen kan worden met aangepast werk, en door het scheppen van een zo gunstig mogelijk werkmilieu.

Het seminar, georganiseerd door Interamo nv (een advies bureau voor personeel en organisaties), had als centraal thema "Het terugdrijven van vermijdbaar verzuim" en als doelgroep direktie- leden en hoger kader, alsmede hoofden van personeelsiensten. Er werden inleidingen gegeven door onderandere dokter Wytema, hoofd Medische dienst van Shell Curaçao, huisarts Heerenveen, hoofd personeels zaken Kodela R.S. Pichardo, computer- specialist H. Luidens, een arts van de Sociale Verzekerings Bank en medewerkers van Interamo nv.

Het ziekteverzuim wordt vaak aangehaald als een reden voor het minder optimaal of zelfs slecht functioneren van bepaalde organisaties. Toch vroeg minister Anastatia zich af of een daling in de ziekteverzuim- cijfers automatisch een verhoging van de produktiviteit inhoudt.

In zijn openings- rede ging de minister in op zijn concept van wat ziekteverzuim is. Het ziekteverzuim wordt veelal aangemerkt als een van de redenen van de dalende tendens in de economische ontwikkeling. Een veel gehoorde klacht in verband met de problematiek van ziekterverzuim is dat de artsen te gauw bereid zijn een verklaring van arbeids- ongeschiktheid ("a.o") af te geven.

Het ziekteverlof is een van de rechten die in vele gemeenschappen aan de zieke toegekend wordt. Het probleem moet niet gezocht worden in dit recht, vindt Anastatia: "Men zal het probleem moeten zoeken in die gevallen, waarin het vermoeden bestaat dat er oneigenlijk gebruik gemaakt wordt van deze rechten". Daarbij moet naar zijn mening verder ingegaan worden op de vraag hoe het mogelijk is dat vermijdbaar ziekteverzuim zich voordoet.

Ziekte omschrijft hij als "een stoornis in het evenwicht binnen de mens en tussen de mens en zijn omgeving". Een van de kernproblemen is dat er twijfel kan bestaan over het ziek zijn. Iedereen kan daar een andere interpretatie aan geven; er bestaat zelfs bij deskundigen een zekere reserve hieromtrent. Ondermeer is het voor alle partijen welkom als er een scheiding van taken komt tussen de behandelende arts en de arts die de "ao" bepaalt. Dit is reeds het geval bij de werknemers die bij de SVB verzekerd zijn, aldus Anastatia.

"Een andere vraag is of een betreffende ziekte aanleiding is tot gehele of gedeeltelijke ao. Om dit te kunnen beoordelen zal de ziekte in verband moeten worden gebracht met de functie van de zieke. De normen die in deze gevallen toegepast moeten worden, moeten door gespecialiseerde bedrijfsartsen vastgesteld worden", vindt de minister. Deze normen moeten naar zijn mening gebaseerd zijn op de eisen die aan de verschillende functies verbonden zijn, zowel op lichamelijk, geestelijk als sociaal gebied. De mogelijkheid voor aangepast werk is daarbij een vraagstuk voor de leiding van de betreffende organisatie, al of niet in overleg met de bedrijfsarts.

Een andere manier van bestrijding van onnodig ziekteverzuim is een goede beleidsvoering ten aanzien van het werkmilieu. Grotere bedrijven hebben hiervoor gespecialiseerd personeel in dienst. Dit werkt niet alleen een vermindering van onnodig ziekteverzuim in de hand, maar draagt tevens bij aan realisatie van een goede gezondheid, terwijl het erg waarschijnlijk is dat daarmee de produktiviteit van het bedrijf verhoogd wordt, aldus Anastatia.

Coordinator criminaliteitspreventie:

Onvoldoende bekend hoe misdrijven te voorkomen

ORANJESTAD — De coördinator van de Arubaanse werkgroep om criminaliteit te voorkomen, de heer Bob Lopez Henriquez, gaf tijdens een gesprek op het politie-bureau te kennen dat onze gemeenschap gebrek aan voorlichting heeft hoe men criminaliteit kan voorkomen. Met andere woorden hoe men het plegen van misdrijven moeilijker kan maken.

In verband hiermee organiseert de werkgroep een wedstrijd waar geheel de Nederlandse Antillen deel kunnen nemen. Het gaat om het zoeken naar een leuze, een in het Papiamentu en een in het Engels, die gebruikt kunnen worden voor de campagne die spoedig zal beginnen om criminaliteit te bestrijden. Voorts om een ontwerp te krijgen voor het maken van een poster en als laatste om een karakteristieke figuur te krijgen die opvallend en in een Antilliaanse sfeer de campagne kan leiden. Een jury zal de winnaars aanwijzen die ieder (4) een vlieg- ticket ontvangen voor een reis naar een van de zes eilanden van de Antillen. De jury zal de namen van de deelnemers/sters niet weten omdat alles volgens nummer gaat. Laaste dag voor deelname is 30 september en de inlevering kan geschieden bij Bob Lopez Henriquez, Boerhaavestraat 70 of per adres de Staten der Nederlandse Antillen, Willemstad.

Zoals bekend werd het overkoepelend Antilliaanse orgaan om criminalitiet te voorkomen tien maanden geleden samengesteld. Het doel is een algemene analyse van de diverse soorten criminaliteit op de Antillen te bestuderen, wat de redenen kunnen zijn in zo'n geval en wat effectieve maatregelen kunnen zijn. Hierover wordt een rapport gemaakt en met mogelijke oplossingen aan de overheid aangeboden. Elk eiland kon een eigen werkgroep vormen om zo eigen problemen te bestuderen, om met suggesties voor de campagne te komen om hierdoor de gemeenschap bewust te maken wat in werkelijkheid de gevaren in deze moderne wereld zijn en de manieren om deze te voorkomen. "Het is niet juist dat de taak van de politie is criminaliteit te voorkomen", aldus de heer Lopez Henriquez. De taak van de politie is te zorgen dat de gemeenschap de wetregels respecteert. De gemeenschap zelf is verantwoordelijk voor het plegen van criminaliteit. Momenteel is de werkgroep bezig diverse instanties te bezoeken om hierdoor beter op de hoogte te komen van de diverse problemen die zich op ons eiland voordoen.

ORANJESTAD — In het Instituto di Cultura — naast de Franciscuskerk in Oran estad — wordt door Lydia Maldonado-Sanchez een tentoonstelling van haar porseleinen werkgehouden. Tot 12 september — iedere dag van zes tot negen uur 's avonds — zijn deze werkstukken van de oud- leerlinge van Stichting Artesania te bewonderen. Bij de foto: zij toont enige van haar werkstukken, waaronder enige eigen creaties.

Slot softball en domino Inter/RCA

ORANJESTAD — Op het Kibaima- veld zijn zondag de finale- wedstrijden voor het Inter-RCA softball- toernooi dat de afgelopen zondag reeds veel publiek bij zijn goede wedstrijden trok. Vanaf tien uur worden de volgende wedstrijden gespeeld: Astros - Westpunt Hitters en Ponton Stars - Montezuma. De winnaars van deze wedstrijden spelen om half vijf de finale. Om één uur Kibaima - Coca Cola en 2.30 Extra Sluggers - Sugar Kings Vets. Voor deze twee wedstrijden is een trofee beschikbaar. Om twaalf uur spelen de domino- teams Deportivo Stadion en Woeste Honden tegen elkaar om een trofee. Mando Disco verzorgt de uitzending van de wedstrijden en de muzikale omlijsting.

Joey's domino

SAVANETA — In Joey's Drive-in wordt vanavond om 8 uur een aanvang gemaakt met een domino- toernooi dat 16 september afloopt. Vanavond speelt Rooi Afó tegen Seroe Blancoe en Matlahot tegen Aruba Stars. Morgenavond om acht uur worden weer twee wedstrijden gespeeld: Lucas Bols tegen Ayó en Deportivo Stadion tegen Seguros Aponte. Het toernooi wordt hierna voortgezet op 14, 15 en 16 september. Dan wordt om half drie de finale gespeeld.

Onduidelijkheid over oorzaak van verwondingen man

ORANJESTAD — De bewoner J.W. arriveerde met veel verwondingen aan zijn lichaam bij zijn woning te Rooi Master en kon in eerste instantie niet verklaren hoe dat kwam. Later verklaarde hij dat de man J.M. hem geslagen had bij een plaats genoemd Baranca di Yermo. De politie spoorde de man J.M. op die het feit ontkende. Hij zei dat J.W. hem zonder enige redenen met een kapmes aangevallen had. Een zekere C.M. die in de buurt was, kwam hem te hulp en greep J.W. van achteren en nam het kapmes van hem af, waarna men J.W. zei om van die plaats weg te gaan. J.W. wilde niet en J.M. gaf hem toen een stoot waardoor J.W. op zijn gezicht viel. J.W. besloot toen weg te gaan doch later viel hij weer. De man M.C. die in de buurt was, verklaarde hetzelfde. De recherche is nog bezig met het onderzoek van wat er precies gebeurd was.

Wandelmars rond congres over sport van gehandicapten

ORANJESTAD — Twaalf groepen hebben reeds ingeschreven voor de 20- km wandelmars van IDEFRE die op 30 september wordt gehouden. De mars vertrekt om half zeven 's morgens vanaf Holiday Inn Aruba en gaat richting Oranjestad, Bubali, Boegoeroei, Montaña, Sabana Liber, Alto Vista, Noord, Turibana, Salinja Cerca, Rooi Santo, Westpunt, Malmok en terug naar Holiday Inn. Na de wandelmars worden voor de deelnemers volks- spelen georganiseerd tot 2 uur 's middags. De wandelmars wordt gehouden om aandacht te vestigen op de 5e Latijnsamerikaanse en Caribische conferentie over sport, lichamelijke opvoeding en recreatie voor gehandicapte personen van 30 september tot 6 oktober op Aruba. Laatste dag van inschrijving voor de wandelmars is 15 september, waarbij iedere deelnemer een speciaal voor de wandelmars ontworpen T-shirt zal ontvangen.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama en Piet Soda Fountain.

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store; Van Dorp in Americana; Holiday Inn Drugstore en Van den Berg Giftshop in Dr. Horacio Oduber Hospitaal.

KANTOORUREN: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 027-774 en 027-845.

Bankrek. nr.: 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

...

BIOSCOPEN
BOULEVARD: 18.00 uur *Break dance* (14 jr.); 20.30 uur *To be or not to be* (18 jr.); 24.00 uur *Beatrix* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 en 24.00 uur *Homicidio culposo* (14 jr.).

...

BOTICA'S: Oranjestad: del Pueblo, tel.: 21253; San Nicolas: San Nicolas, tel.: 45712.

...

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Sta. Cruz, Paradera en Noord; dokter T.H.K. Lin, Noord 68, tel.: 21522/22694.

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).

...

(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115).

...

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45/18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden; dinsdag van 19.30-20.30 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano.

EXPOSITIE "20 AÑA ALM" **(t/m 14 september)**: maandag, woensdag en vrijdag van 07.30-12.00/13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

PROJEKTO EDUCASHON PA ADULTO (PEA): 19.30 uur informatieve avond - Franciscus College, CB Playa Pabao (ond.: invullen van formulier inkomsten- belasting).

SPORT
ASV TRAPPERS; 19.30 uur biljart- toernooi: Huliba vs Budweiser - clubgebouw.

DOMINO- TOERNOOI: 20.00 uur Pica Pica vs Los Valientes, Destroyer vs Pedro's Devils - Cabana Catiri.

...

ZATERDAG
DIVERSEN
COMISION DI GRUTA DI LOURDES: 18.00 uur vertrek processie vanaf Teresiaplein en Emanuel- kapel via kruising Weg Rooi Hundu en Weg Seroe Pretoe naar grot van Lourdes, daar aangekomen om 19.00 uur zal er een H. Mis opgedragen worden.

SPORT
ASV TRAPPERS: 14.30 biljart- toernooi Lucky Strike vs Fermin's - clubgebouw.

VOETBAL: 16.00 uur Dep. Ind. vs Arsenal - Wilhelminastadion.

BASEBAL: 13.30 uur **(A-kl.)** SP Stars vs Nevada - Lago Sportpark; 14.30 uur Marlboro vs Concorde - Mansur Ballpark; SG Stars vs Rebels - AVC-terrein.

...

MOKO ZOO RANCH: geopend voor het publiek.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Zuidstraat 7A, tel.: 23145): open maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruisgebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Bario Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag: 08.00-10.00 uur, Club Caiquetio, Paradera 47A, tel.: 24280; dinsdag: 08.00-10.00 uur.

08.00-12.00/14.00-18.00 uur, zaterdag van 10.00-12.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Oranjestad): openingstijden maandagmiddag van 14.00-18.00 uur; dinsdag- en vrijdagmiddag van 14.00-17.00 uur; woensdag van 08.00-12.00/14.00-19.00 uur; donderdag van

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-17.30 uur; dinsdag van 13.30-17.30 uur; donderdag de hele dag gesloten.

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARIO DAKOTA: dinsdag en vrijdag van 16.00-20.00 uur geopend.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t/o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

...

TELEARUBA

VRIJDAG: 17.30 Fat Albert; 18.00 The Smurfs; 18.30 Nos tambe por; 19.45 Telenovela: Chispita; 219.30 Cocktail musical; 20.00 Telenoticias; 20.30 Falcon Crest; 21.30 Wrestling; 22.30 Repiticion Telenoticias; 23.00 Sluiting.

ZATERDAG: 17.00 Dance fever; 17.30 NBA basketball (Celtic vs Lakers); 19.00 Progr. di Gobierno Central; 19.30 The A-team (Say it in bullets); 20.30 National Geographic (Journey of the Hokulea's); 21.30 Santo Domingo invita; 22.30 Estreno (The avenging); 23.40 Sluiting.

Controle op koopvrouw-toeristen

ORANJESTAD — Een patrouille van de straatdienst hield een speciale controle in de straatjes van Socotoro op de zogenaamde koopvrouw- toeristen. Men hield drie buitenlandse dames aan die naar Aruba waren gekomen om kleren te kopen. Een van hen woont op Aruba maar staat niet ingeschreven om dat beroep uit te oefenen. De twee andere dames moeten hun papieren en vertrek uit Aruba regelen.

Ook in de buurt van een pensioen in Oranjestad hield men een controle, maar bij het zien van de politieauto namen de dames de benen en verdwenen in allerlei straatjes.

ORANJESTAD — Bij de beroeps- opleiding kon gedeputeerde Marco Bislip (zie foto) aan zeven geslaagde cursisten het diploma van pijpfitter/layout uitreiken. De uitreiking geschiedde in bijzijn van instructeurs Franklin Figaroa en Roly Croezé. Dit is de laatste van dit soort opleiding aangezien er niet veel vraag voor pijpfitters op de Arubaanse arbeids- markt bestaat. De cursus duurde zes maanden, inbegrepen zes weken stage lopen bij Wescar, WEB en Unicon. De geslaagden zijn: Mirtho Croes, Edgardo Dirksz, Rolando Geerman, Hans Hopmans, Glenn Jie-Sam- Foek, Romano Nicolaas, Nelson Peterson, Albertico Solognier en Crecencio Werleman.

Betico Croes verreed in 84 voor 4 mille in verhuurauto's

Ged Croes: 24 miljoen minder in la door mindere afname Lago

ORANJESTAD — In zijn antwoorden op vragen van vooral de oppositie stelde Financiën- gedeputeerde Frank Croes dat de minderinkomsten die van de Lago verkregen werden, het verschil veroorzaakten van 24 miljoen gulden minder op de begroting. Lago nam minder water en stroom (van 22 Megawatt naar 15 Megawatt) af van het WEB en dat geschiedde op verzoek van het Bestuurscollege ten tijde van de stroom- en water- misère bij het WEB.

De gedeputeerde ontkende dat er een plan van Lago bestaat om het salaris van de Lago- werknemers met 25 procent te verlagen noch een overeenkomst met het Bestuurscollege om het salaris van de ambtenaar met hetzelfde percentage te verminderen.

Uit antwoorden van de gedeputeerde blijkt verder dat in het Mario Arends- gebouw, dat indertijd voor anderhalf miljoen gulden gekocht werd om diverse eilands- afdelingen te herbergen, nu een bedrag van ruim vier miljoen gulden geïnvesteerd moet worden voor reparatie.

Wat betreft het huren van verhuur- auto's, zei Frank Croes dat dit noch voor gedeputeerden noch voor ambtenaren automatisch gaat. Voor elk geval moet het BC van tevoren goedkeuring **geven, waaruit blijkt dat het BC** toestemming gaf dat algemeen adviseur Betico Croes tot nu toe dit jaar voor een bedrag van ruim vierduizend gulden gebruik maakte van verhuur- auto's.

Voor het huren van heavy equipment werd in de 7 1/2 maanden van dit jaar een bedrag van f.794.578,50 aan negen bedrijven uitbetaald, van welk bedrag ruim 75 procent betaald werd aan twee bedrijven waarvan de eigenaren familie- banden hebben met de algemeen adviseur en één der gedeputeerden.

Aan schulden aan derden heeft het BC de volgende rekeningen openstaan: SVB f.4.054.846,46, overdracht belasting f.31.511.136,- en aan nog te betalen declaraties 10 miljoen gulden. Van de andere kant heeft het BC nog een bedrag van tussen de 2 en 3 miljoen gulden te innen aan water- rekeningen. Dit werd veroorzaakt doordat sedert september vorig jaar niet overgegaan werd tot afsluiting van water van wanbetalers.

Gedeputeerde Croes bleek gisteren nogal wat moeite te hebben om in de tweede ronde de leden van antwoord te kunnen dienen. De voorzitter schorste de vergadering nog voor het middaguur tot drie uur 's middags om de gedeputeerde gelegenheid te geven zijn antwoorden samen te stellen. Om drie uur bleek de gedeputeerde hiermee nog niet klaar en besloot de voorzitter de schorsing te verlengen naar vier uur. Bij hervatting om tien minuten over half vijf was de gedeputeerde nog steeds op zoek naar antwoorden, waarop de voorzitter besloot de vergadering definitief te schorsen tot vanmorgen 8 uur.

Overheidsvoetbal: zege Brandweer en Ontvanger

ORANJESTAD — DOW behaalde een 2-1 zege op Brandweer en Eilands- ontvanger een 5-0 overwinning op Haven- en Loods- dienst in het IDEFRE- voetbal- toernooi voor overheids- diensten. Het toernooi wordt morgenmiddag vanaf twee uur op het Caiquetio- veld voortgezet met de ontmoetingen: Gezondheidsdienst - Douane, WEB - Finarrac en Landsontvanger - Landskantoor.

Met reclame tegen de lamp gelopen

POS CHIQUITO — Op een lichtmast te Pos chiquito zag een politie- patrouille een reclamebord met de volgende tekst "Furniture for sale". Men controleerde bij een woning in de buurt en het bleek dat de bedrijfs- leidster L.E. (30) geen vergunning had het bord te zetten noch voor het verkopen van goederen. Zij kreeg opdracht haar papieren eerst in orde te maken en zij moest het bord verwijderen.

Toerisme met 14,5% vooruit

ORANJESTAD — Vergeleken met augustus vorig jaar is het toeristen- verkeer in de afgelopen maand toegenomen met 14.5 procent, oftewel er waren 18.577 bezoekers tegen de 16.617 bezoekers van vorig jaar. De meerderheid van de toeristen kwam uit de Verenigde Staten, te weten 11.204 toeristen (9.494 vorig jaar), gevolgd door Venezuela met 3285 (vorig jaar 3778) toeristen.

Ook oecumenische dienst, kranslegging en receptie

Veel sport bij herdenking zevende lustrum Politiekorps

ORANJESTAD — Het 35-jarig bestaan van het Korps Politie Nederlandse Antillen (KPNA) op 1 oktober zal niet ongemerkt voorbij gaan. Er zullen op alle zes Antilliaanse eilanden sport- en andere activiteiten worden georganiseerd.

De diverse politie- sport- verenigingen hebben hun eigen programma's die zij ieder voor zich separaat zullen uitgeven en bekend maken. Teneinde de saamhorigheid onder de leden meer inhoud te geven, zullen de sport- en andere activiteiten zich, in de week van 27 september tot en met 1 oktober, op Aruba concentreren, waarbij de Arubaanse leden dit jaar, ter voortzetting van de intussen geboren traditie, als gastheer optreden.

Het programma vermeldt voor 27 september een voetbal- toernooi op het RCA- veld tussen politie- teams uit Bonaire, Curaçao, Sint Maarten en Aruba, waarbij waarnemend commissaris Walter Kramers bij de start om zes uur een toespraak zal houden. Op 28 september volgen schiet- wedstrijden op pistool en karabijn, domino en biljarten overdag, en 's avonds is er een zangfestival met een dansfeest in de Pova- club. Op 29 september wordt softbal gespeeld in het Montaña Ballpark vanaf tien uur, om half acht basketbal op de Pova- baan, gevolgd door een sociale bijeenkomst in de club. He programma vermeldt voor 30 september: zwem- wedstrijden voor politie- officieren en onderofficieren, volleybal, tennis, hersen- gymnastiek en 's avonds de prijs- uitreiking.

Op 1 oktober wordt om 8 uur 's morgens een oecumenische dienst gehouden op de binnenplaats van het politie- bureau in San Nicolas, gevolgd door open house en een mars door straten van San Nicolas, kranslegging in San Nicolas, Savaneta, Paradera en Oranjestad bij de graven van acht overleden politie- mannen en mars door de straten van Oranjestad en 's avonds is er een formele receptie in het Pova- clubgebouw.

WEB-hoofd: geen aanslag op meningsvrijheid

Sepa boos over ontslag op staande voet kaderlid

ORANJESTAD — In een telegram aan het hoofd van het WEB — met een copie aan het Bestuurscollege — protesteert de vakbond SEPA tegen het feit, dat zijn shop- steward Eric Feliciana op staande voet naar huis werd gestuurd. De SEPA vindt dat dit optreden van het WEB- hoofd de vrijheid van meningsuiting aantast en tegen bestaande regels ingaat. Gevraagd wordt dit besluit zonder uitstel te annuleren.

Uit een verklaring van de SEPA blijkt dat bedoelde shop- steward opkwam voor de belangen van een collega, die volgens hem een compensatie van de overheid verdiende. De SEPA is het niet eens dat betrokkene geen gelegenheid tot verweer werd geboden en hij zonder meer naar huis werd gestuurd. SEPA meent een en ander in de openbaarheid te moeten brengen omdat de houding van de overheid — het niet toestaan van vrije meningsuiting — niet past in onze democratie.

De zaken schijnen echter enigszins anders te liggen dan de SEPA doet voorkomen. Uit een gesprek met het hoofd van het WEB ing. Chenco Yarzagaray blijkt de Amigoe dat dit gebeuren weinig met het verhinderen van vrije meningsuiting heeft te maken. Het hoofd van WEB stuurde betrokkene naar huis omdat hij bekomen informaties over mede- werknemers, waarvan hij kennis nam door zijn werk als ambtenaar en die vertrouwelijk waren, zonder toestemming van het hoofd van het WEB of de overheid in de openbaarheid bracht. Hierdoor kunnen personen benadeeld worden.

Brandweer rukt uit voor volière-brand

SAN NICOLAS — De brandweer en politie werden naar een woning aan de Rozenstraat gedirigeerd voor een brand in een volière. Er werd groot alarm gegeven omdat men gedacht had dat het om veel vogels ging. Ter plaatse bleek echter dat er geen vogels in de kooi waren, maar dat de kooi nu diende als bewaarplaats voor oude spullen. Het bouwsel brandde compleet af. De oorzaak is nog niet bekend. Het onderzoek is in volle gang. Het vermoeden bestaat dat het hier om een geval van brandstichting gaat.

Flink

DE PPA DOET ook nog een duit in het formatiezakje. Gepasseerd voor de formatie omdat deze partij door de MEP uitgesloten is voor deelname aan een regering waarin de MEP meedoet, meent de PPA nu kritiek te moeten hebben op het feit dat de MEP eventueel genoegen gaat nemen met drie ministers voor Aruba. Hoe bestaat het. Een partij, die tot voor kort het wel goed vond dat Aruba maar één minister had in de centrale regering vindt nu drie niet genoeg. Het kan verkeren. Een PPA- minister is schijnbaar in de ogen van deze partij meer waard dan drie MEP- ministers. Of de PPA nog veel aanhang op Aruba heeft, zullen de verkiezingen tezijnertijd wel uitwijzen, maar met dit soort opmerkingen wordt de geloofwaardigheid wel geweld aan gedaan. Het is bekend dat het de oranje partij nog steeds kwalijk wordt genomen op Aruba dat men de regering- Martina bleef steunen toen de AVP verstandig genoeg was om niet verder mee te doen.

De reformatie die nu op gang is, werd daardoor nodeloos uitgesteld. Nu ineens wil de PPA van alles, vergeten wordt dat het Aruba niet gaat om ministers in een centrale regering. Aruba wil alleen het komende jaar de voorbereidingen voor de aparte status goed doen verlopen en de daarna komende samenwerking op goede fundamenten bouwen en met wederzijdse "goodwill" starten. Het maakt daarbij weinig verschil of Aruba voor dat laatste jaar drie of vier ministers in de nieuwe centrale regering zal hebben. Wat wél van belang is dat de grootste partij van Aruba in ieder geval in die overgangsregering meedoet. Jammer, dat de PPA in een vroeger stadium daarvoor de weg niet vrijmaakte. Daarom valt het "flink doen" nú ook erg op.

ALM

TOT OP DE dag van vandaag schijnt het op Curaçao bij vele mensen niet doorgedrongen te zijn waarover in feite de status aparte van Aruba gaat. Telkens opnieuw blijkt dat men nog steeds achter de feiten aanholt. De kwestie van de ALM als gezamenlijke luchtvaartmaatschappij van Aruba en de Vijf óf van alleen de Vijf, is daar weer eens een goed voorbeeld van. We zullen ten overvloede nogmaals moeten herhalen, dat vanaf het prille begin het Aruba erom ging en nog om gaat om als gelijke partner van Curaçao te worden gezien en ook als zodanig behandeld.

De 12-8 verhouding in de Staten was daar een ontkenning van en daarom begon de strijd om pariteit. Niemand wilde meer dan dat maar ook niet minder. Na veel jaren strijd — waarbij, het moet gezegd worden: Aruba zelden serieus werd genomen door politici van het grote zustereiland — vond de Commissie van Zeven het antwoord via de Unie en in de RTC werd die Uniestructuur vorig jaar maart bekrachtigd, óók door Curaçao. Hiermede accepteerde Curaçao voor het eerst in de geschiedenis de pariteitsgedachte, want alle samenwerkingsorganen in de Unie werken met pariteit in de besluitvorming. Via gelijkgerechtigheid of via een wederzijds vetorecht zijn de landen Aruba en de Vijf (vakbondsleider Cova noemde deze week in een Curom- interview de Vijf een mooier woord voor Curaçao, dus kleine eilanden: "Let op Uw saeck") dus aangewezen op consensus dus op pariteit in de besluitvorming.

Nu, precies hetzelfde stelde Aruba voor met betrekking tot de toekomstige samenwerking in de gemeenschappelijke luchtvaartmaatschappij: twee directieleden, één van Aruba en één van de Vijf, elk drie commissarissen en een betere verdeling tussen Aruba en Curaçao voor wat de werknemershouding betreft (nu 8-1 in het voordeel van Curaçao). Verder kan Aruba uiteraard alleen deelnemen als er uitzicht is op een efficiënte bedrijfsvoering en er dus niet elk jaar miljoenen gemeenschapsgeld ingestopt moet worden om het logge beest op de benen te houden. Dus stelt Aruba dat alle overtollige werknemers en alle werknemers, die hun taak niet naar behoren kunnen uitvoeren, moeten worden ontslagen. Iets wat uiteraard volkomen normaal is voor elk bedrijf dat wil overleven, maar juist op dit punt kwam in Curaçao het groot kabaal los. Alleen directeur McNamara gaf toe dat men daar al mee bezig was en dat dit "streamlining" heet. Het gaat dus in hoofdzaak om het accepteren van de pariteit en dat is kennelijk nog steeds een moeilijk te verteren zaak op Curaçao. Wat dat betreft is de Curaçaose Kamer van Koophandel ook heel tegenstrijdig bezig. In de Newsletter schrijven KvK en VBC, dat in plaats van de status aparte er beter een vergaande decentralisatie zou kunnen komen met een pariteit tussen Aruba en Curaçao voor de Staten nieuwe stijl, maar voor het beheren van een nationale luchtvaartmaatschappij wil men die pariteit weer niet. Zij weten toch ook wel hoe belangrijk ook voor Aruba optimale luchtverbindingen zijn. Een eiland, dat bijna geheel afhankelijk is van verdere uitbouw van het toerisme moet een belangrijke stem hebben in de gezamenlijke luchtlijn. Kan dat niet, dan moet Aruba zelf de optie openhouden voor een eigen luchtvaartonderneming. Het is best mogelijk dat het zover niet behoeft te komen. Als de ALM geheel van de Vijf is, kunnen desondanks met Aruba zaken gedaan worden. Zo werkt Aruba ook goed met Eastern en American Airlines. ALM heeft het zelf in handen om te zorgen dat Aruba als belangrijke klant van ALM op haar wenken wordt bediend. Aruba zal zich in dat geval zeker voorlopig niet in het avontuur van een eigen luchtvaartmaatschappij storten.

Gaat ALM echter aan de wensen van Aruba voorbij, dan staat er geen andere weg open. Curaçao heeft de keus: Aruba **als partner in de ALM of als klant van de ALM. De partijen die een regering gaan vormen, hebben voor het laatste gekozen. Dat is hun goed recht en zij zullen die keus aan hun achterban op Curaçao moeten verkopen. Het is echter onjuist om hierover weer te klagen als tegenwerking door Aruba. De hele tekst van het RTC- akkoord gaat uit van samenwerking tussen Aruba en de Vijf op pariteitsbasis en consensus. Ook als er over een alternatief van de Unie gepraat moet worden, zal die pariteit gehandhaafd moeten worden. Dát is de weg, die voor ons ligt en Curaçao heeft geen andere keus dan op die manier met Aruba samen te werken óf alles alleen te doen.**

Het is jammer dat men ondanks de werkelijkheid Aruba's streven en wensen nog steeds niet serieus wil nemen. Had men dit twintig jaar geleden maar gedaan, dan was de situatie van nu een geheel andere.

PDA kraakt Odubers spreken in raad over onderwijzers

ORANJESTAD — De PDA is weer in de pen geklommen, ditmaal om te reageren op de afkeurende wijze waarop in de Eilandsraad over het onderwijs en zijn personeel werd gesproken.

Ondermeer zou gesteld zijn, aldus de PDA, "onderwijzers werken niet en zijn even onproductief als de TAV." De PDA vindt dat door een dergelijke uitspraak te doen iedere onderwijzer op Aruba, die zich voor de jeugd inzet een klap in het gezicht kreeg.

De PDA is van mening dat men eerst maar eens bij zichzelf te rade moet gaan en wijst bijvoorbeeld op de toelating van studenten die niet geschikt zijn op de scholen voor gevorderd onderwijs die op bevel van de MEP moeten worden toegelaten.

Ook het beurzen-beleid van de MEP wordt door de PDA onder de loep genomen en afgekeurd. In dit verband werd nog eens aangehaald dat destijds bij de staking op de MTS een protocol werd getekend door de overheid. Het wordt de hoogste tijd dat de overheid meer aandacht aan beleid en planning bij het onderwijs besteedt dan met dergelijke ongegronde kritiek in de Eilandsraad te komen. Een dergelijk dictatoriaal optreden moet zonder meer direct gestopt worden. "Sta op en zeg een duidelijk "no" tegen gedeputeerde N O (Nelson Oduber — RED) en zijn aanhangers", aldus de PDA in zijn verklaring over uitlatingen in de Eilandsraad over het onderwijs.

ANKARA — Het Turkse leger heeft in Istanbul het conservatieve dagblad Tercuman voor onbepaalde tijd verboden. Er werd geen motief gegeven. Het blad had laatst kritiek op de regering.

Softball om Han Steenhuizen-beker

ORANJESTAD — In het Astros Ballpark wordt deze week zondag begonnen met een softbal-toernooi dat Antil Sluggers organiseert met als inzet de Copa Han Steenhuisen, directeur van de Antilliaanse Handelmaatschappij, die altijd bereid is de sport te helpen. Op zondag 9 september spelen achtereenvolgens — vanaf tien uur — de volgende teams: Montaña - Horucan, Daimari - Noord Eagle, Formose - FCCA en Buena Vista - DOW. Op zondag 16 september — eveneens vanaf tien uur — Astros - J.J. Killers, Bungalow - Kibaima, Calabas - Montezuma en WEB - Aruba Video. Op zondag 23 en 30 september zijn de finales, waarbij voor zondag 30 september om twee uur als speciale attractie softball tussen de teams van werknemers van de hospitalen van Aruba en Curaçao.

Voetbal-programma

ORANJESTAD — De eredivisie voetbal-competitie wordt morgenavond in het Lago Sportpark voortgezet met de ontmoeting RCA/Toyota - San Luis/Banco di Caribe. Deze twee ploegen staan gelijk op de tweede plaats met 13 punten uit 12 wedstrijden.

In het Wilhelminastadion komen zondagmiddag Bubali / Body Language en La Fama/Seguros Mansur tegen elkaar uit. Bubali staat nummer 4 met 12 punten uit 12 wedstrijden, terwijl La Fama hekkesluiter is en 6 punten uit 11 wedstrijden heeft.

In de junioren-klasse is de eliminatie-ronde achter de rug en zal op 16 september begonnen worden met de finale-ronde. Van groep A komen in de finale uit: Jong San Nicolas en La Fama en van groep B: Bubali en La Fama.

Correspondentie

BIJ HET Arubaanse Toeristenbureau kwam een verzoek binnen van Alexander Addis, Postbox 706 Tema in Ghana, West Afrika, die contact zoekt met enige jongedames op Aruba om door correspondentie wat meer van Aruba te weten te komen. Alexander is 37 jaar en zijn hobbies zijn: reizen voor holiday resorts, correspondentie, muziek, lezen, fotografie en uitwisseling van geschenken. Het verzoek werd gedaan om dit contact-verzoek naar de grootste krant te sturen en het Arubaanse Toeristenbureau stuurde dan ook dit verzoek door aan de Amigoe.

Min Thomas over luchtvaart:

Arubaanse mij. economisch gezien niet negatief

WILLEMSTAD— "Als het nu aangenomen akkoord van kracht moet worden, dus per 1 januari 1986, zal Aruba met de Centrale regering een regeling moeten treffen hoe de kosten die de ALM met verleende diensten aan Aruba maakte, gedekt worden.

Het deel wat door Aruba gedekt moet worden van de schulden van de ALM, conform de boedelscheiding, geldt zolang er nog een Antillen van zes bestaat. Dus vanaf de vorming van een nieuwe regering neemt Aruba geen deel meer aan de garantie van eventuele leningen voor de ALM". Zo verklaarde minister van Economische zaken, Betto Thomas (PNP), gisteren in een rede over "onze economie in het kader van de veranderingen in de staatkundige struktuur. Het programma werd uitgezonden via Tele Curaçao, Tele Aruba en de radiostations van deze twee eilanden.

Zoals aangekondigd vroeg de PNP zendtijd voor een van hun ministers, om uitlatingen van demissionair premier Don Martina "te weerleggen". In een telegram aan Martina had de groene partij met zoveel woorden gezegd dat Martina op kosten van de regering partij- politieke uitlatingen deed in een woensdag uitgezonden programma.

In zijn toespraak ging de minister uitvoerig in op de rol die de ALM vervult als transportmiddel en van werkverschaffing. Hij gaf toe dat een in te stellen commissie zich zou buigen over alternatieve samenwerkings vormen tussen Aruba en de Antillen van Vijf na het uittreden van Aruba, toen het topoverleg op Sint Maarten een "unieparlement" afwees. Hoe dan ook betekent dit dat Aruba na haar uittreden in 1986 het recht heeft om hoeveel maatschappijen dan ook op te richten als haar bevalt, verklaarde Thomas.

Dat Aruba niet meer deelneemt aan garantie- stellingen of leningen die na de vorming van een nieuwe regering voor de ALM gedaan worden, moet niet alleen als negatief gezien worden, vindt hij. "Integendeel, vanuit economisch oogpunt gezien is dat niet het geval". Een eigen Arubaanse maatschappij mag dan meer concurrentie voor de ALM betekenen, het geeft dan tevens ALM de kans om de vluchten opnieuw te programmeren. Er hoeft geen rekening meer met Aruba gehouden te worden bij het plannen van de vluchten, redeneert Thomas.

Er zijn reeds afspraken gemaakt met het ALM- personeel op Aruba, in die zin dat ook zij onder de zogenaamde "wachtgeldregeling" vallen, legde de minister uit. Dit moet naar zijn mening inbegrepen worden in het sanerings- proces dat nu bij de ALM plaatsvindt. "Dit betekent van de ene kant dat de ALM het deel van haar bedrijf op Aruba kwijt is, wat van de andere kant tegelijkertijd een inkorting op de personeelskosten betekent".

De minister ontkende tot slot dat er voor de ALM een nieuwe lening aangegaan moet worden. "Wat zich nu afspeelt is dat de Centrale regering garant moet staan voor een lening voor de ALM, voor betaling van de schulden. Het is per slot van rekening eveneens de Centrale regering geweest die destijds garant stond bij aankoop van de DC-9 80 toestellen. Er is geen sprake van een nieuwe lening, enkel van nakoming van een garant- stelling", zei Thomas.

Ingezonden

Wat krijgt een volk

EEN VOLK KRIJGT, wat het volk toekomt. Dit oude gezegde komt in deze dagen op de Nederlandse Antillen heel sterk naar voren. Onze bevolking is ontzettend gemakkelijk geweest op politiek gebied, het vakbonds- wezen en ook op handels- gebied.

Laten we beginnen op politiek gebied. Wij weten de oorzaak van het aftreden van ir. Don Martina, leider van de MAN. Het optreden van hun lid Markes bracht het democratische fatsoen in groot gevaar en werd gerroyeerd. Bij het vormen van een nieuwe regering werden ondemocratische bepalingen gemaakt; één partij op Aruba mocht niet door de grootste partij van Aruba meebeslissen, zeer ondemocratisch. De tweede partij van de heer Eman wenste zijn democratische vrijheid te houden.

De groep samenstellers, die door de bepaling van de formateur (en andere) was bepaald, veroorzaakte dat de grootste politieke partij van Curaçao, de MAN, zijn democratisch recht wenste te behouden. Wij hebben toen moeten constateren dat men op politiek gebied hier op de Antillen het onmogelijke probeert mogelijk te maken, om toch te kunnen doorgaan. De heer Markes en de heer Lopez Henriquez werden ingeschakeld, hoewel de samenstellers dat niet zouden doen. Welke partij wordt door de heren Markes en Lopez Henriquez vertegenwoordigd? Zij worden onafhankelijk genoemd, op welke gronden? Zij hebben geen recht om welke plaats dan ook in te nemen. Dat de 3 grote politieke leiders en de formateur dit nodig vinden, op dit moment, is nog niet de wens van de Arubanen en de Curaçaoenaars, dat zullen wij bij de volgende land- verkiezingen zien. Waarom zo snel naar Den Haag? Is een persoonlijk gesprek zo noodzakelijk? Het was al zeer kostbaar deze samenstelling te doen plaatsvinden op St. Maarten.

Deze heren kennen de vooruitgang van de telefonie. Men had hier op Curaçao, de zetel van de Lands- regering, in één zaal van elk hotel kunnen telefoneren met minister De Koning en zijn staf. Vier toestellen aan de lijn en men had veel geld uitgespaard aan vliegkosten en verblijf; in verhouding van NAf.2.000,- hier op Curaçao en NAf.60.000,- in Nederland. Geld uitgeven kan de domste, geld sparen is een heel andere zaak en dat is een kwestie van verstand en ondervinding.

Eindelijk samenwerking tussen de vakbonden en onze Kamer van Koophandel en andere groepen die onze economie ten goede kunnen komen; de meest belangrijke stap van de laatste 10 jaar. Een begin zal nog wat onwennig zijn, maar wij moeten het belang van onze economie op de eerste plaats stellen. In een tijd als deze is deze samen- bundeling van krachten de enige weg om door te gaan.

Politiek van zoveel jaren heeft gefaald; ik denk dat ook de andere politieke partijen jaloers waren op onze minister- president die in het buitenland, Verenigde Staten, Venezuela en Nederland, maar ook bij onze arbeiders en onze handel en industrie, een zeer goede indruk heeft gemaakt.

Kwaliteit hebben wij nodig. Laten wij in de toekomst daar alle rekening mee houden.

M. VAN WILPEN

DP-bestuur steun toegezegd door wijkleiders

WILLEMSTAD— Wijkleiders van de Democratische Partij (DP) hebben in een donderdag gehouden algemene vergadering twee moties aangenomen. In de eerste wordt volledig vertrouwen geuit in het bestuur en de delegatieleden van de DP, terwijl in de andere absolute afkeuring uitgesproken wordt over de partij MAN.

Voor wat de eerste motie betreft, gaan de wijkleiders in op de deelname van hun partij aan de formatie- besprekingen, vanaf het moment dat het kabinet-Martina III aftrad. In deze motie wordt tevens aan het DP-bestuur het mandaat gegeven door te gaan met de besprekingen om te komen tot de vorming van een nieuwe Centrale regering.

In de motie tegen de MAN wordt de "onverantwoordelijke houding van de MAN en zijn satellieten" afgekeurd. Tevens worden alle akties afgewezen die bestemd zijn om "de gemeenschap van Cuarçao te destabiliseren".

Voetgangers aangereden

WILLEMSTAD— In de afgelopen vierentwintig uur vonden er 16 aanrijdingen plaats waarbij drie gewonden vielen. De totale materiele schade bedraagt ongeveer 25.000 gulden.

Bij twee van de ongevallen ging het om het aanrijden van voetgangers. Gisterochtend omstreeks zeven uur rende een jongen de straat over op het moment dat er een auto aan kwam rijden. De jongen kon na behandeling in de polikliniek weer naar huis.

Op de Weg naar Westpunt werd gistermiddag een vrouw die plotseling overstak door een auto aangereden. De vrouw kreeg een fractuur aan de rechterenkel en werd in het ziekenhuis behandeld. Ook zij kon hierna naar huis gaan.

WILLEMSTAD— Price Waterhouse hield onlangs een lezing over de belangrijkste wijzigingen vervat in de '1984 Tax Reform Act'. In het bijzonder kwam tijdens de lezing naar voren wat de invloed van deze wijziging is voor de Nederlandse Antillen. Op de foto v.l.n.r.: Miami firmant Albert F. Zanger, Miami internationol belastingen firmant Richard Skor en Richard R. Land managing director van het Curaçaose kantoor van Price Waterhouse.

In komende zeven jaar

Opheffing withholding tax wordt geleidelijk merkbaar

WILLEMSTAD— In de komende vijf tot zeven jaar zal de opheffing van de "30% withholding Tax" op renteinkomsten uit de Verenigde Staten voor buitenlandse investeerders, van geleidelijke invloed zijn op de economie van de Nederlandse Antillen.

De heer Richard Skor, internationaal belasting firmant van Price Waterhouse in Miami, verklaarde dit tijdens een woensdag gehouden lezing. Richard Skor zei van mening te zijn dat deze wetswijziging ingrijpende gevolgen heeft voor de Antillen op het gebied van werkgelegenheid en belasting inkomsten. Een groot gedeelte van het inkomen van de Antillen bestaat uit belasting opbrensten van de financierings maatschappijen die als intermediair fungeren tussen de Amerikaanse geldvraag en het aanbod elders in de wereld. Naar Skor verklaarde zal de wetswijziging van kracht zijn voor bepaalde leningen uitgegeven na 18 juli 1984. De wetsbepalingen van de oude wet blijven van kracht voor leningen uitgegeven voor die datum. Aangezien de meeste leningen een looptijd hebben van vijf tot zeven jaar en de bestaande leningen niet vervangen mogen worden door nieuwe leningen zal de economie van de Antillen in de komen vijf tot zeven jaar door deze wetswijziging getroffen worden, aldus een sombere Richard Skor.

Hij vestigde de aandacht op de introductie van de buitenlandse verkoopmaatschappij, de "Foreign Sales Corporation" (FSC). De Amigoe berichtte al eerder over deze nieuwe verkoop maatschappij die zich bezig houdt met de export van de producten van haar Amerikaanse moeder maatschappij. Een FSC mag zich niet in de Verenigde Staten vestigen. Een deel van het inkomen van de vennootschap is niet belast met winstbelasting in de Verenigde Staten. Aangezien de FSC buiten de Verenigde Staten moet zijn gevestigd en de Nederlandse Antillen een goed ontwikkelde financiele structuur bieden die kan voldoen aan de vereisten met betrekking tot een "non U.S. presence" biedt deze nieuwe wet de kans voor een grotere werkgelegenheid in de 'offshore' op de Antillen, zo verklaarde Richard Skor. Het is echter wel zo dat de Antillen onder meer moeten voldoen aan de vereisten van de 'U.S. Treasury Department' over de uitwisseling van informatie voordat de Antillen in aanmerking komen als vestigingsplaats voor de FSC. Momenteel is de overheid in onderhandeling met de Verenigde Staten om te onderzoeken of de Antillen aan de eisen kan en wil voldoen. Naar Skor verklaarde is het van uitermate groot belang dat zo snel mogelijk aan de vereisten wordt tegemoet gekomen om voordeel te kunnen trekken van deze ontwikkeling aangezien de wet van kracht wordt op 1 januari 1985. Uit het betoog van Richard Skor bleek dat Price Waterhouse actief participeert in de promotie van de Nederlandse Anatillen als vestigingsplaats van de FSC.

Sandinistische delegatie in Rome

Managua wil relaties met Vaticaanstad verbeteren

ROME — Een hoge Nicaraguaanse delegatie heeft in Rome gisteren (donderdag) zijn eerste gesprek gehad met aartsbisschop Achille Silvestrini, waarbij uitvoerig van gedachten is gewisseld over de relaties tussen Managua en Vaticaanstad. Nicaragua doet hiermee een poging de verhouding met het Vaticaan te verbeteren.

De relaties tussen Managua en Vaticaanstad zijn in de loop der jaren aanzienlijk verslechterd. Bij de machts- overname van de Sandinisten die dictator Somoza verdreven, was er sprake van een goede verhouding. Maar met het jaar werd dat minder. Een der punten welke erg gevoelig liggen tussen beide partijen is de actieve deelname van priesters aan het regeringswerk als minister of als ambassadeur. Deze kwestie komt bij dit overleg zeker aan de orde. Nog recentelijk heeft het Vaticaan de betrokken priesters gevraagd hun openbare ambt neer te leggen omdat het bekleden van dit soort ambten in strijd is met het vernieuwde kerkelijke wetboek.

De coordinator van de Sandinistische regering Daniel Ortega zei afgelopen zaterdag dat de kwestie van de vier priesters een zaak is welke zij zelf moeten regelen met het Vaticaan. Volgens Ortega brengt de delegatie andere zaken ter sprake bij het Vaticaan. Want meer dan door het aanblijven van deze priesters is het bergafwaarts gegaan met de relaties met het Vaticaan door de affaire met een andere priester; eind juni maakten de Sandinisten bekend dat zij de priester Luis Amado Pena hadden betrapt op contra-revolutionaire activiteiten. De priester in kwestie ontkent echter dat hij zich aan dit soort dingen heeft schuldig gemaakt. Hij noemt de video opname waaruit moet blijken dat hij subversief materiaal krijgt van een man op straat een manoeuvre welke niets bewijst. Hoe dan ook: na deze affaire kwam er een betoging van het aartsbisdom om adhesie te betuigen aan de van contra- activiteit beschuldigde priester, waarop de regering antwoordde met de uitwijzing van tien buitenlandse priesters uit Nicaragua, waarop het Vaticaanse dagblad sprak over een daadwerkelijke kerkvervolging door de Sandinisten.

Managua voelt zich kennelijk niet prettig in deze anti- katholieke hoek. De delegatie onder leiding van de ministeriele secretaris van de Sandinistische junta Rodrigo Reyes en met daarin de minister van Sociale zekerheid Antonio Tefel moet daar iets aan gaan doen.

De eerste poging daartoe werd gisteren ondernomen toen de delegatie bij de plaatsvervanger van de Vaticaanse staatssecretaris kardinaal Agostino Casaroli werd ontvangen. Na afloop werd een weinigzeggend communique uitgegeven door het Vaticaan waarin stond dat het gesprek tussen de beide delegaties zich concentreerde op de situatie in Nicaragua en de relaties tussen kerk en staat. Het gesprek wordt voortgezet, aldus de korte mededeling. Aan het gesprek namen ook deel mgr Pablo Antonio Vega, voorzitter van de Nicaraguaanse bisschoppenconferentie en Ricardo Peter Silva, de ambassadeur van Nicaragua bij het Vaticaan.

Congres over voeding en gezondheid

WILLEMSTAD— Een congres over gezondheid en voeding wordt van 8 tot 13 september door OFASA georganiseerd. Dit congres als service aan de lokale bevolking is voor iedereen gratis toegankelijk. Er wordt informatie verstrekt over de gezondheid en alles wat daar mee te maken heeft.

De belangrijkste onderwerpen bij het congres zijn op de eerste plaats: je eigen gezondheid. Verder zal men informatie geven over de bereidingen van gezond eten en het in stand houden van een goed gewicht.

Op zaterdag 8 september begint het congres met informatie over de totale gezondheid. Dit is van vijf tot zeven uur 's avonds in het buurtcentrum Seru Fortuna waar het gehele congres plaatsvindt. Op zondag 9 september kan men tussen vijf en half negen 's avonds testen ondergaan aan de hand waarvan de persoonlijke gezondheid wordt bepaald.

Maandag vervolgt het congres met tussen zeven en negen uur 's avonds inlichtingen te geven over het gewicht en de mond. 'Kolesterol, een dodelijke vijand' is het onderwerp dat dinsdag 11 september tussen zeven en negen uur 's avonds aan de orde komt.

Op woensdag 12 september bespreekt OFASA het probleem van spanningen, of men die kan onderdrukken of dat een persoon door de spanningen wordt onderdrukt. Ook dit is van zeven tot negen uur 's avonds. Evenals de afsluiting van het congres op donderdag 13 september waarbij men over lichaams oefeningen praat.

Deelnemers uit tien (ei)landen

Bij 4e Drama-festival vijftien toneelgroepen

ORANJESTAD — Het Cultureel Centrum Aruba organiseert van 8 tot 12 oktober het vierde drama- festival, waaraan 15 toneel- groepen van binnen en buiten de Antillen zullen deelnemen.

De deelnemers zijn: Grupo Teatral Boneriano (Bonaire), Escuela de Arte Escénico Juana Sujo de Caracas (Venezuela), Nuevo Teatro Ambulante de Panamá (Panama), Sociedad Pro Arte Escenico (Curaçao), Teatro Experimental de Barranquilla (Colombia), Cole Bay Theatre Company (Sint Maarten), Mascaruba en Teatro Experimental Aruba (Aruba), Grupo di Komedia Arteproba (Curaçao), Tierra Negra (Costa Rica), De Echo (Suriname), Jamaica School of Drama (Jamaica), de Ced Ridegroep uit Curaçao, de toneelgroep van Empresa de Teléfonos de Bogotá (Colombia) en de Compania Nacional de Teatro uit Costa Rica.

Op ieder van de vijf avonden zullen drie groepen optreden. Mascaruba komt met het stuk El Heroe (van Alberto Canas), vertaald door Julieta Quilotte en geleid door Oslin Boekhoudt. In dit stuk zullen optreden: Lourdes Croes, Elio Heronimo, Bill Tromp en Alcides Quilotte. Grupo Teatro Experimental Aruba no presenteert het stuk La leyenda de la historia, gedirigeerd door Ernesto Rosenstand en het optreden van Mario Abreu, Mario Lopez, Nilca Enser, Alicio Tromp, Jacqueline Feliciana, Emy Davelaar, Selwyn Rosenstand, Boy Maduro en Inirida Bruges.

In totaal zijn 125 acteurs/actrices bij dit drama- festival betrokken.

Toeristische bibliotheek in november gereed

WILLEMSTAD— Een bibliotheek gespecialiseerd op het gebied van Toerisme en Hotelwezen zal in november gereed zijn. De bibliotheek is verdeeld over drie plaatsen: de gehele collectie is in de Openbare Bibliotheek aanwezig, een gedeelte op het Toeristen Bureau en ook de Universiteit wordt voorzien.

De kosten van het project neemt de regering voor haar rekening. Coordinator van het project, Tico Vos, verklaarde dat er een budget van 25.000 dollar is toegewezen. Hij dacht niet al het geld nodig te hebben. Er zijn boeken besteld in Mexico, de Verenigde Staten, Nederland en Frankrijk. Alle aspecten van het toerisme en het hotelwezen komen in de op te zetten bibliotheek voor.

Voor een goed toerisme is gemotiveerd personeel nodig, verklaarde Vos. Door middel van de bibliotheek kan men zich beter orienteren op toeristisch gebied. Volgens de coordinator is er zeker interesse voor boeken over het toerisme. De boeken in de Openbare Bibliotheek kan iedereen lenen, op het Toeristen Bureau zullen de boeken intern gebruikt worden terwijl aan studenten van de UNA de mogelijkheid wordt gegeven de meer wetenschappelijke boeken te gebruiken.

Installatie nieuwe rechter

WILLEMSTAD— Tijdens een plenaire zitting van het Hof van Justitie zal op 14 september mr F.G. Bauduin als rechter worden geïnstalleerd. Ook introduceert het Hof dan de leden mr H Warnink en mr A.I.H. Houtman. De plenaire zitting begint om half vijf.

Culturele avond IPK

WILLEMSTAD— 'Inisiativa Partikular Korsou' organiseert op 9 en 16 september een sociaalculturele avond. In het Fekoskan- gebouw aan de Curaçao straat 50 treden dan onder andere de cabaretgroep Orka, Crista en Clivia Toppenberg, Grupo Ambiente en Gogorobi ku su teater ritmiko op. De toegangskaarten voor volwassenen kosten zeven gulden terwijl de jeugd voor drie gulden naar binnen mag. Op allebei de avonden begint het programma om vijf uur en duurt dit tot acht uur. De kaarten zijn verkrijgbaar bij het kantoor van de 'Inisiativa Partikular Korsou' aan de Nieuwestraat 25B, ook zijn de kaarten aan de poort verkrijgbaar.

CPV-vergadering

WILLEMSTAD— De Curaçao Postzegel Vereniging heeft op donderdag 13 september haar algemene ledenbijeenkomst. Deze wordt gehouden in jeugdhuis De Tamarijn op Mahaai. De zaal is open vanaf half acht 's avonds zodat de leden onderling kunnen ruilen en verkopen. Op zaterdag 15 september is er een bijeenkomst van de Jeugd filatelie. Ook deze is in het Jeugdhuis De Tamarijn van 's morgens half tien tot half twaalf.

CURAÇAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN

Stads- en 2de distrikt Oost
8 september 1984 vanaf 08.00 uur t/m 10 september 1984 om 07.00 uur: dokter Kroi. Sentro Mediko Marie Pampoen tel.: 615044/615265. spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur. spoedgevallen tel.: 81261
(dit geldt voor patienten van de volgende artsen: mevr. Guerrero-Bakmeyer, Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Rauchbaar, Braakman, Doran, Tseng en Pattinaja).

Stads- en 2de distrikt West
7 september 1984 vanaf 18.00 uur t/m 10 september om 06.00 uur: dokter Braakman-Bonder. Spreekkamer: Cas Chiquito. tel.: 623550. spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 671313
(dit geldt voor patienten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Goilo, Whiteman, mevr. Braakman-Bonder, King, mevr. Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, mevr. Rosales-Concession en de barrio St. Maria)

Derde distrikt Bandabao
7 september 1984 vanaf 18.00 uur t/m 10 september om 06.00 uur: dokter Schellens. Spreekkamer Barber. tel.: 641658/641605. spreekuren 10.00-11.00/17.00-18.00 uur. spoedgevallen tel.: 641784
(dit geldt voor patienten van de volgende artsen: Tweed, Vonhogen, Schellens, Botero Duque, hernandez).

...

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging). Kantoor Santa Maria 17. tel.: 82947, geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag gesloten. de wacht heeft zuster Balentin, tel.: 82033 en zuster Van Velthoven, tel.: 76728

...

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17. tel.: 80222.

BOTICA BANDABAO: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

...

BOTICA S (nachtdienst)
Otrobanda Otrabanda tel.: 625633. Punda Popular tel.: 611269

...

VERLOF BEGRAFENIS
8 september: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25
9 september: M.A. Frans, Kaya Cumulus 22

...

DIVERSEN
BEZINNINGSCENTRUM EMAUS (Soto): 20.00 uur lezing (titel: Wat betekent de Heilige Geest in de kerk in een persoonlijk leven?, spreker: Mackenbach)

...

ZATERDAG
DIVERSEN
TOERISTNESCHIP: 08.00-19.00 uur: The Vicotria (S.J.) vert. KvK

OFASA: 17.00-19.00 or un seminario riba salu i nutrishon - BC Seroe Fortuna.

HUIZE SCHERPENHEUVEL: 09.45-11.30 uur receptie gouden kloosterfeest frater Dismas

...

ZXONDAG
DIVERSEN
INISIATIVA PARTIKULAR: 17.00-20.00 uur programa sosial- kultural - Fekoskan- gebouw. Curacaostraat 50.

TRAHADORNAN DI HAF: 19.00 uur misa pa e defuntonan den haf - Basilica Santa Ana.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (Johan van Walbeeckplein 13): openingstijden: maandagmiddag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en vrijdag van 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; woensdag van 10.00-12.00/14.00-20.00 uur; donderdagmiddag van 14.00-18.00 uur en zaterdagmorgen van 09.00-12.00 uur. De studiezaal is elke dag open vanaf 09.00 uur

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen)

FILIAAL BARBER: maandagmiddag van 14.00-17.00 uur; dinsdag- en vrijdagmiddag van 14.00-19.00 uur

JEUGDBIBLIOTHEEK (Conscientiesteeg, Plaza Brion): maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.
Elke maandag na 16.00 uur activiteiten voor kinderen.

BIBLIOTHEEK MONQUI MADURO (Landhuis Rooi Catootje): openingstijden dinsdag, donderdag en vrijdag van 09.00-12.00 uur (voor afspraken gelieve mevr. Dankmeyer, tel.: 34263 op te bellen).

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
21.00 uur *Where the boys are* (actiefilm, Engels, 18 jr., *f* 5.-); 24.00 uur *Moscow on the Hudson* (actiefilm, Engels, 18 jr., *f* 5.-).

...

TELECURAÇAO
VRIJDAG: 16.30 CHIPS; 17.30 AGHUSA; 18.00 Agedres na plaka chiki; 18.15 Tio Wanchu i su muchanan; 18.20 Telenovela: Chispita; 19.15 Informe deportivo; 19.30 RVD; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Hill Street Blues; 21.30 Nos tera; 22.00 Mundu na bista; 22.15 Show di Job; 23.15 Tempu pa Dios; 23.20 Sluiting.

ZATERDAG: 16.30 Telefiesta; 18.00 NBA basketbal; 19.30 Panoramiek; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Rikesa universal; 21.30 Estreno; 23.00 Sluiting.

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: iedere zaterdag uitlenen van Franse boeken van 14.00-18.00 uur - Fokkerweg 7.

DOCUMENTATIECENTRUM "ZIKINZA": geopend op werkdagen van 08.00-11.30/14.00-16.30 uur - Roodeweg 7A.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Roodeweg 236, tel.: 26388): openingstijden 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

SPEEL-O-THEEK (Uteweg): open woensdag en vrijdag van 15.00-18.00 uur.

BARBARA BEACH CO.: iedere dinsdag- en vrijdagmiddag (behalve feestdagen) excursies en rondleiding naar de Tafelberg; vertrek: 14.00 uur vanaf de White Gate (Porta Blanco).

ST. ELIZABETH HOSPITAAL EN SANATORIUM: **(bezoekuren)** 's morgens van 11.30-12.30 uur en 's middags van 16.00-19.00 uur (kinderafdeling van 10.00-19.00 uur en Intensive Care: 18.00-19.00 uur).

DR. DAVID R. CAPRILESKLINIEK (**bezoekuren**): opname afd. Mannen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; opname afd. Vrouwen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; overige afdelingen van 09.00-12.00/14.00-16.00/17.00-19.00 uur.

FUNDASHON PA KONSUMIDO (Scharlooweg 64, tel.: 611733): openingstijden van 08.30-12.00/14.00-17.00 uur.

BRIDGECLUB CURAÇAO: iedere vrijdagavond om 20.00 uur bridgen - Huize Scherpenheuvel.

SEDUKAL: elke woensdag van 14.00-16.00 uur is er vrij spreekuur.

CARMABI (Caribisch Marien Biologisch Instituut): openingstijden maandag t/m van 08.00-16.30 uur.

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

HARTS GALLERY (Dr. Hugenholtzweg 36): openingstijden 09.00-12.00/14.00-18.00 uur.

SYNAGOGE: museum open van maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur.

LANDHUIS BRIEVENGAT: geopend van maandag t/m van 09.30-12.30/15.00-18.00 uur en iedere laatste zondag van de maand van 10.00-15.00 uur (toegangskaarten verkrijgbaar bij Curava en landhuis Brievengat).

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

TEMPEL GALLERY: openingstijden dagelijks van 11.00-24.00 uur; zaterdag en zondag van 18.00-24.00 uur.

KAS DI ARTE KORSOU (Local Art Gallery), Schrijnwerkersstraat 14, zijweg Breedestraat Otrobanda: open dagelijks van 09.00-18.00 uur; dinsdag en zondag gesloten.

KANTOOR ALKOHOL- EN DRUGTEAM (Witteweg 54, tel.: 623973): spreekuren dagelijks van maandag t/m vrijdag of volgens afspraak.

NEDERLANDSE RODE KRUIS (afd. Curaçao, Secretariaat: Fokkerweg, tel.: 614525/614630): geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-11.30 uur.

SENTRO DI DAMA (Seroe Fortunaweg 8, tel.: 84647): openingstijden 07.30-12.00/14.00-17.30 uur.

...

Telepatria over formatieproces

WILLEMSTAD— Tijdens het televisie- programma Telepatria op zondag 9 september zal men de formatie- problematiek bespreken. In de studio zijn aanwezig Betto Thomas (PNP), Frank Rozendal (DP) en Errol Cova van de Kamer van Vakbonden.

Het programma zal om vier uur de lucht in gaan in plaats van de gebruikelijke tijd zes uur. Dit in verband met het Festival 'Bos i Kansion' dat rechtstreeks wordt uitgezonden.

Flinke buit bij braak in woningen

WILLEMSTAD— Een gouden herenhorloge van 4250 gulden en een bedrag van 1100 Nederlandse guldens is de buit waarmee dieven ervan door gingen vanuit een woning aan de Kaya Jan Thiel. Ze kwamen het huis binnen door het forceren van de houten achter deur.

Ook de bewoners van een huis aan de Caracasbaaiweg kregen ongewenst bezoek. Zij missen een video- recorder set.

Tassenrover opgepakt

WILLEMSTAD— De 23-jarige man J.G. is aangehouden en ingesloten in verband met de beroving in de Van Leeuwenhoek straat. Bij deze beroving werd een vrouw de tas uit handen gerukt door een man in een voorbij rijdende auto.

Bejaarde man bestolen

WILLEMSTAD— Een man van 88 jaar deed aangifte van diefstal. Een zekere R. die bij hem verblijft zou een bedrag van 825 gulden van hem hebben gepakt en wil dit niet terug geven. De recherche heeft de zaak in onderzoek.

KPNA organiseert twee cursussen

WILLEMSTAD— Het Stafbureau Opleidingen van het Korps Politie Nederlandse Antillen organiseert een tweetal cursussen. Sinds 3 september is een tweeweekse Bijstands oefening- Peleton aan de gang. Hierbij wordt onder andere aandacht gevestigd op het handelen tijdens een oproer, optredens tijdens V.I.P.-bezoek en schietoefeningen met karabijn en pistool. Op 24 september gaat een Basis Narcotica cursus van start. Deze cursus bevat vooral informatie over drugs in het algemeen en de bestrijding ervan. Beide cursussen worden gehouden in de Politie- opleidings school op Curaçao.

Zakenvaria

TEMPLEFIELD nv wil hotels, appartementen en andere woongelegenheden bouwen, exploiteren, verhuren en/of verkopen, inclusief de exploitatie van restaurants en bars en de koop en verkoop van bebouwde en onbebouwde gronden. De nv werd in 1978 op Sint Maarten opgericht door Eelda J. Carty-Riley, Twin Trustco nv en Margriet G. M. Sc. Hooijschuur waarbij het kapitaal werd bepaald op 50.000 dollar, in aandelen van 250 dollar; er werden er meteen 40 geplaatst. Daarvan nam Twin Trustco er 39 en Hooijschuur 1. Met de directie werd belast nv-directrice Millicent A. A. Lopez-de Wever.

Betrapte dief vlucht in auto

WILLEMSTAD— Omstreeks middernacht betrapte de politie een man op heterdaad tijdens een poging tot inbraak in een supermarkt op Muizenberg. Toen de man zich ontdekt voelde ging hij er met zijn auto vandoor. De recherche stelt een onderzoek in.

Gelddiefstal uit hotelkantoor

WILLEMSTAD— Vanuit een kantoor in een hotel te Scharloo is een bedrag van 250 gulden en 863 dollar gestolen. Het bedrag behoorde toe aan een toerist die in het hotel verbleef. Het is gestolen in de periode van drie tot zes september.

Braziliaanse indianen doden twee overheidsfunctionarissen

BRASILIA — Braziliaanse indianen hebben twee regeringsfunctionarissen gedood toen deze het gebied van de indianen betraden in het grensgebied met Peru. Dit is meegedeeld door de overheidsafdeling die zich met indianenzaken bezig houdt (Funai). De beide functionarissen hebben ook banden met het staatsoliebedrijf Petrobras. Zij werden getroffen door peilen. Volgens de Funai gaat het om Kurubu-indianen. Deze hebben het helemaal niet begrepen op de olieconcessies welke in hun concessiegebied aan oliemaatschappijen worden verleend. De weerzin daartegen wordt steeds groter, zo moet men in overheidskringen erkennen.

VS-tv-serie in Rusland opgenomen

LOS ANGELES — Het Amerikaanse tv-station NBC is met een serie bezig over het leven van Peter de Grote. Het wordt een productie van tien uur welke men in het seizoen 1985-86 op de markt wil brengen. Regisseur Lawrance Schiller is voor deze serie meer dan een jaar in Rusland geweest om zich daar te orienteren en documenteren over het leven van deze legendarische tsaar en om de samenwerking met de plaatselijke Russische autoriteiten rond te krijgen. Het draaiboek is van Edward Anhalt die daartoe het boek van Robert K. Massie over tsaar Peter als uitgangspunt nam. Een groot deel van de opnamen wordt in Rusland opgenomen. Volgens Schiller is het de eerste echte onafhankelijke Amerikaanse productie welke wordt gefilmd in de Sovjet Unie.

Colombiaanse vredescommissie wijst kritiek Duarte af

BOGOTA — De Nationale vredescommissie van Colombia heeft de verklaringen van de president van El Salvador, Jose Napoleon Duarte, van de hand gewezen. Deze had zich negatief uitgelaten over de aanpak door zijn Colombiaanse collega Belisario Betancur van het guerrilla-vraagstuk.

Zo had Duarte het recent met de Colombiaanse guerrilla gesloten vredesakkoord een verdrag genoemd voor een staakt het vuren dat het nog geen 24 uur zou uithouden. De voorzitter van de Vredescommissie John Agudela zei verrast te zijn door de uitspraken van Duarte. Hij dacht dat Duarte kennelijk niet voldoende ingelicht was over de ontwikkelingen in Colombia. In krachtiger termen sprak het priester-lid van de commissie Rafael Gomez Hoyos zich uit over Duartes uitlatingen. Zacht gezegd zijn die absurd. Hij maakte er wel uit op dat Duarte helemaal geen belangstelling heeft om een dialoog aan te gaan met de guerrilla in zijn land.

FEIJENOORD GAAT ALWEER EEN ZWARE WEDSTRIJD TEGEMOET

Derde ronde ere-divisie

Koplopers Ajax en Twente voor eenvoudig karwei

DOOR WILLEM DEKKER

WILLEMSTAD — Met vier punten uit twee wedstrijden en de wetenschap dat men komend weekeinde een, op papier althans, zwakke tegenstander treft, kunnen de twee koplopers Ajax en Twente rustig ademhalen. Ajax heeft het in principe niet moeilijk te krijgen in eigen huis met Excelsior, de kleinste en minst draagkrachtige betaalde klub uit Rotterdam. Excelsior is weliswaar, door twee maal gelijk te spelen, nog steeds ongeslagen maar zal zich weinig illusies durven maken in de ontmoeting met de Amsterdammers. Bij de klub van Aad de Mos maakt waarschijnlijk Marco van Basten zijn rentree na een zware blessure die hij opliep in de finale van het Amsterdam 709 toernooi. Hij werd daar finaal uit de wedstrijd geschopt door de Atletico Mineiros aanvoerder Olivieira.

Buiten de problemen met Van Basten heeft De Mos nog een tweede zorgenkindje binnen zijn selectie in de persoon van John van 't Schip. De rechterspits viel kort voor de kompetitie uit met vermoedelijk een hernia. Hoe het herstel verloopt is nog niet bekend. Wat de blessures betreft mag De Mos blij zijn met een tegenstander als Excelsior.

Twente gaat naar Den Bosch waar het mag proberen in het spoor van Ajax te blijven. Gezien de povere resultaten van de Boschenaren in de voorgaande wedstrijden moet het voor Twente geen problemen opleveren om de, gedeelde, koppositie vast te houden.

FEIJENOORD

De regerend landskampioen gaat alweer een zware wedstrijd tegemoet. Met de winst op NAC, afgelopen woensdag, moet het zelfvertrouwen weer enigszins hersteld zijn in de Kuip. De dreun van de onverwachte nederlaag bij Roda was namelijk in de wedstrijd tegen NAC nog goed te merken. Feijenoord zoekt wanhopig naar het juiste ritme maar vooral naar de juiste samenstelling. Rep op de bank, Houtman in de spits, of anders? Libregts is er nog niet uit. Aan de ene kant verwachten de geldschieters dat de dure aankoop Rep in het veld staat en niet op de bank zit, maar aan de andere kant vragen die zelfde geldschieters zich af wat ze nu eigenlijk in huis hebben gehaald. Rep zelf gooit het op conditie achterstand en onwennigheid. Zeker is dat de ex-international nog niet eenmaal heeft kunnen imponeren.

Met de zware wedstrijd tegen Volendam voor de deur zijn er binnen het Feijenoordkamp alweer grote vraagtekens en dus onzekerheid binnen geslopen. Volendam is namelijk, vooral door het resultaat van de eerste twee wedstrijden (3 punten) een gevreesd tegenstander geworden. Het trainersduo Beenhakker en Haarms heeft de zweep er goed over gelegd in het Palingdorp. Het enige voordeel, psychologisch, is dat men thuis speelt. Bij Volendam blaakt men van zelfvertrouwen en hoopt men op een confrontatie met ex-Volendammer Steur die tijdens de zomermaanden door Feijenoord werd aangetrokken. Het zal weinig ingewijden verbazen als Feijenoord wederom één of meer punten gaat verspelen.

Ook PSV staat iets dergelijks te wachten in de uitwedstrijd tegen Utrecht. Hoewel de Eindhovenaren zich goed hebben hersteld van het gelijke spel in de eerste wedstrijd tegen Groningen, en met een 4-0 zege op de Eagles, gaat men een zware confrontatie tegemoet. Utrecht is voor eigen publiek een moeilijk te bespelen ploeg en ook nog steeds ongeslagen. Spektakel zal er dan ook zeker te verwachten zijn in het stadion Galgenwaard.

NAC uit Breda gaat in het Limburgse proberen de nederlaag die men opliep tegen Feijenoord te doen vergeten. Roda begon sterk, met de verrassende overwinning op Feijenoord maar ging woensdag hard onderuit bij Utrecht. In Kerkrade staan dan ook twee ploegen tegenover elkaar die beiden iets goed willen maken. Met dat gegeven vooraf lijkt het publiek daar in ieder geval winnaar te worden.

In het Oosten van Nederland wordt de derby tussen PEC Zwolle en de Go Ahead Eagles afgewerkt. Voor the Eagles wordt het tijd dat men eens echt gaat vliegen want voorlopig staan ze nog zonder punten stevig op de grond. PEC hangt voorlopig ook nog erg dicht bij de rode streep en zal moeten proberen de hoge verwachtingen die er in Zwolle heersen eens waar te maken.

In Limburg wordt de eerste van een groot aantal derby's gespeeld. Fortuna Sittard ontvangt de Maastrichtse MVV. Een duel met een pikant tintje. Huub Smeets, vorig seizoen enfant-terrible bij Fortuna, vond dit seizoen namelijk onderdak bij MVV. Hij moet samen met Nanninga voor spektakel gaan zorgen. Gezien zijn verleden bij Fortuna, waar hij zowel door klubbestuurders als medespelers werd uitgekotst mag Smeets wel het een en ander verwachten. Voor de publieke belangstelling is het in ieder geval een positieve zaak want er was nu al een verhoogde vraag naar toegangskaarten.

Kees Kist gaat het met zijn oude "nieuwe" klub bij Sparta proberen weer iets van het verleden terug te halen. Kist was te veel voor het arme Franse Mulhouse en mocht vertrekken. Te duur voor buitenlandse gegadigden streek hij neer op het vertrouwde Alkmaarse nest, waarvoor hij zelf een aantal financiele veren heeft moeten laten. De ontmoeting tussen Groningen en Haarlem was afgelopen seizoenen steevast een wedstrijd tussen sub-toppers maar is nu alleen van belang om het gebrek aan zelfvertrouwen bi beiden weer een beetje terug te winnen. De winnaar schaart zich in ieder geval wel in de buurt van de huidige sub-top.

Zege voor Sovjet-Unie in Canada Cup

EDMONTON — De Sovjet-Unie heeft gisteren zijn derde overwinning in het toernooi om de Canada Cup geboekt. De ijshockeyploeg van West-Duitsland werd met 8-1 verslagen. In de derde ronde van het toernooi in Canada waren er ook overwinningen voor Zweden (4-2 tegen Canada) en de Verenigde Staten (3-2 tegen Tsjechoslowakije).

LONDEN — De League heeft de wedstrijd Norwich -Stoke City, die voor morgen op het programma stond in de eerste divisie afgelast.

Wegens weigering doping controle

Wereldrecordhoudster riskeert schorsing

LONDEN — Tatajana Kazankina, de wereldrecordhoudster op de 1500 meter en 3000 meter hardlopen uit de Sovjet - Unie en tweevoudig olympisch kampioene van Montreal op de 800 en 1500 meter, loopt de kans geschorst te worden omdat zij dinsdagavond na afloop van de internationale atletiekwedstrijden in Parijs weigerde zich te onderwerpen aan controle op het gebruik van stimulerende middelen. John Holt, de secretaris-generaal van de Internationale Amateur Atletiek Federatie (IAAF), heeft verklaard, dat Kazankina niet uit de uitslag van de 5000 meter, die zij in 15 minuten en 23,12 seconden won, is geschrapt omdat zij de controle weigerde. Volgens Holt, die de wedstrijd in Parijs bijwoonde, moet de Russin volgens de regels van de IAAF worden geschorst.

Holt: "Tatjana Kazankina weigerde naar de dopingcontrole te gaan omdat een team-official haar dat opgedragen tenzij zij begeleid zou worden door een Russische arts". De IAAF-regels schrijven, volgens Holt, niet dwingend voor dat een team-arts een atleet of atlete naar de dopingcontrole moet begeleiden. "Een arts of team-official mag de sportvrouw of -man begeleiden naar de controle maar dat is niet noodzakelijk", aldus de secretaris-generaal van de IAAF, die het incident weet aan de onervarenheid van de Russische official. Volgens Holt zal de IAAF het rapport van de waarnemer bij de wedstrijden afwachten voordat maatregelen worden genomen.

Tijdens open Amerikaanse tenniskampioenschappen

McEnroe tegen Connors in halve finales

NEW YORK — De grote toernooien van 1984 lijken op elkaar. In de eindfases van de Grand-slamevenementen komen steeds dezelfde namen naar voren. John McEnroe, Jimmy Connors en Ivan Lendl vormen het trio, dat in Parijs, op Wimbledon en nu ook op Flushing Meadows driekwart van de bezetting van de halve finales uitmaakt. Bij de open Franse titelstrijd was de Zweed Wilander de vierde in het spel. In de Britse hoofdstad en de Amerikaanse metropool tekende de Australiër Pat Cash voor die positie.

De als eerste geplaatste John McEnroe was gisteren in New York de laatste, die zich in het van Wimbledon bekende rijtje plaatste. McEnroe versloeg in een partij, die overborrelde van het bekende temperament van de Newyorker, de ongeplaatste Gene Mayer. Het was in de eerste game, waarbij McEnroe zijn speelhand licht blesseerde, was het begin van een bewogen wedstrijd, waarin de 25-jarige grootmeester echter zijn eerste setverlies op Flushing Meadows vermeed.

Na de val kwam McEnroe maar moeizaam op gang. Mayer, zeer geinspireerd aan het werk in New York, zette zijn gerenommeerde landgenoot via een servicedoorbraak en een love-game, op eigen opslag, op een achterstand van 1-3. McEnroe begon zijn onvermogen van dat moment af te reageren op de lijnrechters. Die wijze van oppeppen had succes voor de Amerikaan, die via twee doorbraken op setwinst (7-5) kwam. Vervolgens won McEnroe de tweede en derde set met respectievelijk 6-3 en 6-4.

JIMMY CONNORS

Jimmy Connors heeft gisteren in Flushing Meadow de illusies van de ongeplaatste Brit John Lloyd de halve finales te halen tamelijk wreed vernietigd. De als derde geplaatste Connors, de laatste twee jaar open Amerikaans kampioen en daarvoor in wisselvallige volgorde ook nog eens drie keer, kwam alleen in de openingsset even in de problemen: 7-5, 6-2, 6-0.

Connors die voor de elfde achtereenvolgende maal de laatste vier bereikte, stond in de eerste set tegen de 30-jarige Lloyd met 1-3 achter. Met welhaast dodelijke serviceturns haalde Connors echter op. Toen hij de eerste set eenmaal te pakken had stoomde Connors door alsof Lloyd er niet meer stond. Voordat de Brit het wist kon hij zich gaan omkleden. In de twee volgende sets kon hij nog slechts twee schamele games inpalmen.

Connors komt in de kwartfinales uit tegen zijn aartsrivaal John McEnroe, terwijl de andere kwartfinale strijd verspeeld zal worden tussen Pat Cash en Ivan Lendl.

Hensley Leito in korte strijd ten onder

Van der Ploeg en Moesker koplopers bij SV Janwe

WILLEMSTAD — Afgelopen zaterdag vond de voortzetting plaats van de competities van schaakvereniging Janwe te buurtcentrum Janwe met enkele interessante partijen.

A-KLASSE

In de A-klasse stonden er drie partijen op het spelprogramma waarin vooral Geert van der Ploeg en Shastri Moesker indrukwekkende overwinningen behaalden op hun respectievelijke tegenstanders. Van der Ploeg opende in zijn spel tegen Hensley Leito met de "Philidor-verdediging" met als gevolg dat Leito volkomen buitenspel werd getroffen. In een snel en goed gecoördineerde aanvalsactie offerde Van der Ploeg één van zijn lopers op de zevende rij, waardoor hij Leito volkomen onverdedigbaar achterliet. Hensley Leito kon na deze "Blitzkrieg-actie" niets beginnen en na alleen 11 zetten te hebben verricht besloot hij de openingsstrijd te staken en zodoende ook de volle punt afstaande aan Geert van der Ploeg. Dit is tot nu toe de kortste schaakstrijd in de finalerondes.

Shastri Moesker liet ook imponerend schaakspel zien in zijn ontmoeting tegen Benito Bito. Nadat beide spelers de openingsfase zonder enige problemen doorliepen, slaagde Moesker erin om in positievoordeel te geraken in het middenspel. Daarna gebruikmakend van een paardoffer kreeg Moesker een hevige koningsaanval los die hem uiteindelijk het winstpunt opleverde.

Wanner Richardson en Enrico Garmers presenteerden ook een op hoge peil staande partij die bovendien na 40 zetten werd afgebroken op suggestie van Garmers. Hoewel Enrico Garmers in materiële achterstand verkeerde, moet men zeggen dat hij in een betere eindspelpositie vertoeft dankzij een "vrije pion" die vier hokken verwijderd is van promotie en die ook goed gesteund wordt door zijn dame.

Na drie rondes spelen gaan Geert van der Ploeg en Shastri Moesker aan kop beiden met een ongeslagen prestatie van 2 1/2 punten uit drie wedstrijden.

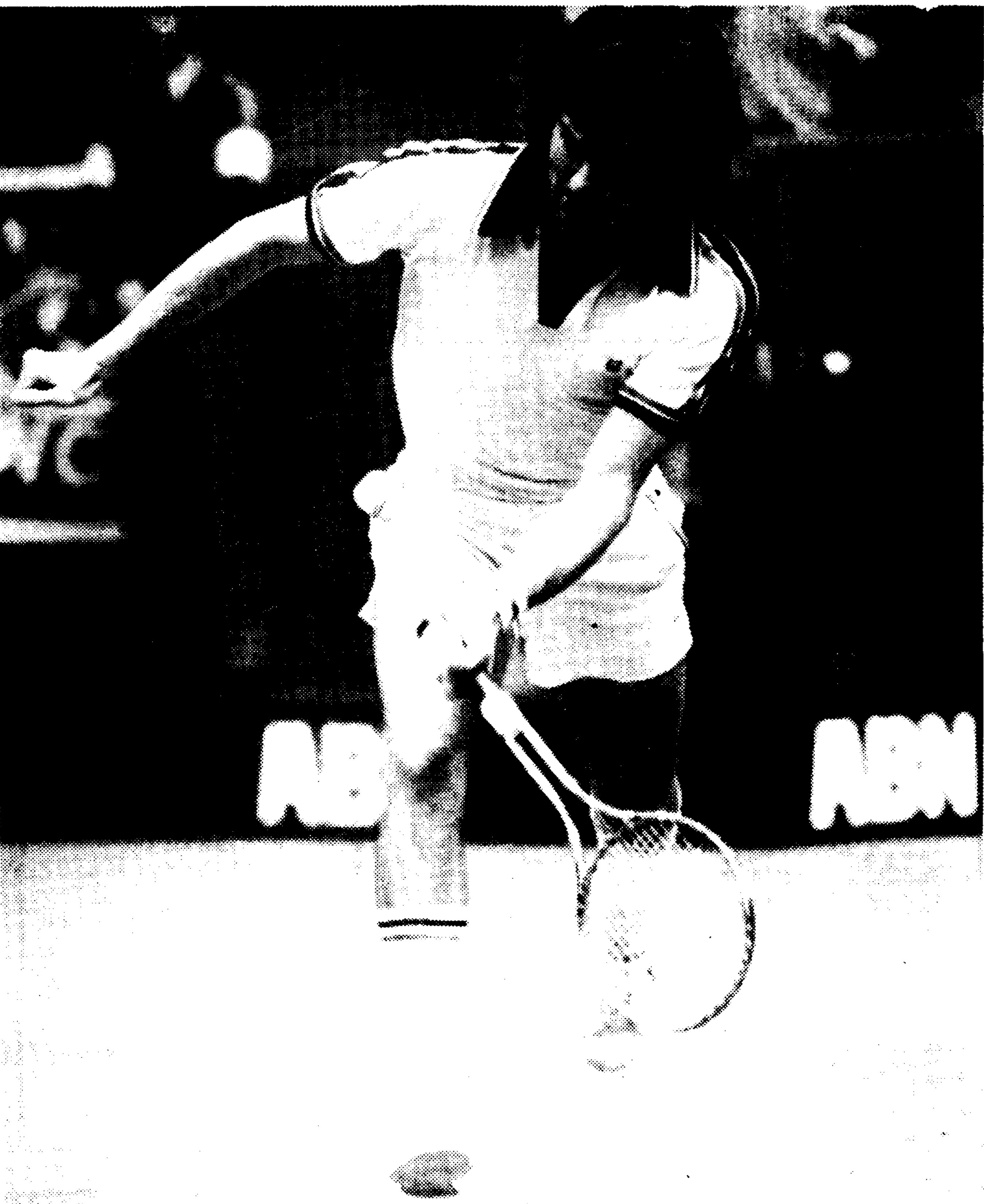
SELEKTIE

De uitslagen van de afgewerkte selektiewedstrijden zijn als volgt: G. Cova - M. De Maayer 1-0; D. Pikero - Cl. Smith 1-0; M. Cova - A. Rosaria 1-0; R. Acosta - R. Capella 1-0; E. Garmers - R. Bito 0-1 en C. Habibe - G. Bloem 1-0.

De competities zullen aanstaande zaterdag worden voortgezet te buurtcentrum Janwe om negen uur precies. De afgebroken partijen tussen Hensley Leito - Benito Bito en Wanner Richardson -Enrico Garmers staan op het spelprogramma in de A-klasse voor aanstaande zaterdag. Alle schaakliefhebbers zijn welkom te buurtcentrum Janwe om de activiteiten bij te wonen.

Jeugdvoetballers in hongerstaking

PORT OF SPAIN — De spelers van een Amerikaans jeugdvoetbalelftal zijn deze week voor enkele uren in hongerstaking gegaan. Het team, dat op het eiland Trinidad verblijft voor het toernooi uit de voorronden van de wereldtitelstrijd, deed dat uit protest tegen het slechte eten in Port of Spain, de hoofdstad van het Caribische eiland. De Amerikanen, ondergebracht in een plaatselijke universiteit, kregen maandagavond geen diner. De volgende morgen was er geen ontbijt. Vervolgens gingen de jeugdvoetballers in hongerstaking. De trainer, Alexis Panagoulais, heeft vervolgens om de bemiddeling van de Amerikaanse amabassadeur gevraagd. Die had succes.

NEW YORK — Op de foto de Amerikaanse tennisser Jimmy Connors, die gisteren op Flushing Meadows de illusies van de Brit John Lloyd de halve finales te halen tamelijk wreed vernietigd. In drie straight sets ging Connors langszij zijn tegenstander: 7-5, 6-2, 6-0.

In de halve finales ontmoet Connors zijn aartsrivaal John McEnroe.

De Angelis snelste in Training GP Italië

MONZA — Elio de Angelis (Lotus) is vanmiddag de snelste rijder geweest tijdens de eerste officiele training voor de Grote Prijs van Italië, die zondag op het circuit van Monza werd gehouden. De Angelis maakte op het circuit van 5,8 km een rondetijd van 1 minuut 28.014 seconden, een gemiddelde snelheid van 237,235 km/uur. Nelson Piquet bleef, als tweede, bijna zeventiende van een seconde op hem achter.

De startplaats van de Nederlander Huub Rothengatter is voorlopig niet in gevaar. De Nederlander maakte het met zijn Spirit een rondetijd die meer dan acht seconden boven die van Angelis lag en kwam daarmee voorlopig op de 25e plaats. Er zullen 26 rijders kunnen vertrekken van de 27 die zich hebben aangemeld voor de trainingen..

Manfred Winkelhock zette, bij een snelheid van 270 kilometer zijn ATS naast de baan en moet maar afwachten of zijn wagen zondag voldoende hersteld is na de redelijk gelukte sloopopging, waaraan hij zelf geen letsel over hield. De Westduitser kon alleen oefenen in de tweede ATS-wagen, van de Oostenrijker Gerhard Berger. Met een auto, niet aangepast aan zijn behoeften, kon Winkelhock niet uit de voeten, zijn beste ronde bleef boven de 2 minuten.

Morgen op terrein van Willemstad en Quick-60

Willemstad voetbaltoernooi van start

WILLEMSTAD — Dit weekeinde gaat het Willemstad-voetbaltoernooi van start. Dit bekende toernooi, dat vroeger werd verspeeld onder de naam Jaap Hoffman-toernooi, maar thans wordt gesponsord door De Antillen n.v.; Seguroscn; Asfalco; Ansurco en Salas Sport Shop, wordt hoofdzakelijk bezet door de leden-verenigingen van de VCVF (Vrije Curaçaose Voetbal Federatie). Er zal worden gespeeld in vier verschillende klassen: A-, B-, C- en Veteranenklasse. In alle klassen zijn vijf teams ingedeeld.

In de A-klasse spelen Willemstad, Abrahamsz Havenwerken, Quick '60, DTS Fatum en Unidos. Laatstgenoemde ploeg heeft Antem als sponsor weten aan te trekken. Naast het tweede en derde team van Willemstad spelen Jan Thiel Boys, TES Central Madeirense en de enige niet bij de VCVF aangesloten vereniging, Bandi Cas in de B-klasse.

In de C-klasse vinden we Quick '60 2, Abrahamsz 2, Angua, Juristen en DTS Hoekloos. De vijf teams in de Veteranenklasse zijn Amareira, Quick 3 en 4, Abrahamsz 3 en Willemstad 4.

De komende weken zal de Amigoe elke week uitgebreid de wedstrijden verslaan en verder bijzonderheden over de verschillende teams vermelden. Het geheel staat onder leiding van Robbie Salas en Jos Hagen.

Het programma voor dit weekeinde ziet er als volgt uit:

Zaterdag 8 september: de openingswedstrijd tussen Jan Thiel Boys en Willemstad 3. Zondag volgt de rest van het programma: A-klasse: Unidos - Willemstad 16.30 op Willemstad-terrein; Quick '60 - DTS om 16.30 uur op Quick-terrein te Semikok. Abrahamsz is vrij.

C-klasse: Abrahamsz 2 - Juristen 16.30 uur op Abrahamsz terrein: DTS - Quick '60 2 16.30 uur op DTS-terrein. Angua is vrij.

V-klasse: Amareira - Abrahamsz 3 om 16.30 uur op Amareira-terrein.

Amigoe kijk tip: Zaterdag de openingswedstrijd en zondag de ontmoeting tussen Unidos en Willemstad.

Argentinië verslaat België met 2-0

BRUSSEL — Het voetbalelftal van Argentinië heeft tijdens zijn toernee door Europa ook de tweede wedstrijd gewonnen. Na Zwitserland werd België in Brussel met 2-0 verslagen. De eindstand, door toedoen van Trobbiani en Ruiggeri, was reeds bij rust bereikt. Scheidsrechter Wohrer moest hard optreden. Hij gaf geel aan Vandereycken (België), Ponce, Burruchaga, trosero, en Giusti (Argentinië) en stuurde de Zuidamerikaan Ruggeri van het veld. Er waren 10.000 toeschouwers.

Judo-club Hajime uit Suriname op bezoek

WILLEMSTAD — Aanstaande zondag vindt er een vriendschappelijke ontmoeting plaats tussen judo club Hajime uit Suriname en leden van de Judo Associatie Curaçao. Het zijn openwedstrijden en alle judoka's die lid zijn van de Judo Associatie Curaçao kunnen hieraan deelnemen.

Zowel junioren vanaf 10-jaar als senioren judoka's dienen om 9.00 uur 's morgens aanwezig te zijn. Er wordt gestreden in gewichtsklassen. Het geheel zal worden gehouden in de sporthal van Asiento te Rust en Burgh. Toeschouwers zijn welkom en de toegang is geheel gratis.

Uitslagen Major League Baseball

NEW YORK — De uitslagen van de gisteren geldig voor de Major Leagues gespeelde honkbalwedstrijden, zijn als volgt:

AMERICAN LEAGUE

Chicago White Sox - Oakland Athletics 7-3.

NATIONAL LEAGUE

Houston Astros - San Francisco Giants 14-2; Cincinnati Reds - San Diego Padres 10-3; Pittsburgh Pirates - New York Mets 2-0; Chicago Cubs - Montreal Expos 4-1; St. Louis Cardinals - Philadelphia Phillies 6-5; Atlanta Braves - Los Angeles Dodgers 3-2.

Turner: "Spelers Aston Villa te duur"

BIRMINGHAM — Het leven van zijn spelers is volgens Graham Turner, de oefenmeester van Aston Villa, veel te gemakkelijk. "Een aantal van hen is nog niet de helft waard van wat ze nu verdienen", aldus de ontstemde Turner. De woede uitbarsting volgde na de grote nederlaag (0-5) van de Europa-Cup 1-winnaar van 1982 tegen Nottingham Forest, de grootste op eigen veld sinds de Tweede Wereldoorlog. "De eerste 45 minuten waren de vernederendste, die ik ooit heb meegemaakt", verklaarde Turner, die afkomstig is van het nietige Shrewbury. "Ik schrok bij mijn komst in Birmingham van de bedragen, die hier worden betaald", zei hij. "Een vierdedivisieclub zou Villa nog bedwingen".

CIES roept op tot speciale vergadering over drugsprobleem

SANTIAGO — De Interamerikaanse Sociale en economische raad (CIES) heeft opgeroepen tot het organiseren van een internationale conferentie over het probleem van de verdovende middelen. Er werd een resolutie aangenomen tijdens de vergadering in de Chileense hoofdstad tegen het drugsgebruik en de handel erin. Het voorstel daartoe was van de Boliviaanse ambassadeur Fernando Salazar afkomstig die daarbij werd gesteund door Ecuador, Venezuela, Colombia, Nicaragua, Peru en Panama. De resolutie werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen. In de resolutie wordt het voorstel overgenomen van de presidenten van de betrokken landen om de handel in verdovende middelen tot een misdaad tegen de mensheid te verklaren. De resolutie roept op de drugs op het Amerikaanse continent helemaal uit te roeien. De Cies is een onderdeel van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS).

Nicaragua wil van Spanje miljoenenkrediet

MANAGUA — De Nicaraguaanse minister van Economische zaken Alejandro Martinez Cuenca is in Madrid aangekomen in verband met de toezegging door Spanje van een krediet van 36 miljoen dollar voor de aanschaf van apparatuur voor de bouw, het transport en de landbouw. Verleden jaar kreeg Managua een krediet van honderd miljoen dollar van Madrid.

Bij paus-bezoek aan Peru in 1985:

Honderdduizend man aan politie-troepen in actie voor veiligheid

LIMA — In Peru is men al begonnen met de voorbereidingen voor de beveiliging van paus Johannes Paulus II wanneer deze begin volgend jaar op bezoek komt. Niet minder dan 100.000 manschappen van drie verschillende politiekorpsen worden daarvoor ingezet. Zo is van politiezijde meegedeeld.

Volgens de nu bekende gegevens komt de paus eind januari - begin februari. Het is de bedoeling van Johannes Paulus II ook een bezoek te brengen aan de provincie Ayacucho, het bolwerk van de Sendero Luminoso-guerrilla, welke nog dezer dagen zes doden aan de kant van de campesinos eiste en welke sedert zijn begin zo'n vier jaar geleden duizenden mensenlevens heeft gekost. Mede met het oog daarop is men van politiezijde in Lima al begonnen met het opzetten van een beveiligingsplan van de kerkelijke gast.

Volgens de woordvoerder van de politie worden er manschappen geleverd door de Guardia Civil, de Guardia Republicana en de PIP, het zelfstandig opererende recherchekorps. Luitenant generaal Juan Valdivia Fuentes van de Guardia Civil is belast met de coordinatie van de beveiligingsmaatregelen. Daarbij is een bijzondere plaats toebedacht aan het dames-personeel van de beide guardia-eenheden welke dames doorgaans als geuniformeerde eenheden optreden, maar wel gewapend zijn. Het is de bedoeling dat deze dames tijdens het paus-bezoek ongeuniformeerd de straat opgaan om zo van dichtbij alles te kunnen gadeslaan en eventuele haarden van verzet en ongeregeldheden kunnen opsporen. Uiteraard spelen ook de veiligheidsdiensten een grote rol bij het opsporen van complotten tegen het leven van de paus. Op dit gebied zijn de werkzaamheden al daadwerkelijk begonnen. Ook schijnt er een speciaal veiligheidskorps van katholieke zijde te worden opgericht, iets ongekends in Peru. De werkzaamheden van dit korps blijven geheel buiten de publiciteit, zodat het personeel ervan geheel onafhankelijk kan opereren.

Zeker is verder ook dat de bereden politie in de plannen een specifieke rol te spelen krijgt. Deze eenheid is namelijk gespecialiseerd in het toezicht op en de begeleiding van massabijeenkomsten zoals sportgebeurtenissen. Zij worden ingezet op en nabij de straten waar de stoet met de paus voorbijrijdt.

De paus blijft volgens de huidige plannen vier dagen in Peru. Hij bezoekt Lima, Puerto del Callao en Areguipa, ruim duizend kilometer ten zuiden van Lima. Daar zal hij de Peruviaanse zuster Anna van de Engelen zalig verklaren, die 280 jaar geleden overleed. Bij het pausbezoek zullen twee popemobiles worden ingezet met kogelvrij glas, welke bekend zijn van zijn bezoeken aan andere landen.

Madrid investeringen in Latijns Amerika flink gedaald

MADRID — Spanje heeft zijn investeringen in Latijns Amerika op een aanmerkelijk lager pitje gezet dan in voorgaande jaren het geval was. Verleden jaar investeerde Spanje in totaal 117,7 miljoen dollar in vijftien landen in Latijns Amerika. Dit is ongeveer een kwart van wat in 1982 nog in dit continent werd gestoken. Toen kwam dit uit op 433 miljoen dollar. Puerto Rico mag zich in de grootste belangstelling van Madrid verheugen met investeringen tot 29,7 mil oen dollar, waarna Panama en Chili volgen met respectievelijk 25,1 en 16,7 miljoen dollar. Deze drie landen eisen zestig procent van de totale Spaanse investering in heel Latijns Amerika op. Madrid liet weten dat men hoopt dat het eindcijfer over 1984 weer een stuk hoger zal liggen.

Ketting

FITZGERALD — Niet minder dan 175 vrijwilligers kwamen in actie bij een verhuizing in het stadje Fitzgerald in de Amerikaanse staat Georgia. Daar betrok de openbare bibliotheek een nieuw onderdak en directeur Carl Heffington kwam op het idee van de vorming van een literaire keten. Met inschakeling van de vrijwilligers werden niet minder dan zevenduizend boeken van het oude onderdak naar het nieuwe onderkomen overgebracht in de vorm van een menselijke keten. Daarmee werd, aldus de directeur, vijftienduizend dollar uitgespaard aan verhuizingskosten. En naar mag worden aangenomen is eventuele drempelvrees voor de bibliotheek meteen weggenomen.

Schultz en Gromyko ontmoeten elkaar

WASHINGTON — De ministers van Buitenlandse zaken van de Sovjet Unie en de Verenigde Staten, Andrei Gromyko en George Shultz, zullen elkaar op 26 september in New York ontmoeten tijdens de Algemene vergadering van de Verenigde Naties. Zo heeft het State department bekend gemaakt. De Assemblee wordt ook door president Ronald Reagan toegesproken en er doen geruchten de ronde dat deze ook met Gromyko zal praten. Verleden jaar kwam Gromyko niet naar de Assemblee toe zoals hij voordien altijd deed. Als gevolg van de gebeurtenissen rond het neerschieten van het Zuidkoreaanse passagiers- vliegtuig zag hij er toen vanaf.

Aladi evalueert integratie in LA

MONTEVIDEO — De elf leden-landen van de Latijnsamerikaanse integratie-associatie ALADI zijn bijeengekomen in Uruguay voor de zevende buitengewone vergadering voor evaluatie. Overigens heeft men weinig verwachtingen over het resultaat van de vergadering welke wordt voorgezeten door de Peruviaanse minister voor Integratie Augusto LLosa Talavera. In besloten kring bekijkt men de manier waarop de handelsovereenkomsten worden nageleefd en wat zij uitwerken. Aladi werd in 1980 opgericht en was als zodanig de opvolger van de Latijns- amerikaanse vrijhandels-associatie. Het is een samenwerkings- verband dat niet zo gemakkelijk van de grond komt van Argentinie, Bolivia, Brazilie, Colombia, Chili, Ecuador, Mexico, Paraguay, Peru, Uruguay en Venezuela.

Minderheidsmensen op minderhedenbeleid nog niet bereikt

AMSTERDAM — Uit een overheidsrapport blijkt dat in de hogere bestuurs-regionen niet veel terecht komt van de bedoeling om ambtenaren die zich met het minderhedenbeleid bezig houden bij voorkeur uit de minderheden-groeperingen zelf aan te trekken. Dit is een politieke afspraak. Volgens een rapport van de afdeling Bestuursinformatie van de gemeente Amsterdam is dit niet gelukt. In 1982 werden er acht beleidsambtenaren voor het minderhedenbeleid gevraagd; na de oproep dat men de voorkeur gaf aan mensen uit de minderheden-sector is het slechts één buitenlander gelukt om benoemd te worden. Volgens Bestuurs- informatie moet men van het begin af aan toe werken aan de benoeming van wie ambtelijk allochtonen heten. Zoals het nu gebeurt komen die onvoldoende tot hun recht. Het huidige criterium is dat de etnische afkomst geen negatieve maar ook geen positieve rol speelt bij dit soort benoemingen.

Tussen links en regeringsgezinde communisten

Scheuring dreigt in Boliviaans vakverbond

LA PAZ — De politieke verschillen binnen de Boliviaanse vakbeweging zijn naar buiten getreden op het zesde congres van de Boliviaanse vakbondscentrale COB. Dit was bijeengeroepen om de politieke, economische en sociale situatie in Bolivia onder de loep te nemen.

Op een indrukwekkend gefluit van de ongeveer duizend gedelegeerden werd secretaris generaal Oscar Sanjines onthaald toen hij de openingstoespraak wilde houden. Het werd hem echter onmogelijk gemaakt dit te doen in Cochabanba, waar het congres samenkwam. Uit de via de radio uitgezonden verstoorde toespraak werd duidelijk dat hij de gedelegeerden had willen voorhouden dat de regering zijn woord gestand doet en de beloften welke men heeft gedaan tijdens de verkiezings- campagnes van 1978, 79 en 80 probeert na te komen. Oscar Sanjines is in de COB de tweede man en staat bekend als een militant communist van de pro-Moskou-richting. Zijn partij heeft in het kabinet van president Hernan Siles Zuazo de portefeuilles van Arbeid en Mijnwezen.

Hoewel het congres de landelijke situatie moet bekijken achten waarnemers de kans groot dat het tot een zuivering komt a la de Moskouse tradities binnen het bestuur van de COB als gevolg van de militante houding van de communistische bestuursleden met hun geestverwanten in het kabinet. Daar heeft de uitvoerend secretaris van de COB, Juan Lechin, duidelijk op gedoeld toen de popoulaire vakbondsleider en oprichter van de COB stelde dat de communisten een blok proberen te vormen in de COB om zijn verkiezing onmogelijk te maken. Lechin verscheen trouwens niet op het congres. Buiten het congres zei Lechin dat hij niet gelooft herkozen te worden. „Om de waarheid te zeggen: dis is niet alleen het gevolg van de economische problemen, maar ook van het sectarisme binnen de arbeidersbeweging".

De scheidslijn in het congres loopt tussen de vakbondsleiders die de huidige regering steunen en degenen die zich erg kritisch en fel tegenover de regering opstellen, ook al komen deze critici uit het linkse Boliviaanse kamp. Daar heeft men wel in de gaten gekregen dat de communisten een machtspositie binnen de COB proberen te veroveren en ook binnen het kabinet van Siles Zuazo. Een scheuring binnen de COB wordt niet uitgesloten geacht, omdat niet iedereen gecharmeerd is van het Moskoucommunisme.

In Bolivia

Oud-medewerkers van president aan hoofd van drugsbenden

LA PAZ — Twee Boliviaanse parlementsleden zijn aangewezen als leiders van de meest actieve drugsbenden van het land. Dit gebeurde door de voorzitter van de Nationale commissie ter bestrijding van de verdovende middelen Rafael Otazo. Volgens zijn gegevens staan Mario Roncal en Raul Cardona aan het hoofd van een cocaïne benden. De mededeling tijdens een besloten vergadering van het huis van afgevaardigden werd met grote scepsis ontvangen. Recentelijk werd Otazo verweten dat hij met de belangrijkste drugsbendeleider, Roberto Suarez, een gesprek had. Beide politici zijn medewerkers geweest van president Hernan Siles Zuazo, maar zij werden vervangen als respectievelijk minister en hoofd van de Veiligheidsdienst toen er geruchten gingen circuleren over hun banden met de drugswereld. Het is niet de eerste keer dat medewerkers van de president worden genoemd in cocaïne-zaken.

We streven naar echte dialoog en echte vrede

Duarte ziet niets in akkoord à la Betancur

CARACAS — Om de vrede te bereiken is president Jose Napoleon Duarte bereid met iedereen, ook met Fidel Castro, te spreken, zelfs met de duivel. Maar de linkse guerrilla praat van de ene kant wel over vrede en dialoog maar aan de andere kant blijven zij doden en moorden. Hij zei dit tegenover het Venezolaanse dagblad El Nacional.

In onze bossen bevinden zich achtduizend guerrillastrijders, die gesteund worden door Rusland en Cuba. Dit aantal is ruim voldoende om willekeurig welk regiem uit zijn evenwicht te brengen. Het is alles bij elkaar een gevaarlijke rivaal, welke het vornamelijk van de hulp van buiten moet hebben. De guerrilla kan slechts rekenen op zeven procent van de volksgunst.

Volgens president Duarte is het zijn christendemocratische partij welke het echt revolutionaire beschermt. Een revolutie komt tot stand, wanneer de bevolking zijn niveau van leven wil verbeteren en wanneer het volgens bepaalde waarden leeft. Dit is absoluut waar, aldus de Salvadoraanse president. Hij zei dat het zijn hartewens is dat er een duurzame vrede bereikt kan werden in El Salvador. Hij voelt daarbij niets voor een pact zoals zijn Colombiaanse collega Belisario Betancur heeft afgesloten met de guerrilla-bewegingen voor een wapen- stilstand. Betancur heeft een akkoord ondertekend dat spreekt over nationale dialoog om de problemen waarmee Colombia te maken heeft op te lossen, maar in dat verdrag wordt geen enkel van de problemen genoemd. Het gaat om een eenvoudig wapenstilstandsverdrag dat het na zijn ondertekening nog geen 24 uur uithield. Ik wens, aldus de president van El Salvador, een duurzame vrede. Ik wil ook een eerlijke dialoog, geen tactische dialoog. Dan interesseert het me niet om met Fidel Castro te praten op een openbaar forum of privé. Wij hebben altijd Nicaragua gerespecteerd, maar we eisen dan een zelfde respect voor El Salvador, aldus president Duarte. Daarom zei hij het niet te kunnen accepteren dat Nicaragua voor zichzelf het zelfbeschikkingsrecht opeist en tezelfdertijd zijn revolutie exporteert naar zijn buurlanden.

Vier buurlanden in krijt bij Costa Rica: 253 miljoen

SAN JOSE — Vier Middenamerikaanse landen blijken bij Costa Rinca in het krijt te staan voor een totaal bedrag van 253 miljoen dollar. Nicaragua is de grootste schuldenaar met een totaal van 180 miljoen dollar. Guatemala moet nog 47 mil oen aan Costa Rica betalen. El Salvador is zijn buurman nog 8,1 miljoen dollar schuldig en Honduras is vierde met 6,2 miljoen dollar.

ZOEKERTJES

DINSDAGS EN VRIJDAGS
tot 10 woorden.
F. 5,50
Elk woord meer f. 0,25
UITSLUITEND A CONTANT!

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

DIEPVRIESKIST, 175 ltr., ƒ.400,-; kinderwagen ƒ.125,-; twee barkrukken ƒ.50,-; stofzuiger ƒ.150,-; eiken houten eethoek ƒ.1.000,-; tv- videokastje ƒ.450,-; ledikantje ƒ.25,-, tel.: 89742.

PEUGEOT 404, ƒ.1.100,-, tel.: 626350.

TWEE- PERSOONS slaapkamer bestaande uit 2 bedden met matrassen; 2 nachtkastjes, hang- en legkast en commode, tel.: 77754.

AIRCO AMANA 6.000 BTU; groot logeer- bed, muggenvrij; babysitter; autostoel, tel.: 662950.

TOYOTA COROLLA Stationwagon, i.z.g.s., met airco, bouwjaar 1983, 24.000 km, ƒ.9.000,-, Kaya Kokolishi 49, Schelpwijk.

TOYOTA COROLLA 1979, vraagprijs NAƒ.3.200,-; Honda Civic 1983, airco, AM/FM, cassette, NAƒ.10.500,-, financ. mogelijk, Kaminda Oniks 3 of tel.: 648511.

WEGENS OVERTOLLIG: Subaru auto Coupé 1600, in prima staat, 44.732 km gelopen, voor slechts ƒ.2.500,-. Te bevragen: Bachaqueroweg 3 (verl. Mene Grandeweg), tel.: 43270.

TOYOTA CELICA Liftback 1979, ƒ.4.400,-, Infanteristenweg 4, Amerikaanse Kamp.

SURFPLANK "BREEZ" Wayler + groot zeil, 16 mnd. oud, ƒ.850,-, Maskokiweg 6A.

1 AMC HORNET, bj. '74, gekeurd t/m mei '86; 1 Duitse VW bus, bj. '71, gekeurd t/m mei '86; 1 aluminium ladder, 3 meter; 1 zaagtafel, 10" zaag, 1 1/2 HP. Te bevragen: Ledaweg 36, Jongbloed.

WEGENS VERTREK: 19 inch kleuren tv (Sharp), 4 mnd. oud, prijs ƒ.600,-. Adres: Kaya Yobida 13, tel.: 89477.

UN PICK-UP Ford F-100 1982, kolor blanku, airco, power- steering, power- brake, radio. Pa mas informashon: tel.: 81117 of 673856 of pasa na Jan Noorduynweg 23.

1 SET DI sala ƒ.300,-; 1 lampi ƒ.20,-, Kay Dodo Palm 16, tel.: 77790.

SSC SURFPLANK, NAƒ.400,-, tel.: 611975 (18.00-21.00).

GROTE PORCH sale (alles moet weg): kasten; bedden; lampen; stereo- apparatuur; klok; spiegel; koffiezet- apparaat; scheerapparaat; fototoestel (Canon); blank- houten tafel; kostuum (maat 52); stoof; papagaai; serviesgoed; rugzakken enz. enz. A.s. zondag vanaf 9.00 uur 's morgens: Puttenstraat 3 (Steenrijk).

1 GENERATOR, Z.G.A.N., 4.500 Watt, ƒ.2.500,-, tel.: 648087.

HUIS IN Emmastad, 3 slaapk., 2 badk. Info. tel.: 44381.

WEGENS VERTREK: koelkast- vriezer, 14.2 cu.ft. GE; Lada 1500 1980; draagbare radio, tel.: 44538.

AUTO HONDA Prelude 1980, tel.: 79261, Oost Jongbloed 66.

GASFORNUIS MERK Tappan, Jongbloed 170, tel.: 78750.

AUTO VW Passat '82: buiten deuren; kasten; grote tafel; lampen; gordijnen; stofzuigers etc., tel.: 55573.

PAKKISTEN BIJ La Bonanza Otrobanda.

NWE. AEG wasaut. ƒ.900,-; Etna gasforn. ƒ.400,-; kl. klass. dressoir ƒ.250,-; 2x1 pers.- bed (ondersch.) ƒ.100,-; partij hout ƒ.100,-; vloerkleed ƒ.150,-; eiken bijzet- tafel ƒ.50,-, Van Ghentlaan 1, tel.: 43636.

CANON FILMAPPARAAT, auto- zoom 318 m., zo goed als nieuw ƒ.95,-; nieuwe rijlaarzen, maat 36, ƒ.25,-; rijbroek, leeftijd 8-12 jr., ƒ.25,-, Scalaweg 1, tel.: 75530.

VW VARIANT '73, prijs ƒ.1.200,-. Informatie tel.: 79029.

RUBBERBOOT "ZEPHYR" cpl met 20 PK motor en 10 PK motor, op trailer inclusief water- skies, anker, duiktrap, etc., vraagprijs ƒ.3.750,-, tel.: 78290.

RENAULT 4, bj. 1977, overhaalde motor, vraagprijs ƒ.2.000,-, tel.: 78290.

PORCH SALE zaterdag 8 september, 10-16.00 uur: Redaweg 74, Boca San Michiel.

KOELKAST GE: zithoek: Audi 80, bwjr. 1980, tel.: 641025.

WEGENS VERTREK: slaapkamerset 2 pers.; eethoek; stofzuiger 220 Volt; Chevrolet Monte Carlo 1975, Commanchestraat 108A na 6.00 uur pm.

KINDERAUTO- STOELTJE; stroller (wandelwagen); klein buro; rieten hanglampen, Rooi Catootjeweg 3, tel.: 75237.

PORCH SALE: tafels; stoelen; boekenkasten; linnenkast; lampen; Super-8 projector; 16 mm film- uitrusting; doka- uitrusting; boeken; grammofoon- platen; tuner; boxen; servies, etc. Alles moet weg. Zaterdag 9-17 uur en zondag 10-13 uur: CARMABI naast Las Palmas Beach.

TE KOOP GEVRAAGD CURACAO

COMPUTER APPLE II-C of 16K standard basic of Commodore, tel.: 672685.

TE HUUR AANGEBODEN CURACAO

GEMEUBILEERD TUINHUISJE incl. gas, water + licht, ƒ.425,- per mnd., tel.: 76022.

GEMEUBILEERD WOONHUIS bestaande uit 4 slaapkamers, op goede stand, huur ƒ.1.250,- per maand, 1 jaar bij vooruitbetaling te voldoen. Na 18.00 uur: tel.: 89056.

VOLLEDIG GEMEUBILEERD appartement in rustige buurt incl. gas + water, ƒ.575,- per maand, tel.: 674740 tussen 7-10 uur vrijdagavond.

GEMEUBILEERD HUIS te Oranjestraat 138. HUIS ƒ.900,- p.m., 3 slaapk., 2 badk., allen met ingebouwde kasten óók keuken, voor- en achterporch voorzien van hekwerk.
Tevens te koop barset; chopper; kleine stereoset met cassette en speakers, Arnhemstraat 39, tussen 12 en 5 uur 's middags werkdagen tel.: 55878 of 611824.

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

WOONRUIMTE, tel.: 43636.

DRIE NEDERLANDSE studenten leraren- opleiding zoeken met spoed goedkope woonruimte in Willemstad i.v.m. stage voor de periode van 14 okt. t/m eind dec. '84. Brieven naar R. Tuinstra, Grootstalseweg 2, 6581 KL, Malden, Nederland.

PERSONEEL GEVRAAGD CURACAO

WANTED ENGLISH speaking maid for 5 days a week. Call after 17 o'clock tel.: 75030.

DIVERSEN CURACAO

GOED TEHUIS gezocht voor 3 1/2 mnd. oud poesje, tel.: 626350.

DIVERSEN BONAIRE

WONINGRUIL OF oppashuis in de week van 6 t/m 13 oktober op Bonaire. Aangeboden: 3 slaapkamer- woning op Curaçao, eventueel met auto. Fam. Scholma, santa Rosa 66, tel.: 671623.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

RIANT WOONHUIS op erfpachts- grond in knoek, ruime voorporch, grote zaal, 4 slaapkamers, keuken, badkamer, mooie achter- porch, waswerkhok, twee stallen, grote stal kamer en dubbele garage, Op 35 km van Oranjestad (Paradera), bebouwde oppervlakte 310 m2. Voor serieuze gegadigden tel.: 24120.

VOOR DE liefhebber: niet afgebouwde 23 ft. cabin cruiser met binnen- boord dieselmotor, tegen elk aannemelijk bod, tel.: 26419, Balashi 21.

SPLINTERNIEUW DISPLAY walking floor cooler, 6'x8'x7'.9 ft. Indien mogelijk in freezer veranderen, financ. mogelijk, tel.: 21947.

COMBINATIE VLAK en van dikte schaaf- machine, cirkelzaag- machine, combinatie lang gat boor- machine, splinternieuw, financ. mogleijk, tel.: 21947.

DODGE GALANT 1975, Boegoeroei 40, tel.: 25590.

WASMACHINE: bank; fauteuils; fornuis; commode; kinderbed; Lada Niva 1981, Aƒ.5.500,-; Duitse Volkswagen Aƒ.1.200,-, Chuchubistraat 18, tel.: 27632.

WEGENS VERTREK: Buick Skylark '77, fully equipped; stoof; ijskast; kasten, Kanariestraat 14, tel.: 28005.

ANTIEK SLAAPKAMER- ameublement; wollen tafelkleed; antieke klokken; elektronische garagedeur, Modanza 15B.

APARTAMENTO MUEBLA, Irenestraat 6, tel.: 21874.

2 BEDROOMSETS; 1 livingroom (3 piece) set; 1-25 inch screen colored tv (remote control); 1-3 piece wandmeubel; 1 diningroom- set; 1 clothes press; dinnerset; glasses; scatter rugs and many household items. Phone: 45183, Bernhardstraat 243.

GARAGE SALE wegens vertrek: eetkamerset Ecuador (tafel, 6 st., dressoir); boeken; klerenkast; wandmeubel; schilderij repr. oud Amsterdam; huish. art. etc. Zaterdag 8 sept. vanaf 9 uur: Lagoenweg 3 (bij Wilhelminapark).

BILLIARD- POOL table with set of balls, 2 sticks, family size, ƒ.1.100,-, tel.: 22178, Tanki Flip 12.

JEEP DAIHATSU Deluxe 1600 cc, 4 wd., red, hard white removable top, sunroof, airco, carpet, AM/FM, 1 jaar oud, 19.000 km, i.z.g.s., prijs: nieuw minus 30%. Voor informatie tel.: 28680, Micheline, na 7.30 pm.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

GEDEELTELIJK GEMEUBILEERD huis (refrigerator, stove, airco en meer): 3 slaapkamers, één badkamer, garage, voor- en achterporch, meidenkamer met badkamer, omgeving O'stad, huurprijs ƒ.840,-, tel.: 21157 tussen 11.00 am-1.00 pm.

KANTOORPAND ±100 m2, centraal gelegen. Inlichtingen dagelijks: Lagoenweg 19.

PER 1 OKTOBER 1984: modern ingerichte woning, omgeving O'stad, bestaande uit zitkamer, keuken, eethoekje, slaapkamer (1), badkamer, washokje, porch. Informatie: tel.: 23404.

FLAT, MODERN, rustige buurt, eigen ingang, plus achterporch voor één persoon of echtpaar zonder kinderen. Informatie tel.: 41095.

WOONHUIS GELEGEN te Savaneta, 4 slaapkamers, 2 badkamers, voor- en achterporch, carport, bergruimtes, buitenbar, 2 airco's en telefoon beschikbaar. Inf.: mej. M. Reyes, tel.: 24742/25502.

GEHEEL GEMEUBILEERDE woning met 1 slaapkamer, woonkamer, keuken, tuin en porch, telefoon aanwezig, in rustige omgeving, 2 km. van de grote hotels. Informatie tel.: 27485.

DIVERSEN ARUBA

GEZOCHT OPPASHUIS voor marine- gezin, periode 11 t/m 21 okt. '84, tel.: 28580.

OPPASHUIS VOOR overkomst ouders gezocht, de maanden jan., febr., maart, Malohistraat 5, Sp. Lagoen. Tel.: 47657.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t m vrijdag van 08 00 16 00 uur. zaterdag 08 00-12 00 uur

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14 00-18 00 uur. dinsdag en vrijdag van 08 00-12 00 14 00-17 00 uur. zaterdag van 10 00-12 00 uur)
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14 00-19 00 uur

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15 45 uur: gewone stukken 16 30 uur

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19 30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: elke tweede vrijdag van de maand - Hotel Bonaire
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12 00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING
08 00-12 00 14 00-15 30 uur loketten geopend

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18 45 uur. zondag 08 30-19 00 uur
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19 30 uur: zondag 09 00 en 18 00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag. 19.30 uur

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Noord Salinja z n.

Algemeen adviseur Abraham:

Bedrijven moeten zich aan regels zoals registratieplicht houden

KRALENDIJK — De commissie die nu zal coordineren tussen de afdelingen die te maken hebben met binnen- en buitenlandse werknemers en bedrijven is volgens algemeen adviseur Jopie Abraham een stap in de goede richting. Reeds sedert het voorgaande jaar bleken er verschillende activiteiten gaande waarop geen voldoende controle was, ondanks het feit dat de overheid direct of zijdelings betrokken was bij bepaalde bouwactiviteiten. Evenmin is de manier waarop de zaken geregistreerd worden op de afdeling arbeidszaken voldoende.

Het BC zal er in de toekomst veel nauwkeuriger op gaan toezien, dat iedereen die betrokken is bij het arbeidsproces bij arbeidszaken op een behoorlijke manier geregistreerd zal zijn. Er dienen ook exacte regels te komen voor werknemers met een werkboekje. Volgens reeds bestaande regels dient elke werknemer die geen werk heeft, dit zogenaamde werkboekje in te leveren zoals de wet trouwens voorschrijft. Dat brengt automatisch met zich mee, aldus Jopie Abraham dat er een juiste registratie is wat betreft mensen die geen werk hebben. Dit zal dan ook zijn invloed hebben op de werkverschaffing omdat er dan een veel beter overzicht bestaat voor de afdeling Sociale zaken als beslist moet worden wie in aanmerking komt voor werkverschaffing. Aan de andere kant, aldus Abraham kunnen de bedrijven die werknemers zoeken zich nu vervoegen bij de afdeling Arbeidszaken, waar een nauwkeurig overzicht gegeven kan worden van de beschikbare werknemers. Nu er een commissie is samengesteld die coordinerend kan optreden, zal dit volgens Jopie Abraham uitgebreid moeten worden met eenzelfde coordinatie van de afdelingen die onder de verantwoordelijkheid van de Centrale regering vallen.

REGISTRATIE

Volgens algemeen adviseur van het BC Jopie Abraham wordt er momenteel teveel gewerkt met een verouderde wetgeving en dat betreft vooral de werkregistratie. Abraham is wel van mening dat de onlangs ingestelde commissie een taak heeft op dit gebied. Het ligt dan ook in de bedoeling dat deze commissie adviezen zal uitbrengen aan het BC waarbij op eilandelijk gebied deze voorstellen geëvalueerd en aangepast zullen worden aan de bestaande wetten.

De registratie zal eveneens de controle op buitenlandse werknemers in het bedrijf vereenvoudigen, terwijl er tevens een betere controle is op het verlenen van toestemming aan buitenlanders om op Bonaire te komen werken. Het is trouwens gebleken, dat er diverse bedrijven op Bonaire kwamen werken zonder dat daarvoor de noodzakelijke registratie en verblijfsvergunning voor aanwezig was: in vele gevallen zijn de bedrijven echter wel op een ander eiland van de Antillen geregistreerd. Dit maakte dan het werk voor de inspectie van belastingen en de Sociale Verzekeringsbank, die na moeten gaan of de bedrijven aan hun verplichtingen voldoen, uiterst moeilijk.

VERGUNNING

Volgens Jopie Abraham dient de commissie ook te onderzoeken of er een mogelijkheid bestaat dat het BC geadviseerd zal worden bij het uitreiken van vestigings vergunningen. Volgens de huidige regeling ontvangt het BC over een vestigingsaanvrage een advies van de Kamer van Koophandel (KvK). De overheid zelf kan echter niet nagaan, aldus Abraham of de aanvragen van de diverse bedrijven voor een vestigingsvergunning ook inderdaad noodzakelijk zi n.

Het weer

TOT ZATERDAGMIDDAG is weinig verandering te verwachten in het weer, zo meldt de Meteo. Het blijft licht tot half bewolkt met in de nacht- en ochtenduren kans op een plaatselijke bui. De wind is overwegend krachtig en komt uit oostelijke richting. Er zijn in het Caribisch gebied weinig storingen welke van belang zijn voor de Benedenwinden. Boven- en Benedenwinden waren het wat regen betreft met elkaar eens: er was zelfs geen spoor van te ontdekken.

THE BOTTOM — Door Jaycees- penningmeester Dave Levenstone zijn in totaal 45 vuilnisdrums met het opschrift "Keep Saba clean, courtesy of the Saba Jaycees" aan de overheid overhandigd. Deze werd vertegenwoordigd door de gedeputeerde van DOW, P.L. Granger. De vuilnis- drums zullen over het hele eiland verspreid wroden om op deze wijze Saba schoon te houden.

Volgens PDB-voorzitter Jopie Abraham:

Registratie in voordeel werknemers in het bedrijf

KRALENDIJK — De aandacht die het BC momenteel heeft voor de registratie van bedrijven die op Bonaire bepaalde werkzaamheden uitvoeren houdt zeker verband met het feit, dat op de andere eilanden een stringent beleid gevoerd wordt over de toestemming die aan bedrijven wordt verleend om diverse werkzaamheden uit te voeren. Een bedrijf dat bijvoorbeeld niet op Curaçao geregistreerd staat komt niet in aanmerking voor de uitvoering van een werk, zelfs al blijkt het bedrijf de laagste inschrijver te zijn op een openbare inschrijving.

Volgens algemeen adviseur Jopie Abraham zijn er in de praktijk voorbeelden aan te halen die duidelijk maken, dat ook Bonaire zich meer volgens de bestaande regels dient op te stellen. In de tijd, aldus Abraham, dat de werkzaamheden bij Bopec afnamen, moest een bedrijf dat tot die tijd voor de Bopec werkte, andere mogelijkheden zoeken. Men besloot een aantal werkzaamheden voor de Shell uit te voeren en bij een openbare inschrijving bleek het Bonaireaanse bedrijf duidelijk de laagste inschrijver. Het bedrijf kreeg het werk ook interdaad gegund, maar toen een begin gemaakt werd met de uitvoering bleek dat er ook voor Curaçao een vestigingsvergunning aanwezig diende te zijn. Onmiddellijk werd de vakbond erbij betrokken en uiteindeli k bleek, dat het bedrijf de vergunning niet kreeg en de werkzaamheden derhalve ook niet kon uitvoeren; zelfs al was het bedrijf de laagste inschrijver. Aan de andere kant echter bleek wel, dat hetzelfde bedrijf van de Shell via de SNAV de nieuwe tanks aan de Kaya Gobernador Debrot liet bouwen door een bedrijf dat op Bonaire niet geregistreerd was en evenmin beschikte over een vestigingsvergunning. Het bedrijf bracht de eigen werknemers mee naar Bonaire en leverde aldus geen bijdrage tot een verlichting van de werkloosheid. Algemeen adviseur Abraham is van mening dat dit soort zaken gecontroleerd dient te worden en indien het noodzakelijk is zal het BC onmiddellijk ingrijpen.

Een tweede voorbeeld, aldus Jopie Abraham, is de werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden bij Bonaire Beach hotel. Bij de openbare inschrijving dienden twee Bonaireaanse bedrijven een offerte in, maar vermoedelijk zal de firma Betonbouw N.V. die de laagste inschrijver was het werk wel krijgen. Abraham vindt echter wel, dat bij werkzaamheden die uitgevoerd worden in opdracht van het eilandgebied of de Centrale regering het betreffende bedrijf volledig dient te voldoen aan de bestaande regels, evenals dat het geval zou zijn welke andere werkgever dan ook.

De Inspectie van belastingen dient naar de mening van Abraham ook sneller te werken en aanslagen moeten verzonden en geind worden voordat deze bedrijven Bonaire weer verlaten terwijl niemand weet waar deze bedrijven eigenlijk gevestigd zijn.

Tenslotte benadrukte Jopie Abraham dat de ingestelde commissie de volledige steun van het BC zal genieten, terwijl gehoopt wordt dat binnen een korte termijn een aantal voorstellen op tafel zal komen waarna het BC de geeigende maatregelen kan nemen om onder andere de werkloosheid te bestrijden. Daarbij, aldus Abraham zal een efficiente administratie de inkomsten voor Bonaire verhogen terwijl bovendien voorkomen wordt dat bedrijven naar Bonaire komen zonder dat daarvoor de benodigde regels in acht worden genomen.

THE BOTTOM — Lions- leden Jo Hassell, Eddy Senior, Guy Johnson en voorzitter Ramon Hassell hebben op vrijdag 31 augustus een bed en gas- kookstel aan mevr. Loreta Barnes aangeboden. Mevr. Barnes heeft onlangs haar woning betrokken welke door de overheid gebouwd was in het kader van een renovatie- project voor minderdraagkrachtigen op Saba. Dit is één van de ontwikkelings- projecten gefinancierd door Nederland. Om verder in de woon- behoefte te voorzien werkt de overheid van Saba thans een project uit voor huur- en zelfbouw- woningen.

Broertje Janga van POB:

UPB en PDB schuldig politieke patronage

KRALENDIJK — Volgens de partijvoorzitter van de POB Broertje Janga wordt er momenteel veel kritiek uitgeoefend op het PDB-bestuur, omdat inmiddels is gebleken, dat veel van hetgeen beloofd is niet is verwezenlijkt.

De POB heeft nooit die machtspositie ingenomen die de PDB nu inneemt, aldus Broertje Janga. Ook de UPB heeft een tijd gehad waarin de partij maar kon doen en laten wat ze wilde. Ook in de gelederen van de POB infiltreerden personen die meer eigenbelang dan het belang van de gemeenschap zochten. Ook deze mensen waren er tegen, aldus Janga dat de POB slechts in het belang van de gemeenschap wilde werken.

Bestuursverantwoordelijkheid dragen, aldus de POB-voorzitter betekent tevens dat er elke dag pressie wordt uitgeoefend door personen die gestemd hebben voor de partij. Dan moeten er schulden betaald worden of een familielid moet een goede positie verwerven. Dit heeft zich geopenbaard tijdens het bestuur van de PDB en de UPB, aldus Janga. Op het moment dat de POB met deze eisen werd geconfronteerd, aldus Janga, werd duidelijk gesteld dat de POB er was voor het algemeen belang en niet voor persoonlijk belang. Het gevolg daarvan is wel, dat het stemmenaantal van de POB aanzienlijk is gedaald. Volgens Janga is de partij er echter wel trots op de naam te hebben een verandering te hebben gebracht op Bonaire. Na veertien jaar macht van de PDB wist de POB een verlichting te brengen en keerden ernst en eerbied voor elkaar weer terug. Op het moment dat de POB terzijde werd geschoven, aldus Broertje Janga staken de problemen de kop weer op en volgens Janga besloot de bevolking het bestuur te wijzigen. Naar de mening van Janga is het echter niet beter, maar juist slechter geworden en is alles uit de hand gelopen nadat de PDB de overwinning heeft behaald. Volgens Janga heeft de PDB het systeem Wie niet voor mij is, is tegen mij ingevoerd en dat verandert genomen beslissingen snel. Partij-leiders dienen een voorbeeld voor de bevolking te zijn, aldus de woordvoerder van de POB. Leiders moet behulpzaam zijn en geen misbruik maken van het vertrouwen van de gemeenschap. Janga wacht nu op de volgende verkiezingen, want dan is er gelegenheid om een nieuw bestuur te kiezen.

Tenslotte merkt Broertje Janga op, dat in de relatief korte tijd dat de PDB nu het bestuur heeft overgenomen, vrijwel alle personen die op de verkiezingslijst stonden en hun familieleden een overheidsbetrekking hebben gekregen met het daarbij behorende flinke salaris.

Accu's gevonden

WILLEMSTAD— In de Kaya Kayman zijn twee auto- accu's gevonden. Ze zijn gedeponeerd bij de politiewacht op Rio Canario waar de eigenaar ze kan ophalen.

Statiaans politierapport:

Mishandeling, ruzie, diefstal en geval van uithuizigheid

SINT EUSTATIUS — Op het vredige St. Eustatius is de afgelopen week weinig gebeurd. De politie rukte enkele malen uit ter verlening van assistentie voor een kleine mishandeling van een ega door haar ex- echtgenoot. De man werd ter kalmering ingesloten voor de nacht.

Het tweede geval van assistentie betrof een geval van onenigheid tussen een bezoeker en een bewoonster van een countryclub. Na onderhouden te zijn werd de man zijns weegs gestuurd.

Er werd ook aangifte van diefstal van een geldbedrag, gedaan door een alleen- wonende man. Onbekenden drongen de woning binnen, terwijl de man lag te slapen en ontvreemden het geld. De zaak is in onderzoek. Tevens was er een geval van vermissing.

De 22- jarige jongeman A.D. verliet zondagavond 2 september zijn woning en keerde de volgende avond pas om 8 uur terug. Waar hij al die tijd geweest was, weigerde hij te zeggen.

Waterleverantie aan Bonaire

WILLEMSTAD— Naar aanleiding van een artikel onder de kop 'Watervoorraad wordt langzaamaan beter' (Kralendijk) laat de KAE weten dat de uitspraken van gedeputeerde Christiaan in dit artikel niet volledig kloppen.

De gedeputeerde verklaarde dat het Bestuurscollege van Bonaire dertig gulden per kubieke meter betaald voor op Curaçao aangekocht water. De KAE stelt echter dat het water door de KAE geproduceerd is maar de levering in handen is van de DWD. Deze heeft het water geleverd tegen een prijs van 10,19 per kubieke meter, hetgeen de kostprijs plus distributiekosten is.

De KAE stelt tot slot van haar schrijven dat de door de gedeputeerde genoemde prijs wel op andere bijkomende kosten betrekking zal hebben gehad.

Met diep leedwezen maken wij het overlijden bekend van

THOMAS CERILIO MATHILDA
in leven direkteur van onze firma

De teraardebestelling zal plaatsvinden zaterdag 8 september om 4.00 uur vanuit de Roomskatholieke kerk te Janwé.

Staf en Personeel
J.P. Maal & Co. N.V.

GRADISIMENTU I INVITASHON

"Ami ta resurekshon i bida
Esun ku ta kere den mi
Maske e la muri lo e biba
I esun ku ta biba i kere den mi
Den tur eternidat lo e no muri nunka"

Esposo, yunan, ñetunan i demas famíanan di e defuntu

AURORA MARIA ASJES-SIMS

ta gradisí amigu i konosínan ku a kompaña nos na ora di entiero.

Na tur esnan ku a manda flor, krans, telegram i tarheta, danki pa e sosten moral i konsuelo.

Alabes ta partisipá ku lo tin 3 santu sakrifisio di misa día 8, 9 i 10 di sèptèmber pa 7 or di anochi na Misa di Janwé.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK PRECIOUS METALS

Gold	340,00	Platinum	328,00
Silver	7,20	Palladium	132,00

AMSTERDAM TODAY

Akzo NV	91,30	Oce v Grin	240,50
Elsevier	94,00	Ommeren	24,50
Fokker	58,70	Pakhoed	59,10
Heineken	137,50	Philips	51,40
Hoogovens	54,80	Robeco	64,30
KLM	173,90	Rolinco	61,90
Naarden	42,50	Royal Dutch	163,60
Nat Ned	226,70	Tele Graaf	233,00
Nedlloyd	134,60	Unilever	275,60

NEW YORK STOCK EXCHANGE

Apache	12 1/8	- 1/8	IBM	122 1/4	- 1/4
Asa Ltd	52 1/8	- 1/4	ITT	26 1/4	- 1/4
Atl.Richfield	49 1/2	+ 1/8	McDonalds	77	+ 3/4
Beatrice Fds	28 3/8	unch	MACOM	20 1/2	+ 3/8
Burroughs	54 1/2	- 3/4	Natl Presto	24	unch
Citicorp	33 5/8	- 3/8	NCR	26	- 1/2
Coca Cola	61 3/8	- 1/4	Pepsico	42 1/8	- 5/8
Dayton Hudson	33 1/2	- 3/4	Seagram	37 1/4	- 1/4
Disney	56 1/4	unch	Sears	35	- 1/4
Dome Mines	10 1/8	+ 1/4	Texas Instr.	143 3/8	- 1/4
Dupont	49 1/8	- 3/8	Texaco	35 1/8	- 1/2
East Kodak	75 1/4	+ 3/8	United Airl.	37 3/8	- 1/8
Ford	42 5/8	- 1/2	Union Pac.	39 3/8	- 1
Fluor	16 1/2	- 1/8	US Steel	23 3/4	unch
Gen.El.	56 1/4	+ 1/2	West.El.	25 5/8	- 1/8
Genl.Motors	72 7/8	- 3/8	Xerox	37 3/8	- 1/8
Homestake M.	24 7/8	+ 1/4	Zenith	25 7/8	+ 1/8

DOW JONES	INTERIM AVERAGES		HIGH	LOW
Industrials	1.209.03	- 3.32	1.212,57	1.205,72
Transportation	506.12	- 4.40	510.85	506.12
Utilities	128.80	+ 0.36	128.95	128.13
65 Stocks	466.64	- 1.65	468.34	465.72

OTHER INDEXES			MARKET VOLUME/BREADTH	
Nyse Composite	94.60	- 0.36	Nyse Volume	69.676.500
Nyse Financial	87.98	- 0.41	Comp.Volume	85.752.280
S-P Composite	164.29	- 0.59	Stocks Up 565	Down 939

U.S. FIRST TIME JOBLESS CLAIMS FELL IN WEEK.
Washington, September 6 - New applications for umemployment insurance benefits under state programs declined to a seasonally adjusted 373.000 in the week ended August 25 from 375.000 the previous week, the labor department said. The number of people actually receiving benefits totaled 2.349.000 in the week ended August 18, the latest period for which that figure was available. That was up 27.000 from the week before.

DOLLAR RESUMES UPTREND AT NERVOUS LONDON.
London, Sept 6 - The dollar resumed its uptrend after profittaking overnight took it off yesterday's 11-1/2 year high of 2.9555 Marks in New York. But dealers said the market is nervous. The dollar was quoted at a midday 2.9525/35 Marks, up on the opening 2.9480/90 and in line with the close here yesterday. Dealers said the Mark showed strong resistance against breaking below 2.95 Marks but strong dollar buying interest won the day. Sterling trading was quiet and shadowed dollar movements. Dealers said the pound's tone was marginally improved on hopes talks between striking miners and employers will take place.

WALL STREET STOCKS OUTLOOK.
New York, Sept 6 - The stock market may be ripe for a technical upturn as the Dow Jones Industrial average nears the 1200 range, but analysts believe the rally will be constrained by continued fears of high interest rates. The Dow, an indicator for blue chip stocks, has fallen the first two trading days this week and has retreated a total of 15 points over that period to 1209.03. Analysts believe that as the indicator slides toward 1200 some programmed buying by institutions could prop up prices.
REUTER.

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP VRIJDAG 7 SEPTEMBER 1984 EN TOT NADER ORDER:

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.345	1.365	1.385
PND STERLING	2.215	2.27	2.33
NED GLD	52.61	53.33	54.13
BOLIVAR	—	—	
ZW FRANCS	71.75	72.47	73.27
FR FRANCS	18.31	19.41	20.11
DUITSE MARK	59.51	60.23	61.03
SUR GLD	—	100.07	102.59
IT LIRE	0.65	0.95	1.01

KOERSEN VAN DE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 7 SEPTEMBER 1984 EN TOT NADER ORDER.

9.75 %	OBLIGATIELENINGEN PER 85/89	95.60
13 %	OBLIGATIELENINGEN PER 96/90	105.68
12.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1986	102.48
12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	103.01
10.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1983	97.00

HET EFFECTIEVE RENDEMENT OP ALLE OBLIGATIELENINGEN BEDRAAGT 11.33%.
DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

Opec-delegatie in Quito voor overleg

QUITO — Een OPEC-delegatie is in Ecuador aangekomen voor overleg over de productie en de prijs van de ruwe olie. Ecuador is lid van de Organisatie van olie-exporterende landen Opec. De delegatie bestaat uit drie Olie-ministers, namelijk van Libie Kamal Hassan Magur, van Indonesie Subroto en van Nigeria Tam David West. President Leon Febres Cordero zal de delegatie ontvangen.

KARIKARI

688 — Men vangt alablanka's, totolika's en duifjes bij putten en drinkbakken door wat maís- korrels te strooien, die gedrenkt zijn in witte rum of azijn; je vangt de vogels met de hand.

689 — "Een hond die plast, licht zijn poot op uit veiligheid, want eens heeft er een onderwijl een muur die omviel op zijn lijf gekregen.

690 — Aan een ezel wordt toch ook enige wijsheid toegeschreven; hij zegt: "Ik heb recht iemand een trap te geven, want ik sjouw zware lasten".

691 — Ben je gebeten door een pindaspin, dan moet je eerst een mes in de mond nemen, tussen de tanden; dat verhindert het vergif verder door te dringen in je lichaam.

692 — "Mijn begrafenisfonds heb ik betaald. In ieder geval ben ik zeker van een doodskist, zodat niemand bij mijn heengaan kan zeggen: "Die Fita had niet eens een doodskist"!"

693 — Een leguaan die vlak voor je de wegoversteekt, betekent dat je ongeluk kunt verwachten of de dood.

694 — Benoorden het landhuis Rif ligt een put met een trap; die put heet Pos di Mers, de mest- put.

695 — Politiebericht: Iemand is opgelicht voor 7000 gulden door een man die "bijzondere krachten bezat en lid was van een mysterieus genootschap".

696 — Een stem zei een man, dat hij zich moest ophangen; hij legde een stuk touw klaar, nam afscheid van moeder en kinderen en hing zich op.

697 — Uit de zaden van de benboom perst men olie, die men bij gebrek aan beter, als slaolie gebruikt.

698 — Bij een buren- ruzie tekende de een in alle vroegte enkele kruisen met wit zand voor de deur van de ander. Deze ontdekte dat en begon meteen met de verhuizing. Door de achterdeur.

699 — Een nieuwe eigenaar veranderde vaak de naam van een knoek. Zo heet Malpais of Mount Pleasant ook: Terburg, Texel, Wawoe, Daniël.

700 — Het grootste voordeel van een hut met een strodak is wel de koelte ook in de heetste dagen. Dat was zo.

701 — Chobolobo, dat lijkt nu echt een Indiaanse naam; dacht je; het huis was een van Cholo en Lobo.

702 — De overlevering zegt, dat Shon Lèchi Maal van Sint Joris en Oranjeberg van overheidswege het recht bezat papieren geld te drukken, briefjes van 25 en van 50 cent.

703 — Grondjes van particulieren op de grote plantages waren nauwelijks afgebakend; een paar stenen of agaven merkten de grenzen.

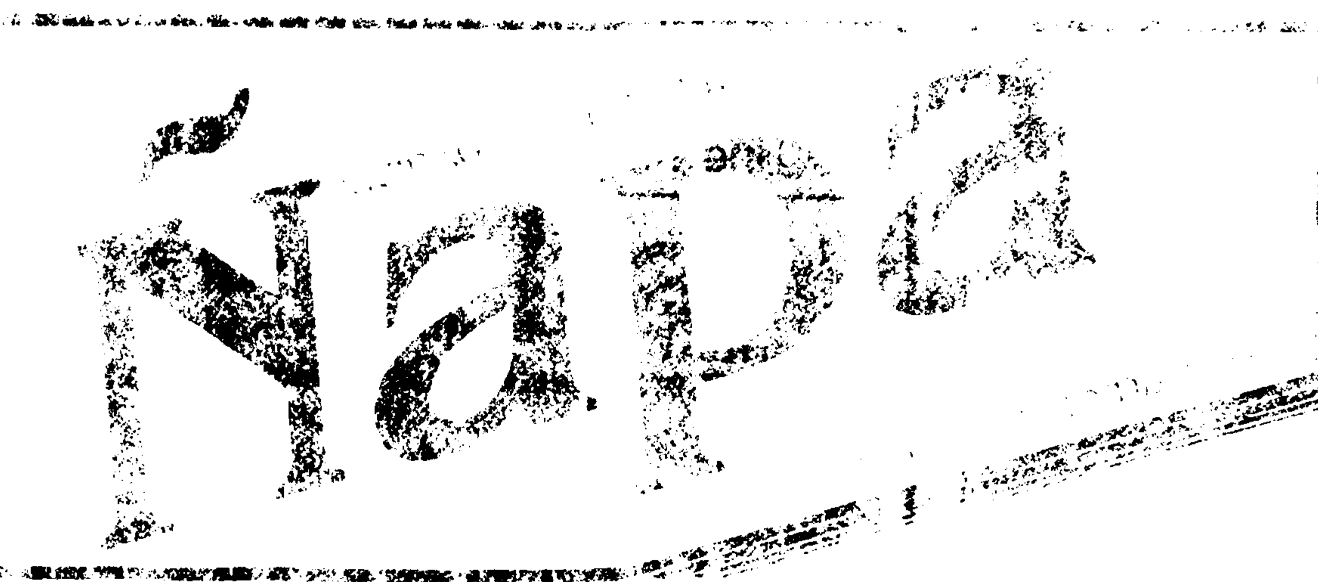
704 — Op San Pedro staat bij de ruïne van een schuurt e een kleine stenen bak; dat was een leerlooi-bak.

705 — Een vrouw met olifants-benen had de ziekte gekregen, omdat ze in bruawater heeft getrapt. Haar moeder had dat uitgegooid met de bedoeling, dat een ander erin zou trappen.

706 — „Als je een tand hebt laten trekken, mag je de eerste dagen niet in de ochtend- of avondlucht lopen; anders gaat je gezicht opzwellen."

707 — Toni was „nooit nergens" bang voor. Totdat hij eens in de mondi laat in de avond een formidabel groot paard tegenkwam. Hij holde naar huis en vermeed sindsdien de duistere wildernis.

PAUL BRENNEKER

Bonaire hoopt van waterprobleem verlost te worden via nieuw systeem

KRALENDIJK — Toen in april 1974 de Nederlandse regering accoord ging met de uitbreiding van de water- voorziening ten bedrage van 3.435.375 gulden (Ant.) om drie verdampers aan te schaffen met een capaciteit van elk 600 ton, leken de problemen in de water- voorziening van het 9000 zielen tellende eiland Bonaire tot het verleden te behoren. De Nederlandse regering ging er bij de goedkeùring van het project van uit dat het Water- en Energie- bedrijf (WEB) nv nu op een commerciële basis gerund zou worden, waarbij een behoorlijke afschrijving en reservering zouden plaats vinden. Er zou in elk geval geen beroep meer gedaan worden op de Nederlandse ontwikkelings- hulp.

Tien jaar later liet de Nederlandse minister van Antilliaanse zaken, drs Jan de Koning, weten, dat Nederland akkoord ging met een aangevraagd bedrag van acht miljoen gulden uit een speciaal beschikbaar gesteld fonds voor de aanschaf van een nieuwe machine-park, omdat de situatie in de waterlevering dusdanig kritiek was geworden, dat binnen twee maanden het gehele eiland verstoken zou zijn van water. Niet alleen een onleefbare situatie voor de bevolking en de veestapel, maar funest voor de juist op gang komende toeristenindustrie. Een stringent waterbeleid van de in juli 1983 aan het bestuur gekomen Partido Democratico Bonairiano (PDB) leidde tot nachtelijke afsluiting van de watervoorziening en het gebruik maken van putwater voor het op 17 kilometer van Kralendijk afgelegen dorp Rincon. Dat heeft nauwelijks betoog, dat de in de avonduren op Bonaire arriverende toeristen, die na aankomst in hun hotel niet eens een verfrissing konden nemen, over de toestand niet te spreken waren.

Toch was dat nog maar een begin, want de beperkte productiecapaciteit en de zeer slechte staat van onderhoud van de bestaande zeewater-ontziltingsinstallatie konden evenmin voor de toekomst voldoende drinkwater garanderen. Men besloot de capaciteiten van het WEB uit te breiden en bij verschillende fabrikanten werden om offertes voor ontziltings-installaties gevraagd. Hoewel het bekende systeem dat bij het maken van drinkwater uit zeewater het omgekeerde osmose systeem was, besloot het Bestuurscollege zich samen met de experts ook over de andere in de wereld bekende systemen te buigen. Er werden diverse fabrieken bezocht en er bleek een keuze mogelijk uit het Reverse Osmosis system, het Vapour Compression system en de Ocean Terminal Energy Conversion systems, waarbij al gauw bleek, dat het Vapour Compression system het meest beproefde systeem was, terwijl de Reverse Osmosis de laagste kostprijs voor drinkwater gaf.

Door:
HUBERT LINKELS

Er was nog een vierde mogelijkheid en dat was het Multi Flash System, maar dit systeem werd geheel buiten beschouwing gelaten vanwege het hoge energie-gebruik en de investeringskosten. De fabriek die met de offerte het best uit de bus kwam, was de Water Service of America vanwege de meest economische oplossing en de meeste ervaring.

Momenteel wordt de waterproductie verzorgd door de NV Antilliaanse Beheersmaatschappij voor Utiliteitsbedrijven, beter bekend onder de naam Water- en Energie Bedrijf Bonaire N.V. (WEB) die het bedrijf in 1978 overnam van de Overzeese Gas- en Energiemaatschappij (OGEM).

Het bedrijf produceert water met drie waterproductie-units die een gezamenlijke netto capaciteit moesten hebben van 1500 kubieke meter per dag. Het waterverbruik echter bedraagt ruim 1200 kubieke meter per dag, terwijl een duidelijke stijging in het dagelijkse waterverbruik valt waar te nemen. Bovendien blijkt door de zeer slechte toestand van het waterleiding-buizen-stelsel, dat door lekkage zeer veel water verloren gaat, terwijl de opslag-capaciteit bovendien niet toereikend is, dat aan de drie units de normale onderhouds-werkzaamheden verricht kunnen worden. Ondanks de vernieuwingen van enkele jaren geleden blijken de productieunits zich in zo'n slechte toestand te bevinden, dat onderhoud dringend nodig is.

De problemen bij de waterdistributie van Bonaire zijn dus zeer complex. Niet alleen zijn middelen tot de productie zeer beperkt en voor de dagelijkse consumptie al niet eens toereikend, maar bovendien blijkt dat de machinerieën niet onderhouden kunnen worden. Waterverlies door enorme lekkages slaan een bres in de voorraad die met het huidige gebruik in enkele dagen opgeconsumeerd kan zijn.

Experts hebben inmiddels uitgewezen dat indien zich verder geen problemen zouden voordoen, de behoefte aan water in 1987 zo gestegen zal zijn, dat de productie-capaciteit dan niet meer toereikend is. Dit staat los van alle verdere problemen van verouderde installaties en waterverlies.

FINANCIERING

Bonaire dat zich elk jaar reeds geplaatst ziet voor een tekort van 25 miljoen gulden op de begroting, waarvan door de centrale regering slechts 14,8 miljoen gulden aangevuld wordt is natuurlijk niet bij machte om projecten uit te voeren. De Nederlandse Ontwikkelingshulp voorziet daarin, maar tot op zekere hoogte heeft ook Nederland besnoeid op uitgaven voor projecten. In feite staat Bonaire slechts een bedrag van 2,5 miljoen aan ontwikkelingshulp ter beschikking en het is dus duidelijk, dat binnen het kader van de bestaande fondsen nimmer acht miljoen op te brengen is voor de vernieuwing van het WEB. De prioriteit die aan deze wateraanmaak-fabriek gegeven moet worden, staat buiten kijf. Het Bestuurscollege van Bonaire heeft eind vorig jaar bij de minister van Antilliaanse zaken erop aangedrongen de Nederlandse regering op de hoogte te brengen van de situatie, hoewel ook Nederland geen fondsen beschikbaar had voor dit project. Bonaire weet echter wel, dat de Nederlandse regering in het verleden de container-havens van Aruba en Curaçao uit een speciaal fonds heeft gefinancierd.

Ongetwijfeld heeft de vasthoudendheid van de jonge politieke leider Jopie Abraham die als algemeen adviseur optreedt voor het Bestuurscollege, er toe bijgedragen, dat Nederland inderdaad de benodigde acht miljoen voor de redding van het WEB zal financieren, zonder dat dit bedrag gekort zal worden op de zeven miljoen, die reeds beschikbaar werden gesteld voor de overige ontwikkelingsprojecten. De Antilliaanse minister Leo Chance van Ontwikkelings-samenwerking vernam van zijn Nederlandse collega, dat dit geld door Nederland was gestort in een zogenaamd bufferfonds, waaruit de kleinere eilanden van de Nederlandse Antillen zoals Bonaire, St Eustatius, Saba en St Maarten naast het normaal beschikbaar gestelde bedrag aan ontwikkelings-gelden kunnen putten.

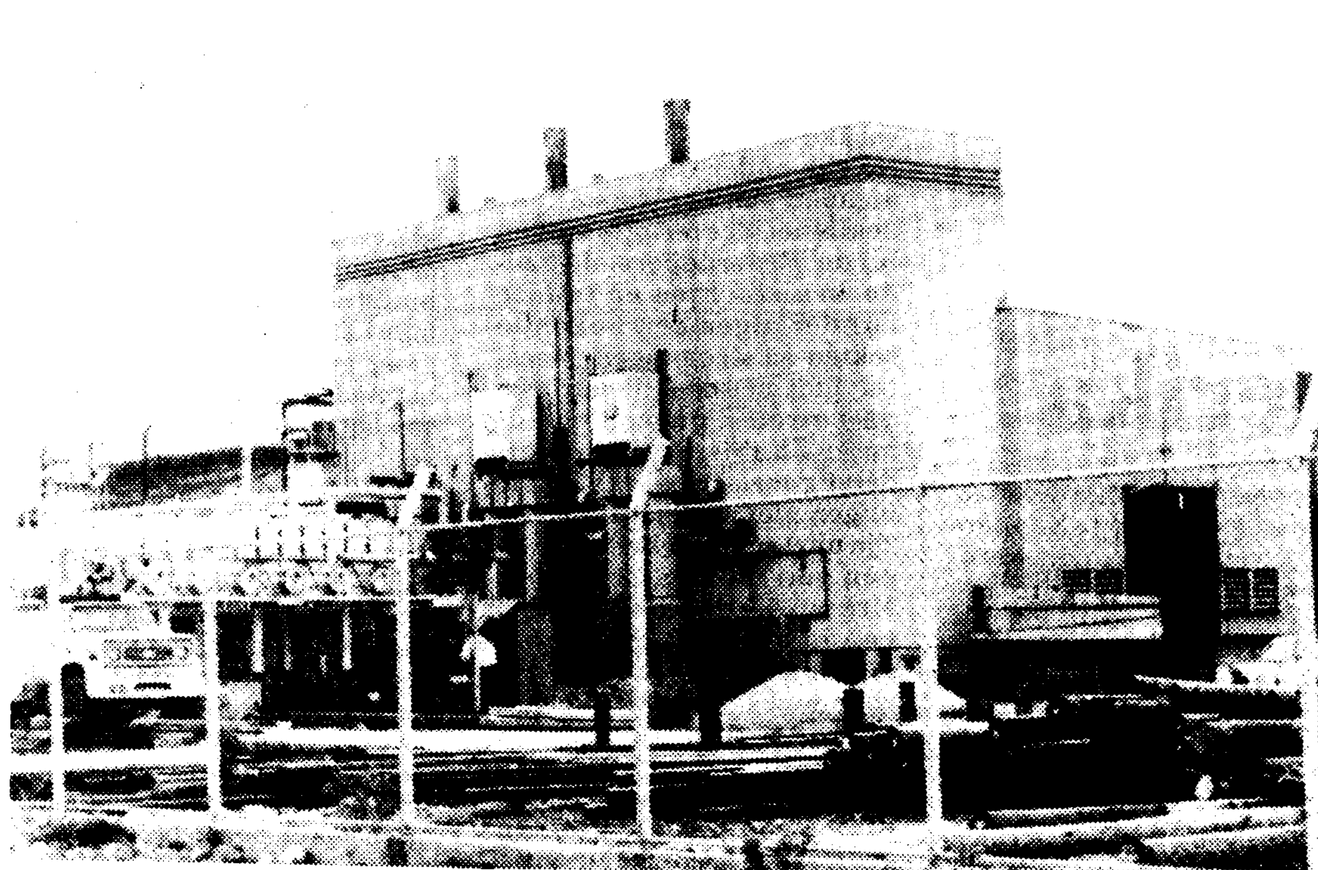

Het voorlaatste bezoek van de Nederlandse minister voor Antilliaanse Zaken drs Jan de Koning gaf de doorslag aan het verzoek van het Bonaireaanse bestuurscollege om een bedrag van acht miljoen gulden voor financiering uit het zogenaamde Bufferfonds voor de kleine eilanden.

Op bijgaande foto minister De Koning met algemeen adviseur van het BC Jopie Abraham en gedeputeerde Franklin Crestian op bezoek op het fabriek- complex van het WEB aan de Kaya Gobernador Debrot. Links op de voorgrond de Nederlandse deskundige Krijn Groen die een uitleg geeft over de toestand van de verdampers en de generatoren.

Bij het bezoek van de Nederlandse minister voor Antilliaanse Zaken drs Jan de Koning werd een bezoek gebracht aan de waterfabriek van Bonaire. Duidelijk zichtbaar is de deplorabele toestand van de verdampers die nauwelijks twee- derde van hun vermogen produceren.

Het Water- en Energie- Bedrijf.

KEUZE

Financieel bleek de zaak nu rond te zijn en na een aantal bezoeken aan water-fabrieken te Key West in Miami, Porto Santos te Madeira, St Thomas en Nederlano, moest het Bestuurscollege in overleg met de deskundigen van het WEB een keuze maken, waarbij lage investeringskosten, beproefd systeem, goede productie-kwaliteit, onafhankelijkheid van de brandstof-prijs en uiteindelijk de kostprijs per kubieke meter water een rol speelden. Er waren uiteraard aan de systemen ook diverse nadelen verbonden, maar er moest uiteindelijk een beslissing genomen worden.

In het Multi Stage Flash (M.S.F.) systeem vond men inderdaad het meest beproefde systeem, maar de enorme stijging van de energie-prijzen heeft er toe geleid, dat het produceren van zoet water met behulp van het M.S.F.-systeem niet aantrekkelijk was.

Het systeem, dat op Bonaire reeds werd toegepast, was de Reverse Osmosis (R.C.) dat er op berust dat voorbehandeld zeewater onder zeer hoge druk door de wanden van speciale membranen wordt geperst, waardoor aan de andere zijde zoetwater wordt verkregen.

Bij het Ocean Terminal Energy Conversion System (OTEC) wordt gebruik gemaakt van het temperatuurs-verschil tussen warm oppervlakte zeewater en kouder zeewater op grotere diepte.

In onderdruk wordt het oppervlakte-water verdampt om vervolgens de damp in een condensator met behulp van koud zeewater tot product-water te condenseren.

Tenslote bestond ook nog het Vapor Compression systeem (V.C.) en dat zou dan uiteindelijk de voorkeur krijgen voor de water-installatie van Bonaire. Het basis-principe van het vapor compression system berust erop, dat voorbehandeld zeewater bij onderdruk verdampt wordt. De compressor die de onderdruk creëert brengt de damp daarna op een hogere druk en temperatuur. Nadat de damp in een condensator zijn warmte heeft afgestaan aan het ingenomen zeewater, condenseert het tot productwater.

Het vapor compression systeem is voor het WEB een bekend principe, omdat dergelijke installatie reeds de nodige jaren op Bonaire gefunctioneerd heeft. De ervaringen met deze installatie waren volgens de deskundigen echter niet zo positief, omdat vooral de compressor een zeer gevoelig onderdeel is bij de temperaturen waarbij deze unit werkt. Een nieuwere ontwikkeling op het gebied van vapor compression heeft echter geleid tot een low vapor compression installatie die goede resultaten heeft gegeven. Een bijkomstigheid is, dat deze installatie geen stoom nodig heeft voor de verdamping, hetgeen in het geval van Bonaire erg gunstig is. Stoom moet op Bonaire immers met inefficiënte ketels en dure brandstof geproduceerd worden. Het Bestuurscollege bleek dan ook de voorkeur te geven aan het low vapor compression systeem, omdat het een aantrekkelijke installatie die reeds een zevental jaren werd beproefd en een lage kostprijs heeft voor het drinkwater. Een nadeel is, dat op het gebied van het low temperatuur vapor compression systeem slechts een fabrikant veel ervaring heeft en dat is Israël Desalination Engineering. De installaties die deze firma reeds gebouwd heeft variëren van 100 tot 2000 kubieke meter per dag.

Aangezien ook de Reverse Osmosis een zeer bekend systeem is, konden de deskundigen dit eveneens aanbevelen, vooral ook omdat de fabriek die dit systeem kan leveren, Water Service of America (W.S.A.), een grote ervaring heeft op dit terrein.

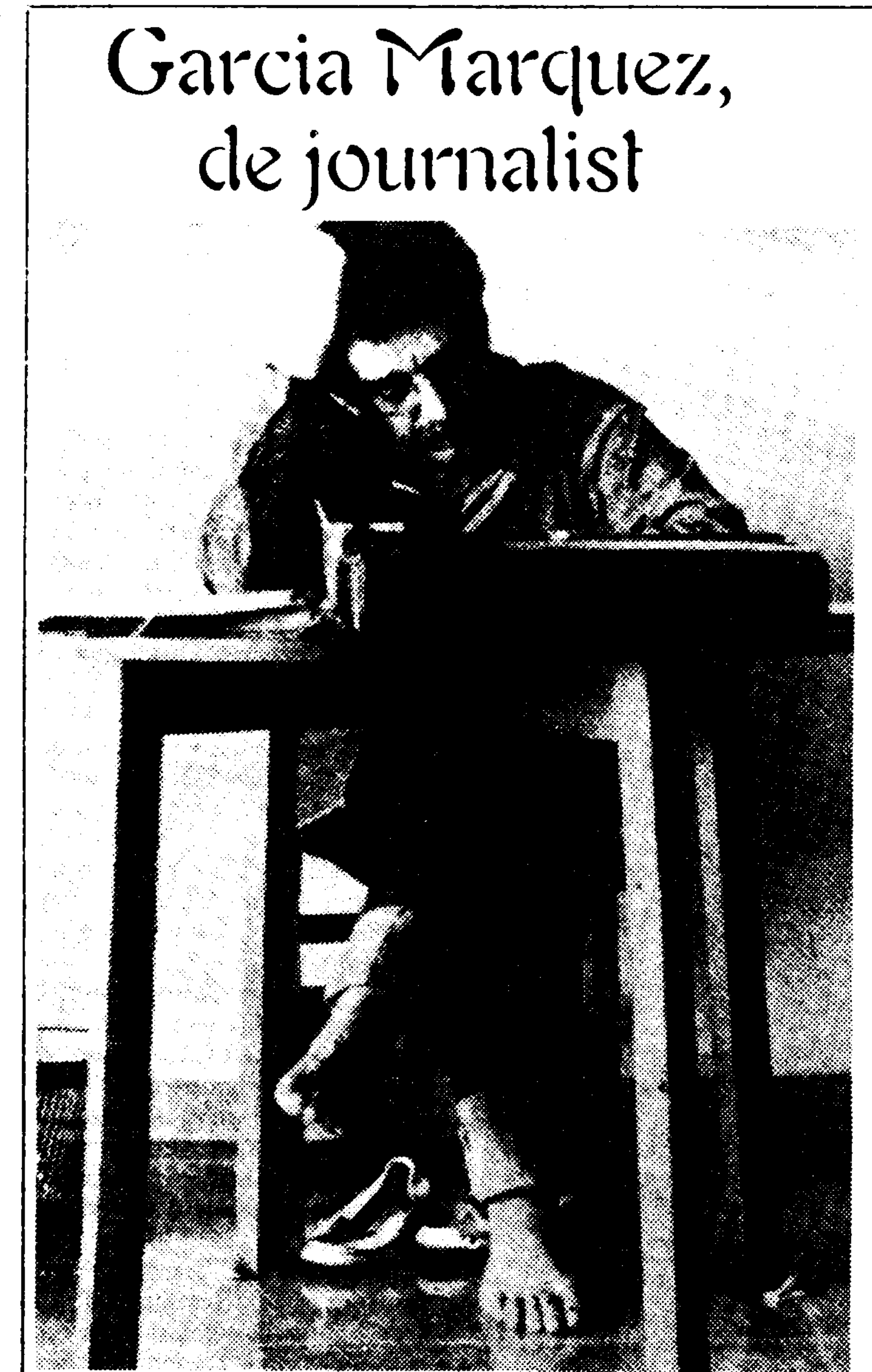
Dat uiteindelijk toch gekozen werd voor het VC-systeem boven het R.O.-systeem, dat een veel gunstiger energie-gebruik heeft, ligt aan de betere waterkwaliteit en een lager chemicaliën-gebruik bij het VC, omdat er immers geen uitgebreide zeewater-voorbehandeling nodig is. In het algemeen kan gezegd worden dat de VC ook robuuster is en dat kan een grote rol meespelen. Onderhoud is in het verleden niet altijd de grootste zorg gebleken.

De kosten per kubieke meter water bij het door het Bestuurscollege gekozen systeem van low temperature vapor compression van de IDE komen op 4,54 miljoen en dat is berekend naar een investeringsbedrag van 2500 kubieke meter water per dag van 1.510.000 dollar en is dan berekend op 15 jaar levensduur tegen 12% aan rente. Dat geeft dan aan vaste lasten per kubieke meter een bedrag van 1,22 miljoen gulden (Ant.).

De energie-kosten bedragen

(Vervolg op pag 6, kol 1)

Garcia Marquez, de journalist

DE COLOMBIAANSE SCHRIJVER en Nobelprijs-winnaar Gabriel Garcia Marquez geniet vooral bekendheid door zijn romans en novelles. „Honderd jaren eenzaamheid", „Het kwade uur", „Ogen van een blauwe hond" en „De herfst van de patriarch" zijn in vele talen uitgegeven en over de gehele wereld verspreid en „ Erendira" is in Hollywood verfilmd en draaid thans met veel sukses in de Amerikaanse bioscopen.

Minder bekend is Garcia Marquez om zijn journalistiek proza. In de jaren veertig schreef hij kolommetjes, beschouwingen schetsen en verhalen voor diverse kranten zowel in Bogota als in de kuststreek. „Schetsen van de kust" uitgegeven bij Meulenhoff bevat een bloemlezing van de journalistieke bijdragen van Marquez in de jaren na de moord op de liberale volksleider Joge Eliecer Gaitan, toen de auteur het rumoerige Bogota waar om de haverklap studentenrellen uitbraken verliet om zich tijdelijk aan de Caribische kust waar hij in 1929 was geboren te vestigen.

In deze bundel schrijft hij - die later zelf de hoogste onderscheiding voor literatuur ontving - een venijnige kritiek op de selektie van Nobelprijswinnaars voor letterkunde. Zo kon hij niet begrijpen dat Pearl Buck, de half-Amerikaanse half-Chinese schrijfster van „De goede aarde" een Nobelprijs verwierf vóór niemand minder dan James Joyce die toen nog leefde en wiens imposant oeuvre nooit in aanmerking was gekomen voor die onderscheiding.

Vol lof is hij over de toen nog amper 23-jaar jonge Truman Capote die hij „het wonderkind van de Amerikaanse literatuur" noemt. En meesterlijk zijn de beschrijvingen van allerlei volkstypes zoals de boer „die als hij zijn hoed afzet de indruk wekt alsof hij hem nog op heeft".

Het boek, dat ook een aantal notities voor toekomstige romans bevat, die trouwens uitgegroeid tot complete verhalen gepresenteerd worden, eindigt met een stukje over de Nederlandse prins Bernhard, die Colombia graag wilde leren kennen. Een bijzonder mild stukje — lang vóór de verfoeilijke Lockheed-affaire — over de in die jaren volop aan p.r. doende rondreizende vorst, waarvan wij U het volgende stukje niet willen onthouden: „De algemene indruk zal wel zijn dat prins Bernhard van Nederland niet als een prins oogt. In de eerste plaats omdat hij een bril draagt. Misschien steekt hij door zijn natuurlijke distinctie boven een meute geuniformeerde functionarissen uit. Maar hij heeft op zijn minst een paar muilen, een cape en een sabel nodig om gedaan te krijgen dat een flink aantal Colombianen die hem zagen later — als de monarchieën van de aardbodem zijn verdwenen — aan hun kleinkinderen durven vertellen dat ze ooit een echte prins gezien hebben....."

RONNIE HENRIQUEZ

„Schetsen van de kust", journalistiek proza van Gabriel Garcia Marquez, Meulenhoff ISBN 9029 01743 0

De toppen van Latijns-Amerika

HET FONDS VAN uitgeverij Meulenhoff bevat veel vertalingen van Latijns-Amerikaanse schrijvers. Met werk van Garcia Marquez, Vargas Llosa, Cortázar, Rulfo, Paz, Arguedas, Montes de Oca, Bioy Casares, Onetti en anderen is Meulenhoff verreweg de belangrijkste brug tussen Latijns-Amerika en het Nederlandse lezers-publiek. Een enkele (belangrijke) schrijver zit in het fonds van andere uitgevers, zoals Borges bij de Bezige Bij of Neruda en Machada de Assis bij De Arbeiderspers.

Het is dan ook niet voor niets dat Meulenhoff in haar zomeraanbieding extra aandacht besteedt aan deze schatkist vol literaire juweeltjes en juwelen. In juni verschenen een **Latijns Amerika krant** en (in de Meulenhoff Pocket Editie) **De toppen van Latijns-Amerika,** beide tegen een spotprijs e (resp. f.1,25 en f.10,—) te koop.

De krant is zoveel mogelijk echt krant gehouden: korte rubrieken, geschiedenis en oorlog, sport, politiek en heel veel boeiend foto-materiaal. De **Latijns-Amerika krant** is een wegwijzer voor de lezer die iets meer wil weten over Spaans- en Portugees-Amerikaanse schrijvers en tegelijkertijd biedt het degenen die al eerder kennis van deze literatuur hebben genomen, waardevolle achtergrond-informatie, foto-materiaal en aanvullende gegevens. Suggesties als het ware voor het vervolg van de letterkundige zwerftocht. Kenners (d.w.z. vertalers van dit werk) geven hun voorkeurs-lijstjes, stukken proza en poëzie kunnen geproefd worden en in de marge leert men welke vertalingen in het Nederlands zijn verschenen (en dan niet alleen bij Meulenhoff, maar werkelijk alles wat in Nederland verscheen). Daarnaast is er ook werk opgenomen van schrijvers die (nog) niet in Nederlandse vertaling verschenen.

De toppen van Latijns-Amerika bevat een negental korte verhalen: van Vargas Llosa, Marquez, Rulfo, Roa Bastos, Cortázar, Arguedas en de Brazilianen Tevisan en Guimaräes elk één verhaal dat tot hun beste verhalen gerekend kan worden. Van **In de vroegte** van Juan Rulfo tot **Brief aan een meisje in Parijs** van Cortázar of **De uitdaging** van Llosa en **De mooiste drenkeling ter wereld** van Márquez een keuze die er zijn mag! Een reis van Argentinië tot Mexico met tussen-landingen in Brazilië, Uruguay, Paraguay en Colombia, die de reislust alleen maar kan aanwakkeren, doet verlangen naar meer. Een meer dat ruim geboden wordt in het fonds van Meulenhoff...

Carel de Haseth

Latijns-Amerika Krant, Meulenhoff juni 1984
De Toppen van Latijns-Amerika, Meulenhoff 1984, ISBN 90 290 1757 0

''De Polonia à Nicaragua''

Onthullingen over Nicaragua

ROBERT CZARKOWSKI, Pool van geboorte en aanhanger van de vak- beweging Solidariteit, voelde zich aangetrokken tot Nicaragua, waar zich volgens de Poolse propaganda een democratische revolutie ontwikkelde. Hij neemt dan het besluit zijn vaderland, het communistische Polen, te verlaten om zich op de hoogte te stellen van deze zogeprezen democratie in Nicaragua.

Hij is zich dan niet bewust in welk pijnlijk en voor hem bijna noodlottige avontuur hi zich zal begeven. Bij aankomst in Nicaragua wordt hij door de veiligheids- dienst, de FSLN, ondervraagd en wanneer hij verklaart geen communist te zijn en tot de vak- beweging Solidariteit te behoren, wordt hij op verdenking van spionnage en zonder enige vorm van proces in een politieke gevangenis opgesloten. Door de behandeling van hemzelf en zijn mede- gevangenen, beseft hij dat het huidige regiem in Nicaragua nog wreder en onverdragelijker is dan het regiem in Polen. In de gevangenis neemt hij zich voor alle feiten en gesprekken op schrift te stellen en later in boekvorm uit te geven.

Het boek (in het Spaans vertaald onder de titel "De Polonia a Nicaragua" beschrijft op schokkende doch waarheids- getrouwe wijze waartoe het communisme in Nicaragua heeft geleid en doet de lezer beseffen hoe machteloos de burger staat tegen de onderdrukking, het onrecht en de wreedheden van Sandinistische leiders en Cubanen, waarbij Nicaragua de speelbal is geworden van de communistische machthebbers.

Het boek kan als een "bestseller" beschouwd worden en een ieder die zich op de hoogte wil stellen van de huidige toestand in Nicaragua en de strategie en filosofie van het communisme, doet er goed aan het te lezen.

MR. STENFERT KROEZE

Robert Czarkowski: DE POLONIA A NICARAGUA (verkrijgbaar bij Boekhandel Van Dorp, Aruba)

Borges' wereld in poëzie

Het geheimschrift

„Het geheimschrift" is de titel welke de vertaler meegaf aan de in het Nederlands vertaalde gedichten-bundel „La cifra" van de Argentijnse dichter Jorge Luis Borges. „Het geheimschrift" bevat de gedichten uit deze in 1981 verschenen bundel, alsmede twee uit 1982 stammende gedichten, die elders in origineel werden gepubliceerd. De Nederlandse vertaling is opgenomen naast de Spaanse versie.

Als Borges zijn poëzie schrijft, staat hem slechts één ding nog te wachten:

„Nog één niet eerder gesmaakt ding verbeid ik,
een geschenk, een duister goud,
die maagd, de dood."

En al ouder worden (Borges ziet een lang leven als een vorm van slapeloosheid), gaat zijn leven aan hem voorbij. Herinneringen aan het niet meer bestaande Buenos Aires uit zijn jeugd, zijn opvoeding, de boeken die hij las en leefde, de filosofieën van hemzelf en anderen. En hij weent erom. Hij vraagt zich af waaraan hij de roem te danken heeft tijdens zijn leven zichzelf geweest te zijn (om misschien gewoon gedaan wat een ander hem droomde te doen).

In „Het geheimschrift" komen alle thema's die Borges' eerdere werk kenmerkten, alle zaken die

hem tijdens zijn leven hebben bezig gehouden, weer terug. Soms uitgewerkt, vaker echter enkel aangeduid, genoemd in een opsomming. Spiegels, doolhoven, dromen, cirkels, wapens die een eigen leven kunnen lijden, het voortbeschikt zijn gedroomd worden, het oneindige, en noem ze maar op. Het is als het ware een inventaris van de wereld van en om Borges, een inventaris van iemand die zijn testament opmaakt en weten wil wat hij aan wie zal nalaten. In dit geval het universum zelve aan ieder die lezen wil...

Robert Lemm heeft de gedichten nauwgezet vertaald in helder Nederlands. Zoals ze ook door Borges in het Spaans geschreven zijn. Een tweetalige uitgave is hier dan ook op zijn plaats: er is niets te verdoezelen! Een ruim aantal aantekeningen maakt de gedichten toegankelijker voor wie niet over de enorme belezenheid als Borges kan beschikken.

„Het geheimschrift" is dan niet geschikt als eerste kennismaking met Borges' werk, de trouwe lezer van het werk van deze Argentijn zal er veel leesplezier (wat een gek woord bij Borges!) aan beleven.

Carel de Haseth

Jorge Luis Borges:
HET GEHEIMSCHRIFT
Originele titel: LA CIFRA
Vertaling: Robert Lemm
Uitgeverij De Bezig Bij, 1984
ISBN 90 234 1580 4

Mario Vargas Llosa:

De oorlog van het einde van de wereld

Millenaristische bewegingen zijn in de wereldgeschiedenis beslist niet zeldzaam. Gebaseerd op de Openbaringen van Johannes, waarin sprake is van een duizendjarig rijk onder Christus voorafgaand aan het laatste Oordeel is het idee terug te vinden bij de Wederdopers, de Kinderkruistochten en talloze minder algemeen bekende sekten en stromingen. Meestal vindt men dit millenarisme gecentreerd om een min of meer charismatische leidersfiguur, terwijl zijn volgelingen niet zelden afkomstig zijn uit de minder bedeelde lagen van de maatschappij. Mensen die de onzekerheden van hun kommervolle bestaan kunnen inwisselen voor de zekerheid van het uitverkoren zijn. Uiteindelijk krijgt dit maatschappelijk verschijnsel de naam van de Bijbelse idee die eraan ten grondslag heeft gelegen in eerder tijden, zodat een stroming als van Jim Jones nu ook tot het millenarisme gerekend wordt.

Een heel duidelijk millenaristische beweging ontstond in het laatste kwart van de vorige eeuw in het noord-oosten van Brazilië in het achterland van Bahia. Antonio Mendes Maciel trok door de woeste sertao (binnenlanden) en predikte in simpele taal het duizendjarig rijk en de apocalypse. Langzaam maar zeker vormde zich een groep volgelingen, bestaande uit allerhande sociale randfiguren als moordenaars, misvormden, ex-slaven en bezitslozen. De afschaffing van het keizerrijk en de uitroeping van de republiek met haar burgelijk huwelijk, volkstelling en decimaal stelsel werd door deze groep gezien als het begin van het eind van de wereld, het begin van het duizendjarig rijk dat tevens samenviel met de eeuwwisseling van de negentiende naar twintigste eeuw. Als de beweging in kracht toeneemt, stuurt de Braziliaanse regering een militaire expeditie naar het hacienda-dorpje Canudos waar de Raadsheer (zoals Mendes Maciel genoemd werd) zich hebben gevestigd, om orde op zaken te stellen. De yagunzos (opstandelingen) drijven, gewapend met machetes en pijl en boog, in een op een religieuze processie lijkende aanval de regeringssoldaten op de vlucht. Daarop wordt een tweede militaire expeditie uitgerust, die op dezelfde wijze wordt teruggeslagen. Een derde expeditie onder aanvoering van Kolonel Moreira César, de held van de republikeinen in de regering is geen ander lot beschoren dan de twee eerdere. Moreira César sneuvelt tijdens het treffen met de opstandige plattelandsbevolking. Als een vierde expeditie wordt uitgerust is inmiddels heel Brazilië in de ban van het gebeuren in Canudos en neemt men geen halve maatregelen: een immense legermacht wordt op de been gebracht met nog meer soldaten en geschut dan eerst. Canudos valt na een beleg van enkele weken en het leger richt een ware slachtpartij aan onder de naar schatting 20 tot 30.000 volgelingen van Antonio de Raadgever, die enige tijd daarvoor aan de gevolgen van een langdurig vasten al is overleden.

Op dit historisch gegeven is de nieuwste roman van de Peruaanse schrijver Mario Vargas Llosa gebaseerd. **De oorlog van het eind van de wereld,** zoals de Nederlandse vertaling van La guerra del fin del mundo heet, vertelt in 700 pagina's over verschillende bij het gebeuren betrokken personen. Militaire bevelvoerders, journalisten, hacienda-bezitters, politici en uiteraard ook verschillende van de volgelingen van de Raadgever worden in hun doen en laten gevolgd voor Vergas Llosa, die daarmee een volledig beeld schetst van de gebeurtenissen. Hij belicht de visie van de bestrijders van Canudos, de bezittende klasse, en van de verdedigers, de bezitslozen, terwijl hij omwille van de verhaalstruktuur een derde categorie, de "toeschouwers", opvoert.

Tot deze laatste groep kan de journalist van het republikeinse dagblad Jornal de Noticias, de Schotse anarchist en frenoloog Galileo Gall en de spoorzoeker Rufino, zijn vrouw Jurema en wellicht ook de Baron van Cañabrava (grootgrondbezitter en eigenaar van de hacienda Canudos) worden gerekend.

In het eerste deel van Llosa's roman maakt de lezer kennis met elk der hoofdfiguren, leert hun wereld, hun afkomst en hun manier van denken of hun bekering tot de Raadgever kennen. Vooral de volgelingen als Joao de Grote, Joao de Abt, Pajeú en Taramela naast lichamelijk misvormden als De Leeuw van Natuba (de op handen en voeten voortbewegende schrijver van Canudos, die door de Raadgever van de brandstapel werd gered waar zijn bijgelovige dorpsgenoten hem toe veroordeeld hadden) halve heiligen als Maria Quadrado (die haar kind uit wanhoop doodde en na haar bekering bekend wordt als "moeder der mensen") en Antonio de kleine Vrome (die als onwettig kind niet tot priester gewijd kon worden) en de gebroeders Villanova, nijvere middenstanders.

Mario Vargas Llosa

Vargas Llosa weet elk van deze personen vorm te geven, bestaansrecht, menselijkheid, waardoor de lezer hun beweegredenen kan inzien en voor elk van hen sympathie kan opbrengen. Hij schetst ook de politiek intriges in het "beschaafde" deel van Brazilië waar Canudos gezien wordt als een monarchistische beweging die steun krijgt vanuit het imperialistische Engeland, de vuile trucs die uitgehaald worden om deze stelling te bewijzen (en waarvan Galileo Gall het slachtoffer wordt). De wanhoop van de soldaten die in een woestijnachtig gebied tegen religieuze fanatiekelingen die in het gebied geboren en getogen zijn ten strijde moeten trekken. Kortom een rijk geschakeerd patroon van tegenstellingen, de een nog boeiender dan de ander.

Vargas Llosa parodieert en passant ook onze tijd. In het uitwerken van de "steun" die de opstandelingen ontvangen van een supermogendheid of de tegenstelling tussen de monarchisten en de republikeinen bijvoorbeeld. Of nog sterker in de figuur van Galileo Gall, een verdwaalde Europese anarchist die brieven schrijft aan een sinds lang niet meer bestaande krant van zijn broeders in Europa en in de opstand van Canudos de Parijse Commune ziet is als het ware een Regis Debray avant-la-lettre, de rechtlijnige idealist die ver van zijn vaderland zijn droom werkelijkheid tracht te maken.

En aan het eind van het verhaal zijn er in feite maar vier mensen over. Antonio de Vuurwerkmaker, die Canudos wist te ontvluchten, symboliseert de scheppende mens, kapitein Geraldo Macedo, de Bandietenjager van de Bahiaanse politie, die zijn leven lang achter Joao de Abt heeft gezeten en hem ook nu niet te pakken kon krijgen (aartsengelen namen hem mee na de val van Canudos) als de plichtsgetrouwe ambtenaar. De Baron van Cañabrava als de lijdende mens, de man voor wie Vargas Llosa een bijzondere genegenheid koestert. De Baron past niet meer in de moderne tijd maar is een van de weinigen die Canudos tracht te begrijpen en niets meer te verliezen heeft omdat hij alles waar hij voor stond eerder al verloor. Canudos neemt hem zijn geliefde echtgenote af (zij wordt krankzinnig als de yagunzos haar hacienda in brand steken). En tenslotte de bijziende journalist van de Jornal de Noticias, in wie men wellicht Vargas Llosa zelf moet zoeken. Meegekomen met de derde expeditie en een sterk vooroordeel over Canudos en zijn mensen, maakt hij als gast van de yagunzos de val van hun stad en hun geloof mee. Door het verlies van zijn bril ontgaat hem veel van het gebeurde maar terug in Bahia is hij een ander mens geworden met begrip voor de mens die hij in Canudos vond...

De oorlog van het eind van de wereld is een majestueuze roman, die niet onderdoet voor het beste dat eerder door Latijns-amerikaanse schrijvers werd geschreven. Het is veel meer dan enkel het uitwerken van een historisch gegeven. Het is een beschrijven van de Zuid-amerikaanse mens in al zijn verschijningsvormen. Indrukwekkend!

Carel de Haseth

Mario Vargas Llosa: **De oorlog van het eind van de wereld.**
Oorspronkelijke titel. La guerra del fin del mundo
Vertaling: Mariolein Sabarte Belacortu
Meulenhoff 1984, ISBN 90 290 2091 1

DE TOPPEN VAN LATIJNS-AMERIKA

Mario Vargas Llosa
Gabriel García Márquez
Dalton Trevisan
Mario Benedetti
Juan Rulfo
Augusto Roa Bastos
Julio Cortázar
José Maria Arguedas

Beste kinderen

We zitten weer in de warmste tijd van het jaar. Hebben jullie het ook zo warm? Kijk maar goed uit, dat je niet bezweet in de wind gaat lopen, want dan ben je verkouden vóór je het weet. Net als Soekie Suikerdief en kabouter Brr, over wie je in deze kinderkrant kunt lezen. Maar bij jullie zal het wel niet zo snel overgaan als bij Soekie! Groetjes voor allemaal. En wie schrijft me eens een briefje terug!

TANTE NEL

Soekie Suikerdief is verkouden

SOEKIE SUIKERDIEF was verkouden, snip en snip verkouden. Hij sniffelde en snuffelde en nieste en proeste, zijn oogjes traanden en hij was zo hees, dat hij niet eens meer kon fluiten.

"Je moet versterkende voedsel hebben", knikte Boel de hond wijs. "Nee, nee, dat is veel te gevaarlijk", fluisterde Soekie, die helemaal niet wist waar Boel het over had. "Ik ga naar Poetsje. Die heeft vast wel een drank e voor me". En kuchend en hoestend vloog hij naar het kabouterhuisje.

Arme Soekie, hij had die dag geen geluk, want de kaboutertjes waren niet thuis. Alle deuren waren dicht en alleen de was hing vrolijk aan de lijn te wapperen. Maar net, toen Soekie weer weg wilde gaan, kreeg hij een goed idee. "Ik leen de muts van kabouter Brr", kuchte hij. "Ik hoorde laatst toch zelf Poetsje tegen Pinkie zeggen dat hij zijn muts op moest zetten, omdat hij anders verkouden zou worden. Ja, ik zet die muts op mijn kop. Lekker warm en goed voor de verkoud-[illegible]

Zo gezegd, maar niet zo gedaan. Elke keer als Soekie probeerde met één pootje de muts op te zetten, viel hij om. En als hij twee pootjes gebruikte, viel hij helemaal ondersteboven ! "Uche, uche", kuchte hij, "aiaiai! Is er iemand die mij kan helpen ?".

Hihihi hoorde hij opeens naast zich. Het waren twee hagedisjes die dachten dat hij grappig wilde zijn met al zijn buitelingen. Maar toen ze hoorden wat er aan de hand was, gingen zij op hun achterpootjes staan en drukten de muts stevig op Soekies bolletje. "He he, niet zo ver!", nieste Soekie. "Ik zie niets meer". Een van de hagedisjes trok eens flink aan de punt van de muts. En toen zat hij precies goed. "Zo", zei het tevreden, "nu kun je onder de wol". "Onder de wol? Wat is dat nu weer?", vroeg Soekie. "Dat zei Poetsje tegen Pinkie toen hij een keer verkouden was en toen moest hij naar bed", vertelde het hagedisje. "Oh, dan leen ik dat laken ook maar even", zei Soekie en trok het van de lijn. En wat deed die slimme Soekie? Hij vloog met het laken over zijn nest, liet het er overheen vallen, kroop met muts en al eronder en.... viel doodmoe van al dat verkouden zijn in slaap.

Intussen liep kabouter Brr door de mondi met een grote winkelhaak in zijn muts. Hij was ermee aan een grote cactus blijven hangen. "Aiaiai", zei Poetsje. En nu heb ik net die grote muts van e weggegooid omdat hi helemaal versleten was en je gele gewassen. Ik hoop maar dat die al droog is". Maar net toen zij bij hun huisje aankwamen, was het gele mutsje, droog of niet, weg. "Dat heeft de wind gedaan", zei kabouter Brr, "Hatsjie!". "Maar mijn laken is ook weg", schrok Poetsje. "We moeten maar even gaan zoeken", zei kabouter Brr, Hatsjie. Als ik met mijn blote bolletje in de wind blijf lopen, word ik vast verkouden. Uche, uche, hatsjie".

"Ohoh", zuchtte Poetsje. "Het is al te laat. Je bent al verkouden. We moeten je muts vinden". Maar hoe ze ook zochten, ze vonden geen muts en geen laken. En er zat voor kabouter Brr niets anders op dan maar onder de wol te kruipen. Met een glas hete kwast, want dat was goed voor zijn keel, zei Poetsje.

Met Soekie ging het heel wat beter. Toen hij de volgende morgen onder het laken uit kroop, was zijn verkoudheid over. Helemaal over! "Dat komt door het laken en de muts", zei hij tevreden. "Poeh, het was wel warm hoor, maar dat was juist goed".

En vlug vloog hij met de muts nog op en het laken als een grote vlag achter zich aan naar de kaboutertjes. Pinkie zag het laken het eerst. "Hé", riep hij opgewonden, "de wind heeft het laken teruggewaaid. Oh, en de muts. En er zit nog een vogeltje onder ook". Het is Soekie, zei Poetsje. "Wat moet die nu met een laken en een kaboutermuts doen?".

"Hebben jullie het al gehoord", zei Soekie blij, "mijn verkoudheid is over. Dankzij de muts van kabouter Brr en de wol. Ik ben de hele nacht met de muts op onder de wol gekropen".

"Wel heb ik ooit", zei Poetsje verbaasd. "Zo'n slimme Soekie". En toen ging ze vlug kabouter Brr zijn muts opzetten en het laken over het bed leggen. Want als Soekie er beter van werd, dan zou het ook wel goed voor kabouter Brr zijn. Of niet soms!?!

Door:
NEL BASILIO

Tio Wancho i su muchanan

HEBBEN JULLIE de afgelopen week goed meegezongen met Tio Wancho i su muchanan? Hier volgen de liedjes, die gezongen zullen worden in de week van 10 en 17 september. Doe je best!

1. NOS TA PENSA BON I AKTUA BON?

Ata nos aki, ban! ban!
Basora, harpa, skop den man. (2x)
Saku di plestik, ahan!
Bleki di ferf, kankan!
Nos tur komo ruman
ta drech'e kayanan
ku nos rayo di limpiesa.....
Ayo shushou riba Korsou!
Auo! Ayo! Ayo! Ayo! Ayooo!

2. KON TURISTA TA BENEFISIA TUR HENDE?

Turista, turista
ta un amigu.
Trat'e ku kortesia
ta un amigu.
Sigur e ta yuda
Nos ekonomia.

Pa paga skol kaminda
nos ta haña edukashon.
Pa kumpra kuminda salú
ya nos ta krese bon.
Pa drecha tur nos kayanan
[illegible]
Tambe pa traha yen di kas
i hopi otro kos mas!

Turista, turista
ta un amigu.
Trat'é karinoso,
ta un amigu.
P'e bai i bolbe
nos isla valioso.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Gereedschap; 4. ... en vloed; 6. deel van het oog; 10. deel van het gezicht; 11. eerste man; 13. je kunt er een prijs mee winnen; 14. verleden tijd van drijven; 16. paling; 18. muzieknoot; 19. vuur (figuurlijk); 20. stede; 21. hetzelfde; 23. pers. voornaamwoord; 25. wapen; 27. kwellen; 30. vervoeging van beleven; 33. soort schoen; 36. lade; 37. dier uit Peru; 38. Technische Hogeschool; 39. karakter; 42. eerste persoon enkelvoud; 43. vervoeging van staan; 45. beneden; 46. lidwoord; 48. lui; 50 eer; 51. snede; 52. achter; 53. plaats.

VERTIKAAL: 1. Postbode; 2. deel van het oor; 3. Curaçaose lekkernij; 4. en dergelijke (afkorting); 5. haarbegroeiing; 7. oude lengtemaat; 8. bewoners van Noorwegen; 9. heb je om te praten; 11. klaar; 12. mama; 15. schattig; 17. vervoeging van liggen; 22. ...en gene; 24. maal; 26 stekelig dier; 27. papa; 28. ... en Eva; 29. eerste persoon meervoud; 31. weg met bomen; 32. vervoeging van vereren; 33. beddegoed; 34. heb je nodig om te vissen; 35. zich overeind bevinden; 37. deel van het lichaam; 40. voortreffelijkheid; 41. uitwerpselen; 44. neonbuis; 45. rund; 47. Nederlands-Engels (afkorting); 49. kade.

OPLOSSING van de vorige keer:

M	O	U	W
O	L	I	E
U	I	E	R
W	E	R	D

WINNARES van de vorige keer:

Zahira Zaandam
Seroe Pretu 25
Paradera
Aruba

Zij kan langs komen bij **Redactie Amigoe Aruba**, Nassaustraat 110 om haar prijs af te halen.

Onder degenen, die alle antwoorden goed hebben, verloten we een waardebon van NAf.15,- van Augustinus Boekhandel. Succes!

De oplossing en de gelukkige winnaar(es) zullen op de kinderpagina van 21 september 1984 worden bekend gemaakt.

Kinderen, die de puzzel hebben opgelost, kunnen die vóór **20 september 1984** opsturen naar de Amigoe - Scherpenheuvel z/n of P.O. Box 577; Aruba - Nassaustraat 110; Bonaire - de heer H. Linkels, P.O. Box 122, Bonaire.

Duidelijk op de enveloppe vermelden:
KINDERPUZZEL

Willy Walrus

Als je de vlakken met een zwart puntje kleurt, kun je Willy Walrus beter zien.

Om zelf te maken

Lampion

Lampions staan erg leuk op een feestje. Alleen moet je op onze eilanden wel zorgen, dat ze uit de wind hangen met het oog op brand-gevaar. Volgende keer gaan we een vierkante lampion maken, maar we beginnen deze keer met een eenvoudige ronde.

Maak van een dun gekleurd karton van 20 cm breed en 45 cm lang een koker en knip hierin grillig gevormde gaten. Achter deze gaten plak je gekleurd doorschijnend papier, bijvoorbeeld vlieger-papier. In de onderkant lijm je een schijf dik karton als bodem en in de bovenkant komt ter versteviging een ring, ook van dik karton.

Om brand te voorkomen kun je het best een waxine lichtje in een glazen potje op de bodem zetten. En om het lichtje aan te steken gebruik je een lucifer, die je in het gespleten uiteinde van een dun stokje hebt gestoken.

De eerste mensen

Javamens

mens van Cro Magnon

IK HEB jullie al eens iets verteld over de eerste planten en de eerste dieren. En vandaag wil ik het hebben over de eerste mensen.

Wanneer precies de allereerste mensen leefden, weten we niet, want ze konden nog niet schrijven en ons dus geen boeken nalaten. Maar we weten dat er zo ongeveer 1 miljoen jaar geleden al primitieve mensen leefden. We hebben namelijk een paar skeletten van hen gevonden. Een op Java. Die noemen we de aapmens van Java. We kennen nog de Peking- mens. De naam zegt het al: die is gevonden bij Peking in China. En verder hebben we nog de mens van Heidelberg, de Neanderthaler en de mens van Cro Magnon, een plaats in Frankrijk.

Uit die verschillende skeletten blijkt, dat de eerste mensen een lager voorhoofd en zwaardere botten hadden. Ze liepen rechtop, konden praten en kenden het vuur al. Makkelijk hadden ze het niet. Door de vochtige holen, waarin ze leefden, leden ze bijvoorbeeld vaak aan reuma. De meeste mensen werden dan ook niet ouder dan veertig jaar.

De mens van Cro Magnon, die ongeveer 150.000 jaar geleden leefde, gebruikte al stenen gebruiksvoorwerpen. Wat zou hij raar opgekeken hebben, als hij onze waterkranen, lichtknopjes en supermarkten had gezien, he!

Doe 'n spelletje

Doe eens een spelletje in plaats van altijd maar naar de televisie te kijken. Dit spel is te doen door twee of drie kinderen.

Trek op de grond of in het zand een grote cirkel en ongeveer drie meter daar vandaan een streep. Vanaf die streep moeten de kinderen om de beurt vijf steentjes, knopen of schelpen in de cirkel zien te gooien. Elk steentje in de cirkel is vijf punten. Elk steentje op de cirkellijn is twee punten. En wie de meeste punten heeft, is de winnaar.

Mopjes

MET OPZET
"Meneer, Steven heeft mijn boterham in een plas gegooid".
"Was het met opzet?"
"Nee, meneer, met kaas".

TE DIK
"U bent te dik, mevrouw, U moet sla en fruit eten".
"Ja, dokter. Voor of na de maaltijd".

AGENT
„Pas maar op, mijn vader is agent."
„Poeh, mijn vader is geheim agent."
„Wat is dat?"
„Dat is juist het geheim.".

Buitenlands studeren verrijkt de kennis

IN ÑAPA VAN 3 augustus jongstleden, is er een uitgebreid artikel verschenen over het vertrek van onze bursalen. In het bewuste artikel wordt er een aantal belangrijke zaken, waarmee de aanstaande student te maken zal krijgen, behandeld. Ik wens een nadere diepgang te geven aan het één en ander, deels als aanvulling doch ook als positieve kritiek. Dat ik me hierbij kan baseren op eigen ervaringen en van anderen levert zowel voordelen als nadelen op, zoals:

voordeel: het meevoelen van de problemen en hierdoor ze kunnen verwoorden;

nadeel: subjektief, m.a.w. het eigen oordeel speelt een belangrijke rol in de weergave.

Men moet het hiernavolgend niet opvatten als een afgerond geheel, waarvan de gepresenteerde zaken absoluut juist zijn. Het moet meer gezien worden als een steun om verder na te denken. Nou ja, ik heb er geen enkele moeite mee als iemand het roerend met me eens is. Om de lezer aan het nadenken te houden, stel ik zo nu en dan een vraag. Het probleem is gekonsentreerd om een centraal thema, te weten de studie-problematiek. Ik moet echt de verleiding weerstaan om ook het onderwerp diskriminatie apart te behandelen.

ERWIN COSTER heeft aan de leraren-opleiding en de universiteit van Groningen gestudeerd. Hij is in die periode onder meer actief geweest in het welzijnswerk voor minderheidsgroepen, onder wie de Antillianen. Momenteel is hij als leraar aardrijkskunde verbonden aan het Maria Immaculata Lyceum op Curaçao.

De studie-problematiek

De studie die onze bursalen in Nederland gaan volgen, kan in een drietal nivo's verdeeld worden: Middelbaar Beroeps Onderwijs (M.B.O.), Hoger Beroeps Onderwijs (H.B.O.) en Wetenschappelijk Onderwijs (W.O., ofwel Universiteit en Hogeschool). Het overgrote deel van de bursalen gaat op H.B.O.- en W.O.-nivo studeren. Men zal, in de meeste gevallen, met de grootste problemen te maken krijgen.

Aan de bovenvermelde onderwijs-instellingen geldt een studie-situatie die wij hier op onze middelbare scholen niet kennen, namelijk: je bent als student vrij om de lessen, ofwel kolleges geheten, te volgen. Bovendien word je niet gekontroleerd op het voorbereiden van de lessen/kolleges (huiswerk) en overhoringen worden meestal niet gegeven. De lezer zal direkt inzien dat er een groot probleem optreedt, te weten: er is geen direkte druk op de student om te presteren. Je moet zelf uitmaken wat je wil doen.

Zit dit zo eenvoudig in mekaar? Neen, er is toch wel een indirekte druk: je wil presteren voor jezelf, je ouders en... de Antilliaanse/Curaçaose studiekommissie, vertegenwoordigd door de gedelegeerden (personen, in dienst van de studiekommissie, die toezicht houden op de Antilliaanse bursalen). Maar, hoe zit het nu met de drang om te presteren? Is die wel of niet aanwezig?

We moeten het nu snel hebben over het tover-woord uit de onderwijskunde, namelijk motivatie. Met motivatie bedoelt men te zeggen dat er een reden is om te leren. Hierbij wordt er een onderscheid gemaakt tussen een tweetal vormen van motivatie: intrensieke motivatie: er is een van binnenuit gerichte motivatie bij de leerling. Hij is enthousiast en heeft belangstelling voor de lessen; extrensieke motivatie: de leerling is min of meer gedwongen om te leren, bijvoorbeeld om een goed rapport te behalen en of te slagen. Hij hangt er wat bij in de klas en verveelt zich stierlijk.

De beste vorm van het gemotiveerd zijn is de studie, sport, werk etc. is uiteraard de intrensieke motivatie. Trouwens, soms hoor je ook dat strafwerk gerekend moet worden tot de primitiefste vorm van het oproepen van extrensieke motivatie!

Jammer genoeg is men in het onderwijs, op de middelbare scholen, sterk extrensiek gemotiveerd. De leerlingen worden aan het werk gehouden met verwijzingen naar de overhoringen, proefwerken, examens en... strafwerk.

Wat blijft er over als deze dwangmaatregelen/prikkels wegvallen? Juist, bijna geen motivatie. Het bovenvermelde geldt niet uitsluitend voor de Antilliaanse student, doch ook voor anderen. Het is een alom bekend gegeven dat 50 à 70% van alle eerstejaarsstudenten het eerste jaar niet haalt. Dat de Antilliaanse studenten, op H.B.O. en W.O., voor ca 75% niet direkt voor het eerste jaar slaagt, lijkt op het eerste gezicht niet alarmerend.

Klopt deze konstatering! Mijns inziens niet, want de Antilliaanse overheden selekteren en sturen de beter geslaagden naar Nederland (met een beurs/lening). Als er een hoog percentage van deze goede leerlingen niet overgaat, dan vind ik het wel alarmerend en... erg pijnlijk voor onze jongens en meisjes.

Van de (Europese) Nederlanders gaat er een veel breder laag studeren, want: — je kunt vrij eenvoudig aan een beurs komen als je een studie-plaats hebt; — je hoeft niet per sé een beurs te hebben, want je kunt een toelage van je ouders regelen (de ouders krijgen een belasting-verlaging). O ja, je kunt tijdelijk de dienstplicht ontlopen! Bekend is het verschijnsel dat reeds na de eerste proefwerk-ronde (tentamens) er vele studenten niet meer komen opdagen.

Waarom mislukt er, in het eerste jaar, ongeveer driekwart van de Antilliaanse studenten in Nederland? Mijns inziens spelen er met name twee faktoren een zeer grote en dus dominerende rol, te weten de studie-aanpak en de leefwijze motivatie.

Studie-aanpak/methode

Onze middelbare scholieren hebben niet of in onvoldoende mate geleerd hoe ze zelfstandig moeten werken, m.a.w. ze hebben niet geleerd hoe te studeren. Men is (normaliter) gewend aan het keihard leren van allerlei regels, feiten, formules en diktaten. Het zelf kreatief nadenken en vervolgens oplossen van de problemen staan blijkbaar niet voorop. Aan de H.B.O. W.O.-instellingen is de (telkens) te bestuderen leerstof enkele malen groter dan die van op de middelbare school. Het gevolg hiervan is dat de student vaak niet de gehele leerstof bestudeerd heeft (voor een proefwerk tentamen). Anderzijds loopt hij het risiko het bestudeerde gedeelte wel goed te kennen, maar toch wel niet te kunnen verwoorden. Hij leert te veel losse feiten en heeft geen inzicht in de verbanden. Bovendien is er een taal-barrière, dus het goed formuleren van de antwoorden kan vooralsnog niet plaats vinden. Met keihard leren, zoals voorgesteld in het bewuste Napa-artikel, is er nog geen enkele garantie tot sukses. Soms kan het keihard werken zelfs averechts werken, te zien aan de weleens voorkomende (erge) gevallen van overspannenheid.

Leefwijze

Vanzelfsprekend zal er sprake zijn van aanpassingsmoeilijkheden in het dagelijks leven, van onze jongens en meisjes in Nederland. Eenieder zal op zijn eigen manier trachten om zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Problematisch is vaak de omstandigheid dat er vele bursalen zijn die in het begin geen geschikte (of helemaal geen) huisvesting hebben. Deze situatie is zeer nadelig en ze kan zelf uitgroeien tot een voorname oorzaak van de studie-problemen. Maar, dit mag geen reden zijn om niet meer weg te gaan om te studeren. Een dergelijke situatie is niet eeuwig na verloop van tijd zul je wel wat beters kunnen vinden.

De genoten opvoeding speelt een belangrijke rol. Als de ouders alles voor de aanstaande student regelden, dan kunnen de veranderingen hard aankomen: je moet zelf je kleren wassen, koken, opruimen, wakker worden en... beslissen of je naar de lessen/kolleges gaat. Het omgaan met het beursgeld kan, in het begin, ook moeilijkheden opleveren. Meestal is de student niet gewend aan het zelfstandig moeten beheren van maandelijks enkele honderden guldens. Als je aan het begin van de maand teveel uitgeeft, dan is er tegen het einde van de maand een tekort. Soms volgt er op een dergelijke situatie een noodlottige stap: wegblijven van de lessen/kolleges en tijdelijk werk gaan verrichten, via een uitzendburo. Hierdoor krijgt de student namelijk onherroepelijk te maken met studie-achterstand.

In de meeste grote steden, waar er onder meer aanzienlijke aantallen Antillianen wonen/studeren, zijn er opvangkommissies. Deze kommissies, bemand met oudere jaars Antilliaanse studenten, hebben ten doel om de problemen, die bij de overgang Antillen-Nederland optreden, te verkleinen. Hiertoe ontwikkelt zo'n kommissie waardevolle aktiviteiten, zoals — het zorg dragen van een eerste opvang: ophalen van de studenten; centrale maaltijden verzorgen; inkopen verrichten; rondleiding verzorgen; — het organiseren van gerichte aktiviteiten, zoals lezingen over budgettering (omgaan met het maandgeld), studieproblematiek; seksualiteit en de Nederlandse kultuur.

Er kan zonder meer gesteld worden dat deze kommissies van Antilliaanse vrijwilligers zeer nuttig werk verrichten. Afgaande op het Napa-artikel kan zelfs de stelling worden verdedigd dat deze kommissies veel meer presteren voor de aankomende studenten dan de hiertoe relevante overheids-organen en -kommissies (hier en in Nederland).

Nawoord

Het weggaan, vanwege studie-redenen, is een goede zaak. Naast het leren van een beroep zie je veel meer van de wereld. Je visie wordt verruimd en je leert op eigen benen te staan. De ouders zullen spoedig merken dat hun zoon/dochter sterk veranderd is.

Jammer genoeg, de meerderheid van onze pas vertrokken jongens en meisjes zal het erg moeilijk krijgen met de studie. Alleen keihard leren zal niet voldoende zijn. Er is toch wel een troost: vaak gaat het met de studie aanmerkelijk beter bij het overdoen van het eerste jaar. Een breder groep slaagt dan wel en studeert na enkele jaren (glansrijk) af.

Tenslotte nog het volgende: het moet mogelijk zijn om een goed en nuttig voorlichtingsprogramma op te zetten voor de aanstaande Antilliaanse bursalen. Ik denk dat de talrijke afgestudeerde Antillianen wel bereid zullen zijn om de beleidsmakers, op onderwijs-gebied, bij te staan. Alleen al uit de stad Groningen zijn er het afgelopen jaar meer dan 10 afgestudeerden teruggekeerd!

Enkuentro

ENKUENTRO beoogt een ontmoetingsplaats te zijn voor op schrift gestelde denkbeelden van personen en/of instanties over zeer diverse aangelegenheden. Het moet als een platform dienen van uiteenlopende meningen, zienswijzen, reacties en beschouwingen van deskundigen en andere geïnteresseerden op allerlei gebied. Deze nieuwe rubriek is niet bedoeld om in de plaats te komen van de ingezonden stukken, maar moet daar juist een aanvulling op zijn. In de regel zal het om langere artikelen gaan dan de gebruikelijke ingezonden stukken, die wat betreft aan strenge lengte-regels gebonden zijn. Soms zijn het stukken geschreven op initiatief van de scribent; zoms ook zal de redactie iemand vragen op grond van zijn of haar interesse of expertise over een bepaald onderwerp een bijdrage te leveren voor ENKUENTRO om zo de discussie over die materie in goede banen te helpen leiden. Net zoals dat het geval is bij de ingezonden brieven hoeft de redactie van de Amigoe niet noodzakelijkerwijs de meningen te delen die in ENKUENTRO worden geventileerd. Wel is het geheel en al aan de redactie ter beoordeling welke bijdragen wel en welke niet voor plaatsing in deze rubriek in aanmerking komen.

Postzegels

VOOR DE SPORTLIEFHEBBERS zijn de 14-de Olympische Winterspelen van Serajewo en de 23-ste Olympische Zomerspelen van Los Angeles reeds verleden tijd: voor de thematische filatelisten, die zich met de sport in het algemeen of met de Olympische Spelen in het bijzonder bezighouden, staan beide sportevenementen nog in het middelpunt van de belangstelling. Het is voor deze thematici allerlei postzegeltijdschriften na te kijken, want nog steeds zijn er postadministraties, die menen de postzegelmarkt te moeten verblijden met een of andere uitgifte, die naar de beide olympiaden verwijst.

Elke verzamelaar kent nu eenmaal de stelregel: Kopen meteen bij de uitgifte! Dat is gewoon een wet van Meden en Perzen. Houdt men zich niet aan dat wachtwoord, dan mag men er in een later stadium daar voor betalen, want ook in de filatelie viert, in normale omstandigheden, de wet van vraag en aanbod hoogtij. Reeds vanaf het begin van de thematische filatelie, zo rond de jaren vijftig van deze eeuw, liggen er verbindingslijnen tussen de Olympische Spelen en het verzamelen van postzegels. Geen wonder, want u mag wel een Diogenes-lantaarn aanschaffen om tegenwoordig nog ergens op de wereld een postadministratie te ontdekken, die zich nog niet aan een Olympische emissie bezondigd heeft.

Het begint al in 1896 bij de eerste moderne Olympiade te Athene in Griekenland. Niets was natuurlijker dan de toewijzing van de eerste moderne Olympiade aan de Grieken. Het oude Hellas was nu eenmaal de geboortegrond of de bakermat van de antieke Olympische Spelen.

Wanneer precies deze antieke Olympiaden zijn ontstaan, is en blijft het geheim van de goden. Er zijn finaten, die stellen, dat reeds zo'n zestien eeuwen vóór het begin van de christelijke jaartelling in Hellas Olympische wedstrijden gehouden werden.

Volgens nogal vage aanwijzingen zou toen oppergod Zeus de spelen hebben ingesteld als herinnering aan of ter ere van zijn overwinning op zijn vader Kronos. Anderen menen, dat de godenzoon Heracles de stichter van de spelen zou zijn. Volgens hen heeft Heracles in een hardloopwedstrijd zijn vier bloedeigen broers verslagen en zich daarop gekroond met een krans olijfbladeren. Nu ontmoet U die figuren van een Zeus, een Kronos en een Heracles zeker niet in een Antilliaans geschiedenisboek. Zij horen thuis in de Griekse en Romeinse mythologie of sageleer. Van de Griekse mythologie zijn grote gedeelten bewaard gebleven in de werken van een Hesodius.

Ik ben te lang de schoolbanken ontwassen om te weten of het merendeel van de hedendaagse jeugd tegenwoordig nog vergast wordt op de smakelijke verhalen uit de Ilias en de Odyssee, de beide epen of heldendichten van Homerus. Zeker is, dat de Griekse Posterijen vrij regelmatig in het emissiebeleid teruggrijpen naar deze heldendichten om de herinnering aan de daarin voorkomende goden, godinnen en hun aanhang levendig te houden. Bijvoorbeeld: Dichter-schrijver Homerus is te vinden op de zegels van 300, 500, 600, 1000 en 4000 drachmen uit 1954 en op de zegels van 50 lepta's, 1, 2 en 3.50 drachmen uit 1958. Oppergod Zeus kan men zien op een zegel van 20 lepta's uit 1937 op een zegel van 5 drachmen uit 1972 en op de muntenseries uit 1959 en 1963. Heracles, die in de Romeinse mythologie Hercules heet, kreeg in 1906 o.a. een plaats op de zegels van 20 en 25 lepta's, op een 11-tal zegels in 1970 en op de reeds eerder genoemde antieke muntenseries uit 1959 en 1963

M. ARVIS
(wordt vervolgd)

Volgens Der Spiegel

Concessies Oost Duitsland in ruil voor nieuw krediet Bonn

BONN — De DDR heeft nieuwe concessies op het gebied van de mensenrechten aangeboden op voorwaarde dat Oost-Berlijn en Bonn het eens worden over een nieuw krediet ter hoogte van circa 300 miljoen dollar. Dit heeft het Westduitse weekblad Der Spiegel gemeld.

Volgens het gezaghebbende nieuws-magazine wil de DDR dit jaar nog eens 5.000 onderdanen toestemming geven naar de Bondsrepubliek te emigreren, en wil Oost-Berlijn het bedrag verlagen dat bezoekers uit het Westen moeten omwisselen voor elke dag die ze in de DDR doorbrengen.

West-Duitsland heeft bevestigd dat onderhandelingen gaande zijn over het krediet dat zou moeten worden geleverd door een consortium van Westduitse banken, maar Bonn wil niet zeggen of er tegelijk wordt onderhandeld over Oostduitse concessies op het vlak van de mensenrechten.

Der Spiegel meent dat de Bondsrepubliek liever niet al te veel bijzonderheden bekend maakt voor de zaak beklonken is. Volgens het blad is de Oostduitse leider Erich Honecker er op gebrand dat het krediet afkomt, nu Moskou zijn trouwe bondgenoot in het Warschau Pact en Comecon heeft opgeroepen tot extra steun aan het ambitieuze bewapenings-programma van de Sovjet-Unie.

Oost-Berlijn zou hebben aangeboden het "daggeld" voor elke volwassen Westerse bezoeker van de DDR te verlagen van 25 naar 15 mark. Daarnaast zouden 5.000 Oostduitsers naar de Bondsrepubliek mogen vertrekken, boven op de 28.000 die sinds januari al met toestemming van de autoriteiten de grens in Westelijke richting zijn gepasseerd.

Ook zou de DDR de geldigheid van een ééndags-visum willen brengen op 24 uur. Nu loopt het nog om middernacht af. Volgens Der Spiegel bestaat ook de mogelijkheid dat op termijn Westerse kranten in de DDR verkocht mogen worden. Het blad meent, dat Honecker de zaak rond wil hebben voor hij in september de Bondsrepubliek bezoekt.

In juni 1983 verschafte West-Duitsland de DDR een krediet van 1 miljard mark. De uittocht op zeer grote schaal van Oostduitsers naar de Bondsrepubliek wordt met dit krediet in verband gebracht.

De massakrant Bild-Zeitung berichtte dat Bonn 5 miljoen mark heeft betaald om de DDR er toe te bewegen een uitreis-vergunning af te geven voor 55 Oostduitsers die zich kort geleden in de permanente vertegenwoordiging van West-Duitsland in Oost-Berlijn "verschansten" om emigratie naar het Westen af te dwingen. De 55 hebben in groepjes het gebouw verlaten, nadat ze allen te horen hadden gekregen dat ze naar het Westen mogen.

Amigoe-puzzel

AAP NOOT MIES

F	M	R	X	N	N	J	D	U	I	F	G	S	Z
L	T	B	L	J	O	C	G	S	B	M	S	U	T
I	F	N	H	W	O	K	Y	I	B	I	S	T	Q
K	W	P	F	B	T	M	T	C	J	E	K	M	J
W	R	D	W	W	O	N	S	Z	H	S	W	F	H
H	E	L	Z	W	P	K	J	S	P	J	Z	O	G
T	P	I	L	G	Z	W	E	C	F	Q	K	B	S
Q	V	B	D	A	P	G	X	E	Y	Y	L	C	T
W	B	H	V	E	M	M	L	M	S	Y	H	T	E
X	I	J	H	N	P	B	P	R	V	A	R	K	U
C	R	M	S	Y	W	R	Q	U	P	D	A	K	N
P	D	K	Z	W	Y	N	U	E	J	O	D	A	M
C	J	V	W	J	Z	R	N	F	C	E	Y	Z	P
D	L	L	X	R	W	X	H	B	J	S	T	G	W

AAP, BOK, DOES, DUIF, GIJS, HOK, JET, KEES, LAMB, MIES, NOOT, SCHAPEN, TEUN, VUUR, WEIDE, WIM, ZUS.

```
S           P A S E R P G P E N
P         U F R I N C A L B   L
Ú     N Ú M E D     L O       E
N   F U     A R V   A B       T
S Ú T         P K E B Ó       E
S I L A B A       A S R       R
T M A E S T R O F     A B
U     E       R       K   I T
F   L     L A I N I L A   O O S
V O K A L S           R L   U S
T       E   G   M     T   M I P
I     I       O   E O O A F A
E   L           N S S N R G   B
R A           P I N T A I   U
K       E D U K A S H O N   K
                      A   I
```

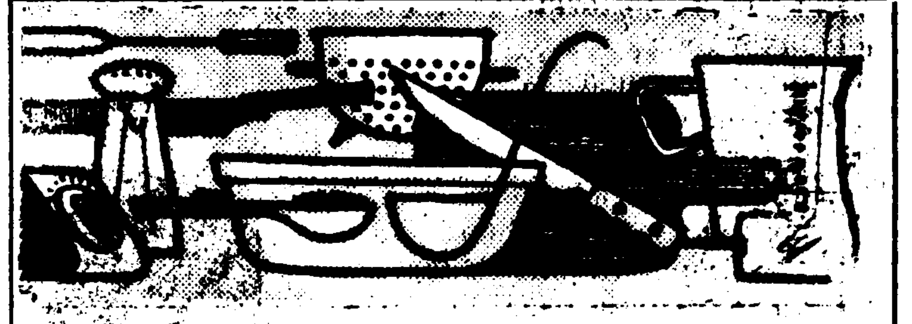
UIT HET grote aantal inzendingen van deze Amigoe-puzzel van twee weken geleden is uiteindelijk als gelukkige winnares van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Sunifa Molina
Amboina 32
Bonaire

Haar prijs zal haar opgestuurd worden.

De goede inzending had er aldus uit moeten zien:

Oplossingen moeten ingediend zijn vóór 21 september 1984 en duidelijk op de enveloppe vermelden:
AMIGOE-PUZZEL.
Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernadór Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

Sweet and Sour di galiña

Reseta di
Bunchi Römer

Mester di:

1 galiña, korta chiki (preferible sin wesu)
4 kuchara di soya sous
4 kuchara di sherry
1/4 telep di suku
2 lechi di konofló, bati plat
1 slais fini di ehèmber, bati plat òf 1/2 telep di ehèmber na puiru
3/4 telep di zeta di zjozjolí òf zeta dushi
2 anis estreyá
1/2 kup di buyon di galiña

Pa e sous mester di:

1/2 kup di binager di sidra
1/2 kup di suku
1/4 kup di djus di apelsina
1/4 kup di djus di anasa
3 kuchara di catsup
2 1/2 telep di maisena
2 1/2 telep di awa

Moda di prepará:

1. Keinta 2 kuchara di zeta i hasa e galiña aden pa mas o menos 8 minüt ("stir fry").
2. Meskla e sobrá ingredientenan i buta e sous akí herebé.
3. Baha e kandela i buta e galiña aden i lag'e kushiná pa mas o menos 20 minüt.
4. Meskla e ingredientenan di e sous i buta esakí kushiná riba kandela abou, te ora e sous mará.
5. Basha e sous ku e galiña a kushiná aden riba e galiña i sirbi'é ku aros blanku.

Drummen

NORTOPNVILLE — Kenuk Helton heeft 1045 uren in zijn eentje staan slaan met twee trommelstokken op een drumstel. De enige ogenblikken dat hij niet aan het drummen was probeerde hij te dromen of zat hij te eten. Voor de rest was het drummen en nog eens drummen geblazen. Op 11 juni begon de zestienjarige jongeman die zegt niet getikt te zijn met zijn eerzame slagwerk. Hij hield er niet mee op voordat het 5 augustus was.

Als hij ergens heen moest ging het drumstel met de trommelstokken ook mee zodat hij door kon blijven drammen. Met al dit getrommel heeft hij het bestaande record, zoals door Guiness genoteerd, ruimschoots verbeterd. Het oude record was 738 uren trommel-slaan. Er moet volgens Guiness nog iemand zijn geweest die het tot 1.009 uur bracht. Hij hoopt nu maar dat Guiness zijn record erkent. Anders heeft hij voor niets zitten drummen en hebben de getuigen voor niets het gedram aanhoord.

Goud onder druk van sterke dollar

DE STERKE DOLLAR staat al meer dan een jaar een stijging van de goudprijs in de weg. De Amerikaanse munt is bij beleggers en speculanten dermate in trek, dat het onder alle omstandigheden waardevolle edel- metaal een tikkeltje uit de gunst is geraakt. Zelfs politieke onrust in de wereld blijkt nauwelijks nog van invloed op de prijs van goud.

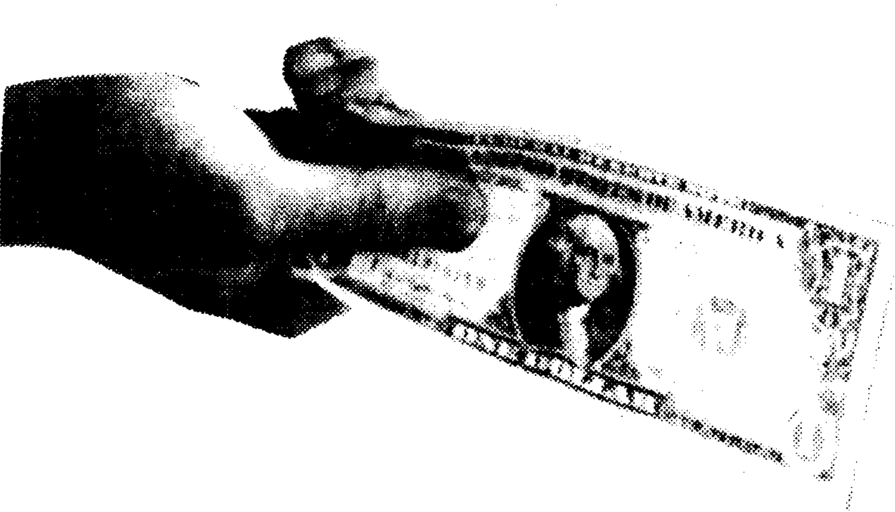
Een onderzoek, aldus Ger Bestebreurtje in de Haagsche Courant, heeft uitgewezen dat politieke ontwikkelingen uitsluitend voor kortere perioden de goudprijs nog beïnvloeden. Bijvoorbeeld: zo lang de spanning in de wereld toeneemt door een samenloop van gebeurtenissen.

Januari 1980 was daar een bewijs van: Met de gijzeling van het Amerikaanse ambassade- personeel in Teheran door Iran, de inval van Rusland in Afghanistan en de dreigende dood van president Tito in Joegoslavië. Toen steeg de goudprijs naar recordhoogte.

Daarna zijn politieke verwikkelingen nooit meer in die mate van invloed geweest op het goud. Dat komt vooral omdat de markt steeds efficiënter werkt en beleggers minder emotioneel reageren op de gebeurtenissen en meer rekening houden met economische invloeden op langere termijn.

Onrust in de wereld verstevigt volgens de International Gold Corporation veel meer het verlangen naar andere, veilige middelen. Zoals de Amerikaanse dollar. Maar een vlucht in valuta's blijft een riskante onderneming: men kan hoog stijgen, maar ook heel snel, diep vallen. Bij een sterke dollar is goud minder attractief. Bij de groei van de wereld- economie zal de prijs evenwel stijgen, omdat een niet onaanzienlijk deel van het gedolven edel- metaal voor industriële toepassingen wordt gebruikt. Van belang is ook de wereld- wijde aanmaak van nieuw geld omdat dit een indicatie geeft van de komende inflatie

Goud is natuurlijk nog altijd een waardevolle belegging, de beste zelfs op lange termijn omdat het altijd zekerheid geeft en als borg geldt voor nationale overheden en monetaire instellingen. Een grote goud- voorraad betekent een bron van vertrouwen. Schuld- landen met veel goud in de kluis krijgen ongetwijfeld meer krediet dan naties met een kleine voorraad. Er is trouwens nog genoeg goud in de wereld. Vorig jaar kwam 1299 ton nieuw goud beschikbaar voor de privé- sector: een toeneming van bijna 160 ton ten opzichte van 1982. De mijnen in de Westerse landen produceerden gezamenlijk 1088 ton, wat neerkomt op een stijging van vijf procent, vooral door een hogere produktie in Brazilië, Zuid- Afrika, Canada en de Verenigde Staten. Dat betekent dat in beide gevallen de laatste vier jaar de stijging zich heeft doorgezet. De verwachting is dat de produktie de komende jaren verder zal toenemen omdat een aantal nieuwe mijnen actief zal worden en nieuwe bronnen worden aangeboord. Maar het topniveau van 1970 (1273 ton) zal waarschijnlijk niet meer worden bereikt.

SOVJET-UNIE

Het aanbod uit de communistische landen op de Westerse markt was vorig jaar met 92 ton (tegen 202 ton in 1982) erg schamel, waarmee volgens de experts van Consolidated Gold Fields maar weer eens is aangetoond dat de deviezen- behoefte van met name Rusland beperkt was als gevolg van een relatief goede graan- oogst en inkomsten uit olie- en wapen- export. Dat hangt nauw met elkaar samen.

Belangrijk en opvallend daarentegen was het aanbod van de monetaire instanties die voor het eerst na drie jaar weer als netto verkopers optraden. Zij brachten 119 ton goud op de markt. Dit was vooral een gevolg van de verplichte verkopen (door liquiditeits- problemen) van de schulden- landen. Bij een aantal van deze landen is de goud- reserve nu nagenoeg uitgeput zodat voor dit jaar de verkopen uit die hoek lager zullen zijn.

Aan de vraagkant was in 1983 de afname door de sieraden- sector teleurstellend. Door het economisch herstel is daar in de loop van dit jaar echter al flink verbetering in gekomen en dat geldt ook voor de vraag uit de industrie.

Verzamelaars van munten, penningen, kleine baartjes goud en plaatjes namen in totaal 493 ton af, een royale stijging ten opzichte van 1982 toen de vraag op 220 ton bleef steken. Het zijn vooral de kleine en middelgrote beleggers, die zich voelen aangetrokken door de zekerheid die goud op lange termijn biedt en door het feit dat fysiek goud onder alle omstandigheden gemakkelijk te verkopen is. Mede daarom kan gerust worden gesteld dat de goudmarkt als fundamenteel gezond beschouwd kan worden.

Tot zover Ger Bestebreurtje in de Haagsche Courant.

Volgens VS lijdt Nieuw Zeeland aan Hollanditis

Door de winst van Labour bij de verkiezingen in Nieuw-Zeeland is volgens de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, George Schultz, de ANZUS — het defensie-verdrag tussen Nieuw-Zeeland, Australië en de Verenigde Staten — in gevaar gekomen.

GEORGE SCHULTZ
...Anzus- verdrag in gevaar...

Labour-premier David Lange heeft aangekondigd dat hij een atoomvrije zone rond het eiland wil instellen en beloofde in zijn verkiezingsprogramma een verbod op bezoeken van Amerikaanse oologsschepen die door nucleaire energie worden aangedreven of die kernwapens vervoeren. Volgens Schultz kan de alliantie alleen maar iets voorstellen als er „goed samenspel mogelijk is tussen de strijdkrachten van de lidstaten".

De negenjaar durende hegemonie van de Nationale Partij van Robert Muldoon werd niet alleen gebroken door de grote verkiezingswinst van de Labour Partij, Labour heeft nu met 95 zetels de absolute meerderheid. Premier Lange wil Nieuw-Zeeland uit het economische moeras halen en nieuwe werkgelegenheid scheppen. Het eiland kampt met een buitenlandse schuld van 33 miljard gulden en een werkloosheid van 5%, wat hoog is voor Nieuw-Zeelandse begrippen.

ATOOMVRIJ

Belangrijker, althans voor de VS, is de aankondiging van Lange dat hij een atoomvrije zone van 200 mijl in de wateren rond het eiland wil instellen en dat hij een voorstander is van een verbod op bezoeken van Amerikaanse oorlogsschepen die door kernenergie worden aangedreven of die kernwapens vervoeren. Lange heeft ook gedreigd alle vaartuigen uit de Nieuwzeelandse wateren te weren omdat Washington blijft weigeren te vertellen welke schepen kernwapens vervoeren en welke niet.

Schultz heeft aangekondigd druk uit te oefenen op Nieuw-Zeeland maar heeft afgezien van het plan Nieuw-Zeeland te bedreigen met intrekking van de commerciële voorkeursbehandeling. President Reagan verklaarde na de verkiezingsuitslag op zijn persconferentie, optimistisch te zijn dat de regering Lange zal inbinden en dat er een oplossing kan worden gevonden voor dit probleem. Bij zijn ambtsaanvaarding zei Lange dat Washington het bij het verkeerde eind heeft als het denkt dat hij het verbod op nucleaire schepen niet ten uitvoer zal brengen.

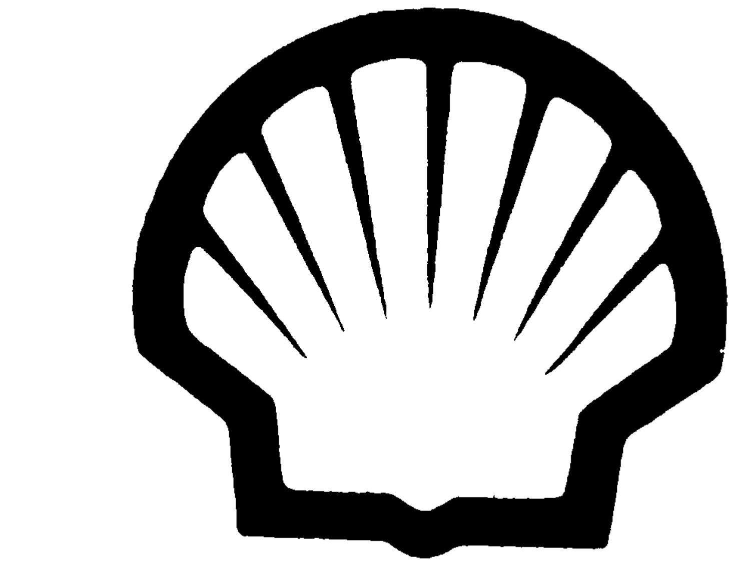
Volgens de Amerikaanse media lijdt Nieuw-Zeeland aan "hollanditis", een beschuldiging die de woede opriep van de Nederlandse ambassadeur in de VS die in een brief zijn beklag deed bij de Washington Post.

De twijfels over het voortbestaan van het ANZUS-verdrag, het 33-jarige defensieverdrag tussen Nieuw-Zeeland, Australië en de Verenigde Staten, duren voort, aangewakkerd door een groeiende beweging tegen kernwapens in Nieuw-Zeeland, die meent dat de bezoeken van Amerikaanse oorlogbodems met kernwapens Nieuw-Zeeland tot een doelwit in een kernoorlog maken. Aldus een bijdrage aan de Haagsche Courant.

Geen sprake van een echte olieboycot

De omwegen van de olie tankers naar Zuid Afrika

DE naam van Shell duikt regelmatig op als het gaat om de internationale (vrijwillige) olieboycot tegen Zuid-Afrika. Al jaren wordt het Brits/Nederlandse wereldconcern verweten met haar dochtermaatschappij (raffinaderij) in Durvan het apartheidsregime te steunen en af en toe druppelt er een bericht door dat men langs allerlei wegen ruwe olie aan het land levert, aldus Martin de Bruin in de Haagsche Courant.

Het Britse zondagsblad The Observer komt nu met de onthulling, dat Shell niet alleen olie levert, maar daar ook nog eens extra voor wordt betaald. In 1980 miljoen dollar aan geheime premies hebben ontvangen. In dat jaar zouden 17 schepen met Shell-olie naar Zuid-Afrika zijn gevaren. Het blad verwijst naar een Zuidafrikaans rapport, opgesteld naar aanleiding van een onderzoek naar corruptie door een Zuidafrikaanse veiligheidsambtenaar. Een sterk gecensureerde versie werd naar het parlement in Pretoria gestuurd.

Al in 1981 werd door onderzoekers van het Shipping Research Bureau — een jaar eerder opgericht door het Komitee Zuidelijk Afrika en de werkgroep Kairos — verklaard, dat Shell olie levert aan Zuid-Afrika. Tussen januari 1979 en maart 1980 zouden 26 tankers Kaapstad en Durban hebben aangedaan. De maatschappij ontkende. Een jaar later werd door een werkgroep uit de Tweede Kamer ook aangetoond, dat Shell in 1970 de boycot tegen Rhodesië (nu Zimbabwe) met voeten had getreden.

STIL

Het is daarna jaren stil geweest rondom de bemoeienissen van Shell met betrekking tot de olieboycot. Begin juni dit jaar presenteerde het Shipping Research Bureau opnieuw een rapport, over de jaren 1981 en 1982. Heel opvallend was, dat de naam van Shell hierin in het geheel niet meer prominent naar voren kwam. De verklaring hiervoor van de organisatie: naar mate de betrokkenheid van Shell bij olieleveranties aan Zuid-Afrika afnam, steeg die van Transworld Oil. De eigenaar van deze maatschappij heet John Deuss. Een illustere oliehandelaar, die al vaker in het nieuws is geweest.

Hij wordt door het Shipping Research Bureau als één van de belangrijkste leveranciers van olie aan Zuid-Afrika genoemd. Ook The Observer dicht hem een grote rol toe, naast de Amerikaanse handelaar Mark Rich. Deuss, tegen wie in 1978 door de Russen een klacht werd ingediend omdat hij olie ter waarde van 300 miljoen gulden had gekregen maar nooit betaald, zou 69 scheepsladingen naar Zuid-Afrika hebben gedirigeerd. Waaronder een groot deel van die Russische olie.

NIET HARD

Het verbaast het shipping Research Bureau niet, dat de naam van Shell nu weer opduikt. „De vermoedens dat Shell geld heeft gekregen, hadden we natuurlijk ook. Alleen konden we die niet hard maken. Shell heeft de laatste jaren zijn zaken flink afgeschermd, zodat we in ons laatste rapport geen harde feiten kenbaar hebben kunnen maken", aldus woordvoerder J. Rodenburg.

Volgens The Observer is de olie voor het grootste deel afkomstig van de Golfstaten Saoedi-Arabië en Oman, dezelfde landen die als lid van de OPEC tot een olieboycot zijn overgegaan. Ook het Shipping Research Bureau noemt deze landen. John Deuss zelf weigert uiteraard ieder commentaar, even goed als Shell ontkent ooit een cent aan premies te hebben getoucheerd.

Het kamerlid Jan-Nico Scholten, dat Zuid-Afrika al jaren in zijn pakket heeft opgenomen, vindt dat de tijd zo langzamerhand rijp is voor een Nederlandse embargo. In vragen aan minister Van den Broek (Buitenlandse zaken) zegt hij verontrust te zijn door het artikel in The Observer. Hij wil dat de regering zo snel mogelijk het bewuste Zuidafrikaanse rapport aan de kamer stuurt en dat aan Shell inlichtingen wordt gevraagd over de betrokkenheid van deze maatschappij.

Aangenomen mag worden, dat indien Zuid-Afrika al bereid zou zijn het regeringsrapport naar Nederland te sturen, dit niet de originele versie zal zijn. De Zuidafrikaanse regering is er alles aan gelegen de olieleveranties stil te houden 'ter bescherming van vrienden en partners'. Jaarlijks wordt langs allerlei wegen 15 miljoen ton aan ruwe olie aangevoerd. Vaak tegen een veel hogere prijs om het de handelaren aanlokkelijk te maken olie te leveren. Ieder jaar wordt drie miljard dollar betaald voor de olie en daar boven op de boycot te kunnen ontduiken. Olie is uiteraard van levensbelang voor het land. Wie iets van deze leveranties in Zuid-Afrika naar buiten brengt kan dan ook rekenen op maximaal zeven jaar cel.

Er zijn vele vaarwegen die naar het land van de apartheid leiden. Er worden valse bestemmingen opgegeven, logboeken vervalst of er worden er twee bijgehouden. Of een tanker wordt 'anoniem' richting Zuid-Afrika gezonden, compleet met gebruik van codenamen in het radioverkeer. Bemanningen zouden worden gepresst hun mond te houden, aldus het Shipping Research Bureau.

Een voorbeeld van zo'n operatie is de affaire met de olietanker Salem, die vier jaar geleden een gestolen lading olie in Durban loste. Onder mysterieuze omstandigheden zonk het schip daarna bij Nigeria, geladen met zeewater. Eigenaar van de olie was Shell. De Rotterdamse zakenman A.R. moet in verband met deze zaak eind dit jaar voor de rechtbank verschijnen.

VAAG

Overigens blijven de grenzen waarin de olieconcerns kunnen opereren erg vaag. De OPEC-landen verplichten de maatschappijen, dat niet met Zuid-Afrika mag worden gehandeld. Maar tot een heuse internationale olieboycot is het niet gekomen. Verschillende resoluties in de Verenigde Naties, ondersteund door Nederland, hebben het niet gehaald. Zo blijft het een vrijwillige internationale boycot. Shell kan daarom ook zijn al jaren geleden opgestelde reactie herhalen: „We hebben ons altijd gehouden aan de bestemmingsbeperking die een aantal olieproducerende landen voor leverantie aan Zuid-Afrika heeft afgekondigd".

Tot zover Martin de Bruin in de Haagsche Courant.

ARBEID

Wat leven er veel mensen
die arbeid verrichten
die hun niet ligt
alleen maar
uit bittere noodzaak
een harde onderplicht
wat erg
het beste deel
van je korte leven
verplicht te zijn
te geven aan arbeid
tegen je zin
wat een deformatie
moet dat geven
in een harmonieus gezin

Sendero Luminoso-guerrilla in Peru

Het duistere pad van de revolutie

De politie in de Peruaanse hoofdstad Lima, heeft bij invallen in cafés, disco's, winkelgalerijen en parken, recentelijk 5.500 mensen aangehouden als onderdeel van een actie tegen misdaad en terrorisme. Het werkelijke doelwit van die actie was de guerrillabeweging Sendero Luminoso (Lichtend Pad), een raadselachtige Maoïstische groepering die de laatste jaren zorgt voor een golf van aanslagen en moorden in het Zuid-Amerikaanse Peru.

Vorige maand kwam de beweging nog in het nieuws door de moord op 45 boeren in een Andesdorpje. Onlangs vorige week werden nog 19 rebellen gedood tijdens hevige gevechten met regeringstroepen terwijl een dag later de guerrilleros van zich lieten horen door bom-aanslagen op fabrieken en elektriciteitscentrales.

De guerrilla-oorlog heeft sinds 1980 aan meer dan 3.000 mensen het leven gekost. De Peruaanse regering heeft, recentelijk de noodtoestand uitgeroepen na toegenomen guerrilla-aanvallen in de omgeving van de Andes-provincie Ayacucho en de hoofdstad Lima en het leger ingeroepen de guerrillas aan te pakken. President Belaunde Terry verklaarde later dat Sendero Luminoso waarschijnlijk de grootste bedreiging is waar Peru ooit mee te maken heeft gehad.

RAADSELS

De recent twaalf uur durende politie-actie leverde geen arrestaties op van mogelijke leiders van Sendero Luminoso. De beweging zet de democratisch gekozen burgerregering van president Fernando Belaunde Terry voor grote raadsels: de groepering voert geen dialoog met de overheid in Peru en geeft geen perscommuniqué's uit. Daardoor zijn de doelstellingen van de beweging nogal vaag gebleven.

De op Maoïstische ideologiën gestoelde beweging ontstond na een splitsing van de enige communistische partij in Peru, de Partido Communista Peruano, in 1964. De partij viel toen uiteen in een Moskou- en een Pekinggezinde vleugel. De Pekinggezinde vleugel viel daarna weer uiteen in de Partido Communista Peru Marxista-Leninista, die officieus door Peking werd erkend, en de Bandera Roja die de Albanese lijn volgde. Uit deze laatste groepering is Sendero Luminoso afkomstig. In 1970 kon de beweging zich niet meer met de Albanese lijn verenigen en verklaarde zich onafhankelijk. De groepering zegt voorstander te zijn van de terugkeer naar de landbouworganisaties zoals die bestonden tijdens het Inca-rijk. De boeren zouden het in Peru voor het zeggen moeten hebben.

KOLONIAAL

De naam en de gedachten van de beweging komen van de Peruaanse denker José Carlos Mariátregui (1894 - 1930), die schreef dat het „Marxisme-Leninisme het Verlichte Pad naar de revolutie zal vrijmaken". Mariátrequi vergeleek in die jaren de koloniale kenmerken van Peru met China. Tot 1978 was Sendero Luminoso een fanatieke en onbegrepen partij, daarna ging de partij over in een guerrillabeweging. Dié koersverandering was het werk van de oprichter en leider van de 'senderistas', Abimael Guzmán Reynoso, beter bekend als kameraad Gonzalo. Guzmán was ooit hoogleraar filosofie aan de Universitet San Cristobal de Ayacucho. Samen met zijn vrouw Augusta la Torra, liet Guzmán in de begin jaren '70 zijn theorieën los op groepen studenten, die werden gefascineerd door zijn hang naar geheimzinnigheid. Guzmán heeft nooit openbare politieke toespraken gehouden, zelden pamfletten geschreven en nooit interviews gegeven. Sinds 1978 is er niets meer van hem vernomen.

Het China onder Mao was het grote voorbeeld van de beweging omdat Mao de „revisionistische bedriegerijen van Moskou, Cuba en Albanië" zou goed maken. De eerste gewelddadige actie kwam in mei 1980, op de verkiezingsdag van Belaunde, toen een verkiezingshokje in het dorp Chuschi werd opgeblazen.

In verkiezing gelooft de beweging niet, zo werden onlangs bij gemeenteraadsverkiezingen in Peru mensen die gestemd hadden, en herkenbaar waren aan een inktvlek op de hand, gestraft met het afhakken van een hand. Kort na die eerste actie in '80 volgde een stroom van aanslagen als explosies bij telefooncentrales en andere communicatie-installaties. Door overvallen op politieposten werden wapens verkregen, dynamiet werd gestolen in de mijnen.

DOELWITTEN

De guerrillas kennen drie doelwitten, de economische bolwerken (twee jaar gelden werd een kopermijn opgeblazen), de infrastructurele projecten (bruggen, wegen en electriciteitscentrales worden resoluut vernietigd), en personen, variërend van politiefunctionarissen tot studenten en niet meewerkende boeren.

Door de noodtoestand af te kondigen is Peru in een vicieuze cirkel beland van terreur bestrijden met terreur. Het leger neemt het niet meer zo nauw en veel onschuldige burgers worden het slachtoffer van de guerrillabestrijding. In deze chaos staat de dictatuur weer om de hoek te gluren om Peru over te nemen. Bovenstaande beschouwing verscheen in de Haagsche Courant.

Bonaire hoopt van waterprobleem verlost te worden

(Vervolg van pagina 1)

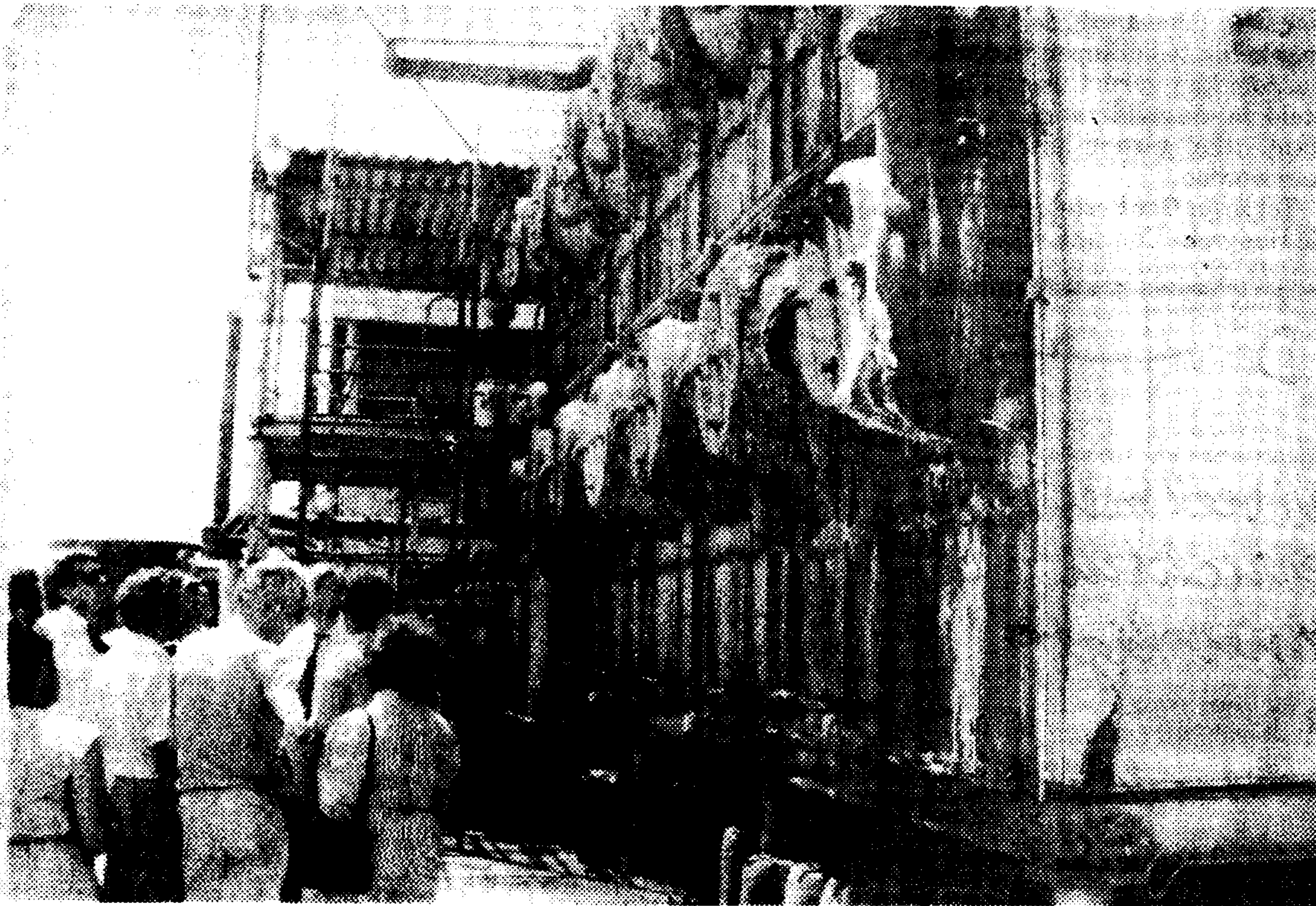
10 kWh / m3 en dat zal omgerekend per kubieke meter 2,50 gulden zijn. Chemicaliën en kosten van onderhoud per aangemaakte kubieke meter water komen op respectievelijk 0.22 en 0.60, hetgeen dan de kubieke meter prijs brengt op 4,54 gulden hetgeen dan na 0,73 gulden per kubieke meter duurder is dan het RO-systeem.

Behalve de uitbreiding en vernieuwing van de water-fabriek van het WEB, staat een tweede project op stapel, waarvoor bijna twee miljoen gulden is uitgetrokken en dat betreft het vernieuwen van het waterleidingnet.

Los van de uitbreiding en de vernieuwing van de waterfabriek van het WEB, maar wel samenhangend met het gehele probleem van de wateraanmaak en de watervoorziening op Bonaire is de distributie van het water. Jarenlang problemen, waarbij uit de kranen ondrinkbaar water vloeide van een ondefinieerbare kleur die de schrik was van de huisvrouwen en hun automatische wasmachines, moesten in een pakket worden opgelost. Een totaal pakket van 36 miljoen gulden moest in een drietal fasen niet alleen het waterdistributienet renoveren, maar ook voor een flink deel uitbreiden. Twee miljoen van de gevoteerde 36 miljoen zijn reeds gebruikt voor de eerste fase die voornamelijk bestond uit het schoonmaken van de buizen, maar ook voor de noodzakelijke reparaties aan de water-opslagtanks die op een heuvel ter hoogte van de WEB-fabriek zijn gebouwd. Inmiddels is een groot aantal nieuwe pijpleidingen gearriveerd en de eerste werkzaamheden waren de aanleg van een nieuwe pijpleiding die loopt van het waterbedrijf naar de reservoirs. Ook de pompen die voor de nodige druk moeten zorgen, zijn inmiddels op het terrein van het WEB geïnstalleerd.

Het gehele project wordt in fasen betaald, evenals het profect in fasen wordt uitgevoerd. De lang geplaagde bevolking ziet echter een enorme verlichting in de toekomst. De slogan die Bonaire in de toeristen-industrie gebruikt om duikers naar de prachtige onderwater-wereld rond Bonaire te lokken: „het zuiverste water ter wereld", zal dan niet meer alleen gelden voor het omringende zeewater, maar tevens voor het drinkwater van het Flamingo-eiland.

Over twaalf maanden zal Bonaire weer beschikken over zuiver drinkwater. De huidige fabriek van het Water- en Energie- bedrijf (WEB nv) zal niet alleen uitgebreid worden met de nieuwe in Israel gebouwde verdampers, maar eveneens zal een nieuwe generator aangeschaft worden. Dit betekent een aanzienlijke kosten - besparing op water en electriciteit voor de overheid.

Door:
HUBERT LINKELS

Nieuwe ervaring

NEW YORK — Cathleen Kelly en Mary Rodgers zaten rustig bij een vijver van Central park iets te eten toen er twee jongelui voor de dag kwamen die later werden omschreven als Spaanse of Arabische types. Dezen vielen het duo van achteren aan. In een mum van tijd gingen zij er weer te voet vandoor. Maar wel met medeneming van onder meer hun tassen, hun identiteitskaarten, maar ook van hun dienstpistolen. Het etende duo bestond namelijk uit geheime agenten van de FBI met een speciale opdracht, maar op dat ogenblik waren zij vrij van dienst. Het was voor hen een nieuwe ervaring, welke doorgaans niets vermoedende burgers overkomt die niet bewapend mogen zijn.

...Leo Reinfeld (zittend), Mary Reinfeld en Javier Alvarez...

Reinfeld dansschool met Mary, Leo, Javier

PHILIPSBURG — Sinds februari van dit jaar bestaat er op Sint Maarten de Reinfeld Dansschool, gesitueerd in de Voorstraat in Philipsburg. Oprichters en eigenaars van dit instituut zijn Mary en Leo Reinfeld, afkomstig uit Venezuela.

Dit echtpaar kwam in 1979 met vakantie naar Sint Maarten. Beiden hadden in Venezuela drukke banen en tussen de bedrijven door, hadden ze een korte rustperiode ingelast. Mary maakte zeer drukke tijden door met haar eigen dansschool. Leo, die als fotograaf en grafisch ontwerper in Venezuela grote bekendheid had verkregen, werd overstelpt met werk. Sint Maarten beviel hen zo goed, dat zij in 1980 nog een keer terugkwamen. Terug in Venezuela en na weer een jaar hard werken, besloten Mary en Leo een rustperiode in te lassen. De dansschool in Venezuela werd verkocht in 1981 en Mary en Leo kwamen met hun drie kinderen terug naar het eiland voor een wat langere periode. Toen ze hier enige tijd woonden, kwamen ze er achter, dat bij het onderwijs de leerlingen moeite hadden met het weergeven van het gevoel. Omdat Mary gespecialiseerd is in het communiceren door middel van dansbewegingen, bood zij hulp op de lagere scholen, met kleine groepjes tegelijk. Al snel ontstond bij Mary en Leo het idee, een instelling in het leven te roepen, waar danslessen en lichaams-oefeningen door Mary verzorgd zouden kunnen worden, terwijl Leo fotografie-lessen zou kunnen gaan geven.

In Frontstreet werd, na veel gezoek, een passende ruimte gevonden. Dit pand moest bijna volledig gerestaureerd worden. Met 105,000 dollar en veel hulp werd de bijna ruïne verbouwd tot het prachtige geheel, dat Sint Maarten momenteel rijk is. De totale grond-oppervlakte bedraagt zo'n 100 vierkante meter. In deze school, en bedoeld voor de gemeenschap, bevinden zich een danslokaal, een fotografie-afdeling, een kantoor, en een receptie, waarin een boutique met dans-benodigdheden. Tevens bevindt zich in deze ruimte een continue uitstalling van lokaal vervaardigde kunstnijverheid. Bij het danslokaal zijn tevens kleedkamers.

In februari kon gestart worden met het geven van lessen, vanuit het Reinfeld Instituut. Mary was drie maanden lang de enige danslerares. Haar werk bestond uit het dansles geven volgens haar eigen methode aan kinderen in de leeftijd van 3 tot en met 12 jaar. Al snel werd een begin gemaakt door haar met het les geven van moderne- en jazz-ballet voor dames vanaf 16 jaar. In september 1983 voerden Mary en de in Venezuela geboren, 26 jarige Javier Alvarez een dansshow op, in één van de discotheken op het eiland. Deze show werd door de toeschouwers positief ontvangen. Na dit succes werd door Mary met Javier van gedachten gewisseld over eventuele aantrekking van hem het bij dans-instituut.

In juni ving hij zijn werkzaamheden aan, bij het instituut. Javier als danser, choreograaf, dansleraar en organisator van modeshows en als trainer daarin verzorgt hij momenteel op het instituut lichamelijke oefeningen, moderne jazz, fashion en modelling. Bij de moderne jazz hanteert Javier technieken, zoals die van Tremain bij de beginnelingen en Lique bij de gevorderde dansers. In mei van dit jaar werd gestart met het Reinfeld-danstheater, een dansgroep, bestaande uit dames en heren onder leiding van Mary en Javier.

Dit gezelschap oefent momenteel een aantal uren per week. Het streven is, dat de groep volgend jaar zal kunnen beginnen met optreden op het eiland op professionele wijze. Door optredens hopen Mary en Javier met hun dansgezelschap nationale en internationale contacten te kunnen leggen in de danswereld. Via deze contacten kunnen dan eventuele andere mogelijkheden voor de dansgroep ontstaan, vooral met het oog op internationaal niveau. Momenteel heeft zich reeds een kleine dansgroep gevormd, die momenteel al optredens verzorgt op het eiland.

Deze groep bestaat uit 4 dames en 2 heren. Leo Reinfeld houdt zich bezig met fotografie, waarbij zijn specialiteit uitgaat naar de portret-fotografie. Behalve met de organisatie van de dansinstelling, begon Leo met fotografie-lessen. De eerste cursus verliep niet zo goed, als Leo zich wel had voorgesteld. In de kleine groep, bleek een te grote verdeeldheid in kennis te bestaan. In de groep bevonden zich beginnelingen, vergevorderden en alles daartussen. Een volgende cursus wordt gepland met meer geavanceerde fotografen. Behalve fotograaf is Leo tevens grafisch ontwerper. Zo ontwierp hij o.a het Reinfled-embleem en het werk-programma van het dans-instituut.

Javier Alvarez en Mary Reinfeld

Behalve Mary, Leo en Javier is tevens Vanessa Reinfeld verbonden aan het instituut. Vanessa, de 12-jarige dochter van Mary en Leo, verzorgt samen met haar moeder iedere vrijdagmiddag danslessen voor kinderen in de leeftijd van 3 tot 5 jaar. Bij deze lessen wordt gewerkt volgens een methode, opgesteld door Mary. Hierbij worden dans-oefeningen gedaan, waarbij het kind zich bewust wordt gemaakt van het samengaan van lichaams-beweging en het gevoel. Deze dansmethode wordt tevens toegepast op kinderen van 5 tot 12 jaar. Bij de oprichting van het dansinstituut waren zo'n 50 deelnemers ingeschreven. Nu, zo'n half jaar later, zijn er al 200. De cursusduur per afdeling is doorlopend. Kosten voor iedere cursus bedragen 40 dollar per maand voor een gemiddelde deelname van twee maal per week. De cursist kan ook vaker komen, voor het zelfde bedrag. Behalve dat leeftijd een rol speelt wordt ook onderscheid gemaakt in vordering. Het programma van het dansinstituut is veelzijdig. Iedere ochtend verzorgt Leo fotografie-lessen van 9.00 tot 11.00 uur.

Van 11.00 - 12.00 uur worden lichaams-oefeningen gegeven door Javier. 's Middags van 3.00 - tot 4.00 uur is voor kinderen in de leeftijd van 3 tot 9 jaar, verdeeld over de verschillende lesuren. Van 4.00 tot 5.00 uur voor de oudere kinderen van 9 tot 15 jaar. Deze lessen worden gegeven door Mary en haar dochter Vanessa.

Van 5.30 - tot 6.30 uur wordt moderne jazz en jazzballet gegeven door Javier, idem van 6.30 - 7.30 uur. Van 7.30 - tot 8.30 pm. moderne jazz door Javier.

Tijdens de avonduren van 8.30 - 9.30 verzorgt Javier Fashion en modelling. Leo heeft nog eens fotografie-les iedere woensdagavond van 8.30 - 10.30 uur.

Iedere zaterdagochtend van 9.00 - 12.00 wordt er geoefend door het Reinfeld danstheater. 's Middags verzorgt Leo op zaterdag fotografie.

Mary Reinfeld, danseres en als lerares verbonden aan de Reinfeld danssschool, werd in 1952 geboren in Venezuela, uit een Belgische moeder en een Marokaanse vader. Haar moeder was een klassiek ballet-danseres, haar grootmoeder een zigeunerdanseres. Reeds op jeugdige leeftijd begon Mary met het volgen van danslessen. Haar lerares, Steffy Stahl bracht haar bij te communiceren door middel van bewegingen met het lichaam. Als klein meisje nam ze al deel aan dans-uitvoeringen. Tijdens het doorlopen van de lagere en middelbare school, oefende Mary wel veel, echter de uitvoeringen moesten achterwege blijven, door tijdgebrek. Door de jaren heen ontwikkelde Mary haar eigen dansmethode. Ze kreeg het gevoel nl. dat haar expressie niet meer overeenkwam met de methode zoals die haar was aangeleerd. Ze vond die te koeltjes en te technisch. Haar eigen dansmethode omvat die van de vrije expressie. Heel belangrijk hierbij is, dat er een duidelijke relatie bestaat tussen iedere beweging van het lichaam en het verstand, waarmee bedoeld wordt, dat bij iedere dansbeweging een emotionele expressie hoort. Daarmee hoopt Mary een volledig nieuwe dansmethode te ontwikkelen in de geschiedenis der dans-kunst. In 1973 hielp ze kinderen, die onderwijs-probleem hadden, middels expressie-lessen. Tevens gaf ze op scholen dans- en muzieklessen. In 1976 startte Mary in Caracas haar eigen dansschool. Het werkprogramma verliep volledig volgens de door Mary ontwikkelde dansmethode. Mary streeft ernaar bij iedere dansbeweging een vorm van expressie te bewerkstelligen. Vooral bij de jeugdige leerlingen werkt deze techniek goed. Mary is een grote liefhebber van Folklore-dansen. "Het folkloristisch dansen geeft zeer duidelijk het karakter van een bepaalde groep aan," aldus Mary. In 1981 verkochten Mary en Leo Reinfeld de dansschool in Caracas en vertrokken naar Sint Maarten. Op het dansinstituut in de Voorstraat wordt bij de lessen, die Mary verzorgt, gewerkt volgens haar dansmethode.

Leo Reinfeld, mede-eigenaar en - oprichter van het Reinfeld dansinstituut werd in Venezuela geboren. Zijn moeder is van Nederlandse, zijn vader van Poolse komaf.

Na het doorlopen van de lagere - en middelbare school, bestond Leo's interesse vooral voor de teken - en schilderkunst. Aanvankelijk ging hij voor verdere opleiding naar de academie. Al spoedig bleek hem, de manier waarop onderricht werd gegeven, niet te bevallen. Het feit, iets te moeten tekenen of te schilderen bleek niet met hem samen te gaan. Zijn specialiteit werd het olieverven. Ieder schilderij had voor hem een bepaalde, emotionele betekenis. Hij kon slechts een schilderij maken, waarbij een bepaalde gebeurtenis, een persoonlijke tint, in was verwerkt. Daarom kon hij ook alleen maar schilderijen maken voor vrienden en goede kennissen. In zijn schilderi en hanteert Leo de meest felle kleuren. Na enige jaren in Israël vertoeft te hebben, keerde hij terug naar Venezuela en bekwaamde zich daar in leerbewerking. In 1973 werd zijn hulp geboden bij het maken van een advertentie voor een Venezolaanse televisie station. Men bleek in hem geïnteresseerd en hij bekwaamde zich in de advertentieproductie. Met deze werkzaamheden, raakt hij bekend en vertrouwd met de fotografie. Al spoedig werd hij te werk gesteld als fotograaf bij de advertentieafdeling. Dit werk deed hij 15 jaar. Daarna werd hij door het ministerie van Openbare Werken in Venezuela aangesteld als fotograaf. Hij werd uit hoofde van zijn baan erop uitgestuurd fotoreportages te maken in het land, gericht op de urbanisatie en "natural resources" met het oog op een tentoonstelling, die gehouden zou gaan worden, naar aanleiding van het 102 jarig bestaan van Openbare werken in dat land. Vanaf 1978 heeft Leo zich vooral toegespitst op de portretfotografie. Daarnaast is hij werkzaam als grafisch ontwerper, voor bijvoorbeeld advertenties en brochures. Tevens verzorgt hij er de artistieke fotografie.

Javier Alvarez werd in 1958 in Caracas geboren uit Venezolaanse ouders. Vanaf zijn 12de jaar heeft Javier reeds danslessen. Vooral in de choreografie verwierf hij al grote bekendheid al op zeer jeugdige leeftijd. In Caracas heeft hij veel opvoeringen op zijn naam staan. Zo deed hij danswerk en choreografie voor televisie en bij modeshows. Verschillende malen is Javier naar New York geweest voor verdere studie in de dans en choreografie. Javier heeft een eigen dansstijl ontwikkeld, die hij toepast op het Reinfeld instituut.

Hij verzorgt op het instituut moderne jazz, lichaamsoefeningen, fashion en modeleren.